

Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

Lleoliad:
Ystafell Bwyllgora 2 – y Senedd

Dyddiad:
Dydd Llun, 2 Gorffennaf 2012

Amser:
14:30

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

I gael rhagor o wybodaeth, cysylltwch a:

Steve George
Clerc y Pwyllgor
029 2089 8242
PwyllgorMCD@cymru.gov.uk

Olga Lewis
Diprwy Glerc
029 2089 8154

Agenda

1. Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant

1. Offerynnau nad ydynt yn cynnwys unrhyw faterion i'w codi o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3

2.

Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Negyddol

CLA159 – Rheoliadau Dileu Atebolrwydd dros Fenthyciadau i Fyfyrrwyr at Gostau Byw (Cymru) 2012

Y Weithdrefn Negyddol. Fe'u gwnaed ar 12 Mehefin 2012. Fe'u gosodwyd ar 15 Mehefin 2012. Yn dod i rym ar 1 Awst 2012

CLA160 – Gorchymyn Dynodi Gorfodi Sifil ar Dramgwyddau Parcio (Bwrdeistref Sirol Rhondda Cynon Taf) 2012

Y Weithdrefn Negyddol. Fe'i gwnaed ar 13 Mehefin 2012. Fe'i gosodwyd ar 15 Mehefin 2012. Yn dod i rym ar 1 Awst 2012.

CLA161 – Rheoliadau Ffioedd Myfyrrwyr (Cyrsiau a Phersonau Cymhwysol) (Cymru) (Diwygio) 2012

Y Weithdrefn Negyddol. Fe'u gwnaed ar 20 Mehefin 2012. Fe'u gosodwyd ar 22 Mehefin 2012. Yn dod i rym ar 1 Medi 2012.

Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Cadarnhaol

CLA158 – Rheoliadau Dynodi Nodweddion (Apelau) (Cymru) 2012

Y Weithdrefn Gadarnhaol. Ni nodwyd y dyddiad y'u gwnaed. Ni nodwyd y dyddiad y'u gosodwyd. Yn dod i rym yn unol â rheoliad 1(1).

3. Offerynnau sy'n cynnwys materion i'w codi gyda'r Cynulliad o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3

Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Negyddol

Dim

Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Cadarnhaol

Dim

4. CLA155 – Gorchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Sefydlu) 2012 (Tudalennau 1 – 9)

Papurau:

CLA(4)-16-12(p1) – Llythyr oddi wrth y Gweinidog at Gadeirydd y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd (Saesneg yn unig)

CLA(4)-16-12(p1) – Atodiad (Saesneg yn unig)

CLA(4)-16-12(p2) – Ymateb Cadeirydd Pwyllgor yr Amgylchedd a Chynaliadwyedd i'r Gweinidog (Saesneg yn unig)

5. Ymchwiliadau'r Pwyllgor: Ymchwiliad i sefydlu awdurdodaeth ar wahân i Gymru (Tudalennau 10 – 18)

Yn bresennol:

David Hughes, Bargyfreithiwr

Papurau:

CLA(4)-16-12(p3) – WJ 7 – Ymateb personol (David Hughes)

6. Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)

Sesiwn dystiolaeth gyda Lesley Griffiths AC, y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

(Tudalennau 19 – 100)

Yn bresennol:

- **Lesley Griffiths AC**, y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Llywodraeth Cymru
- **Mr Christopher Humphreys**
Yr Adran Gwasanaethau Cyfreithiol, Llywodraeth Cymru
- **Mr Christopher Breton**
Pennaeth Deddfwriaeth ynghylch Iechyd Amgylcheddol y Cyhoedd, Llywodraeth Cymru

Papurau:

CLA(4)-16-12(p4) - Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)

CLA(4)-16-11(p5) - Memorandwm Esboniadol

CLA(4)-16-11(p6) - Adroddiad y Cynghorwyr Cyfreithiol

CLA(4)-16-11(p7) - Llythyr oddi wrth y Cadeirydd at Lesley Griffiths AC, y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol (Saesneg yn unig)

CLA(4)-16-11(p8) - Ymateb y Gweinidog (Saesneg yn unig)

CLA(4)-16-11(p8) - Atodiad i ymateb y Gweinidog (Saesneg yn unig)

7. Papurau i'w nodi

Papur i'w nodi

CLA(4)-15-12 - Adroddiad y cyfarfod ar 25 Mehefin 2012

Dyddiad y cyfarfod nesaf

9 Gorffennaf 2012

8. Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y canlynol:

Caiff pwyllgor benderfynu gwahardd y cyhoedd o gyfarfod neu unrhyw ran o gyfarfod:

(vi) lle mae'r pwyllgor yn cyd-drafod cynnwys, casgliadau neu argymhellion adroddiad y mae'n bwriadu ei gyhoeddi

Trafod y dystiolaeth a gyflwynwyd i'r ymchwiliad hyd yma

Trafod y dystiolaeth ynghylch Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)

Trawsgrifiad

Gweld [trawsgrifiad o'r cyfarfod](#).

Eitem 4

John Griffiths AC /AM
Gweinidog yr Amgylchedd a Datblygu Cynaliadwy
Minister for Environment and Sustainable Development

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref SF/JG/2161/12

Dafydd Elis-Thomas AM
Chair
Environment and Sustainability
Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

26 June 2012

Annwyl Dafydd,

Thank you for the useful and constructive questions from your Committee. I have attached responses to each of them.

As part of the process I thought it might be helpful to set out my intentions regarding the timetable and process.

The first order you are now considering is purely intended to establish the body to undertake preparatory work. It could not be used to enable the body to deliver functions without the second order. That order will contain all the functional transfers and most of the substantive powers. It will also be able to amend anything in the first order. I have made this clear in the explanatory memorandum.

I have asked my officials to take the following actions in order to ensure that the drafting process for the second order ensures a high quality product:

- sharing the drafting instructions and amendments with relevant UK Governments and the parent bodies at an early stage (July onward)
- Consulting further between July and the end of September on specific aspects of the second order including the overarching duties. This timescale will allow feedback to be incorporated in the order.
- Publishing the consultation responses to the Green Paper (and offering a debate early in the next session, and in advance of laying the second order).
- Laying the order in mid November. I am assuming that on this more substantive order the Committee will want the 60 day process, and I will support that.
- This timescale will allow me to re-lay the order in February, if that is required. In doing that I would be able to incorporate members amendments where appropriate and take the order to a final vote in March (after re-laying the process requires 20 days).

Finally, if your committee would like the opportunity I would be prepared to make a draft of the order available in September, to enable members to propose amendments in advance of the initial order being laid. For this timescale I cannot guarantee Welsh translation because of the likely length of the order, and I would welcome your view, and that of your Committee, as to whether this approach would be helpful. If we follow this approach it will provide, in effect, two opportunities for amendments to be included.

Yn gywir,

A handwritten signature in cursive script, reading "John Griffiths".

John Griffiths AC / AM

Gweinidog yr Amgylchedd a Datblygu Cynaliadwy
Minister for Environment and Sustainable Development

1. What consultation was carried out on the amended aim of the body ?

2. Does the Welsh Government intend to consult on the second draft order ?

a. If it does, what are the plans for this consultation?

b. If it does not why doesn't it think further consultation is necessary ?

The 'Natural Resources Wales' Consultation set out our proposals for the body, including a draft aim. We made clear in our consultation that the wording of the purpose of the Body for an order would be developed in legal drafting after consideration of responses to the consultation. We have done this, and in developing the wording we have taken account of the responses to all aspects of Section 4 of the consultation document ("The Purpose of the New Body").

The stakeholder Reference group, which discussed the order on its publication, have welcomed these changes, and I do believe that the statutory purpose as we have set it out is now appropriate.

While I believe that the NRW consultation set out our proposals and met the legal requirements of the Act, I do want to seek views from stakeholders and members in order that we get the second order right.

The nature of the second order will be highly technical, as it will contain a large number of amendments to existing legislation in the form of schedules. The order itself will, not therefore be particularly accessible to the wider public. The vast majority of these changes will be minor – with the effect of changing or adding the name of the new body to existing legislation in respect of Wales.

My intention is therefore to publish a further document which focuses on those matters which are likely to be of wider interest. I expect to publish this in July with consultation completing at the end of September.

In particular I intend to consult on cross-cutting duties of the body, where they have to be amended to remove triplication. These would include the duties in respect of Conservation, Access, Natural Beauty and Recreation. We will also seek views on whether these duties are fully aligned with the statutory purpose that we have included in the first order.

I have made it clear in the explanatory memorandum that the second order will amend the first order (for example to give the body its final name).

3. What Consideration was given to defining the Term Natural Resources ?

Originally, the Government had intended to provide a definition of “natural resources” in the draft Order. We intended to make clear that the term included – without limitation – air, water, land (living organisms and ecosystems). However, that was on the basis of the purpose for the body as set out in the consultation document. This did not contain the term “environment”.

In light of the responses to the consultation, the Government decided to include the word “environment” in the purpose. It is clear, as a matter of natural interpretation, that the courts would construe “environment” as including air, land and water. Therefore the Government considered that it was only necessary to ensure that living organisms and ecosystems were included in the definition. It was considered more appropriate to include these in the definition of “environment” than in a definition of “natural resources”.

We recognise that the purpose as set out on the face of the order is important to stakeholders, and we take the view that including the phrase Natural Resources helps makes clear our intention that the body will have a clear role in encouraging sustainable use for public good, as well as maintaining and enhancing the environment.

4. Why are definitions for some terms provided, whilst definitions for others are not?

The decision about whether to define a term or not – and if so, how - is one of the most difficult for a drafter.

The thinking here was that we should define a term only where:

- (a) The term is ambiguous, so that there is a risk that the courts might interpret it in a way that the Government or the Assembly did not intend; or
- (b) we wish it to have a meaning that is narrower or wider than the natural meaning that the courts would ascribe to it.

In this case, we are confident that the courts will interpret the term “natural resources” according to its natural, dictionary meaning, particularly as it appears alongside the term “environment”.

5. Was consideration given to including a definitions clause within the draft order ?

The draft Order contains an interpretation article (in an Order, “article” is the equivalent of a “clause” in a Bill). This defines the term “The Body” because it is used throughout the draft Order.

Some other terms are defined in the individual articles, e.g. “sustainability” in article 4, or “financial year” in paragraphs 21 and 22 of the Schedule. This is often done where the terms only appears in one article, or a very small number. The thinking is that it is easier for the reader if the definition is close to the concept it defines.

Also, of course there are two different interpretations of “financial year” in the Schedule. It would have been confusing to have tried to deal with this in a single interpretation article.

6. How will the definition of ‘sustainability’ relate to the Sustainable Development Bill and the current consultation in relation to that Bill?

The overall approach contained in this Order, including the ability for Ministers to provide statutory guidance to the Body in respect of how it carries out its statutory purpose, is consistent with our current intentions for the Sustainable Development Bill.

We are consulting on the Sustainable Development Bill, and it would be premature to assume the outcome of that consultation in respect of either the definition of Sustainability or Sustainable Development.

However, if necessary, either the second order, or the Sustainable Development Bill itself would be able to amend this order to ensure that the policy and legislation remain aligned.

7. In its report on the Business Case for the Single Environment Body the Committee stated that, as Assembly Members, [they] are also eager to ensure that there is appropriate accountability to the National Assembly for Wales for matters of financial control, and sought the Minister of Environment and Sustainable Development’s assurance that the chief executive officer of the new body will be designated an Additional Accounting Officer and thus made accountable to the National Assembly for Wales for the discharge of their accounting officer responsibilities. Will the Minister place such a duty on the chief executive?

a. If so, why is this requirement not included on the face of the draft Order?

b. If not, why not

The norm in Wales is for the appropriate Additional Accounting Officer of each WG department (in this case, Sustainable Futures) to appoint the permanent head of each of its WGSBs as Accounting Officers for those bodies (see paragraph 3.2.3 of Managing Welsh Public Money).

For the future, clause 48 of the draft Public Audit Wales Bill contains a specific provision enabling the Welsh Ministers to "make provision for the Permanent Secretary to the Welsh Government to designate accounting officers" for a list of devolved bodies including CCW and FC (see

<http://wales.gov.uk/docs/dpsp/consultation/120315pawconsultbill2en.pdf>). The Government will ensure that the final version of the Bill is amended to list the SB instead of CCW and FC in Wales (or, if the Bill was enacted before our Order came into force, we would amend that Act, in our second Order, to have the same effect.

8. Can you clarify which figures in the Business Case relate to the costs associated with the draft Order and which bodies will provide this funding?

Costs are contained within a number of figures in the business case. The major elements are within the £344k for policy and legislation, the £250k for legal and actuarial advice and the £413k for finance, assets and liabilities (which includes asset transfer scheme costs). All these are 2012 / 13 costs. They are largely funded by WG, though a limited amount will be costs of staff seconded from the body, which will be paid for by the relevant legacy body.

These figures are included in annex 9.

9. Section 7(2) of the draft Order states that the Body must ensure, so far as possible without compromising the achievement of its functions under article 6(1), that there is effective co-operation in relation to the implementation of any proposal between itself, the Welsh Ministers, and any other person or body which is —

- (a) referred to in article 6(1)(a), and**
- (b) affected by the relevant proposal**

Can you please clarify the intention behind this sub section and the meaning of ‘effective co-operation’?

We simply wanted to place a duty on the body to work co-operatively with WG and the legacy bodies to ensure a smooth transition.

10. Section 8 of the draft Order states that in considering whether or not to exercise any power conferred upon it and in deciding the manner in which to exercise any such power the new Body must take into account the likely costs and benefits of exercising or not exercising these powers.

Can you clarify the intention behind this section – with regard to the extent to which the new Body will be required to demonstrate publicly that it has considered costs and benefits in deciding to use its powers?

This section is an existing duty on the Environment Agency (section 39 of the Environment Act 1995) and has the same legal effect. This is already built into existing EA policies and processes, which the body will take as a starting point for much of its work, and we would expect that approach to continue.

This duty primarily relates to exercise of the body's functions post vesting, but we took the view that this requirement was good practice in any event and should be applied to the activities of the body from its establishment.

As written the wording does not affect the body's obligation to discharge its duties, as opposed to exercising its powers.

11. Section 9 of the draft Order deals with general incidental function of the Body. The Committee is concerned that, as currently drafted, this section is too broad, in particular sub section 9 (1)

(1) The Body may do anything that appears to it to be conducive or incidental to the discharge of its functions.

Can you provide an explanation for the drafting of this section?

Article 9(1) is a standard "ancillary function" provision. Whenever a new body is established, standard practice is to give it a wide power to do things that are "conductive" or "incidental" to the discharge of its substantive functions.

The drafting of article 9 (both 9(1) and 9(2)) is heavily based on the ancillary powers of the legacy bodies, particularly the Environment Agency (see section 37 of the Environment Act 1995) and the Countryside Council for Wales (see section 132(2) of the Environmental Protection Act 1990, as amended), as well as drawing on the more recent precedent in the Natural Environment and Rural Communities Act 2006 (incidental powers of Natural England).

The power is broad in one sense but is of course heavily constrained by the fact that it only allows actions which are "parasitic" on the substantive functions of the body in question. In this case, the body as established under the draft Order has very few substantive functions – and in particular, no functions of managing or regulating activities affecting the environment or natural resources of Wales (or anywhere else). (The Body's purpose in article 4 is not, of course, a "function").

Overall, therefore, the new body's ancillary powers, set out in article 9, will be no wider than the equivalent powers of the legacy bodies.

12. Can you clarify what the intention behind drafting this sub-section, and why it is drafted using 'appears to Welsh Ministers' rather than less ambiguous wording e.g. 'when the Body has a surplus'?

This wording is derived from Section 44 of the Environment act. This wording 'appears to Welsh Ministers' does not, therefore, signal any change of current arrangements – it is intended to enable effective administration by both the body and Ministers in the event of underspend or income surplus.

The drafting will enable Welsh Ministers to act promptly at year end, if necessary before the publication of final accounts.

For the avoidance of doubt, since Welsh Ministers will provide a substantial part of the funding for the body through Grant-in-aid, there are other mechanisms available to them to withdraw or add funds should they wish to do so.

13. Can you explain why there are no limitations placed on the tenure of office, or the reappointment, of the chairperson and other members of the body?

It was considered unnecessary to detail the limitations on tenure and the reappointments process on the face of the Order as all public appointments made by Welsh Ministers are made in accordance with the code of practice issued by the Office of the Commissioner for Public Appointments.

The relevant section in the code (published April 2012) is as follows:

Reappointments and Extensions

Ministers may reappoint or extend the terms of public appointees or statutory office holders so long as:

- any such reappointment or extension had been made in accordance with the law relating to the particular public body or statutory office;
- no reappointment or extension is made without a satisfactory performance appraisal, evidence of which must be made available to the Commissioner on request; and
- no individual will serve in any one post for more than ten years.

David Melding AM
Chair of the Constitutional and
Legislative Affairs Committee
National Assembly for Wales

27 June 2012

Dear David

Draft Natural Resources Body for Wales (Establishment) Order 2012

The Environment and Sustainability Committee ('the Committee') has completed its consideration of the draft Natural resource Body for Wales (Establishment) Order 2012 ('the draft Order').

You are aware that section 19 of the Public Bodies Act 2011 provides a procedure by which the time for considering a draft Order of this type can be extended to 60 days. The Committee considered whether the 60-day procedure should apply to the draft Order. It concluded that the 60-day procedure should not apply. Consequently, I make no request to the Constitutional and Legislative Affairs Committee in this regard.

In arriving at this decision, the Committee remained concerned about several issues that arose during its consideration of this draft Order. I will be writing to the Minister for Environment and Sustainable Development to raise these concerns. My intention in taking this step is to provide the Welsh Government with an opportunity to address these concerns in advance of the Committee's scrutiny of the second draft Natural Resources Body for Wales Order in the autumn.

I have instructed the Committee's Clerk to make the correspondence we received from the Minister for Environment and Sustainable Development available to you. I trust this will assist your deliberations.

I should be most happy to meet with you to discuss the draft Order, or how we might best approach subsequent orders of this type, should you consider that to be useful.

Yours sincerely

Dafydd Elis-Thomas AM
Chair of the Environment and Sustainability Committee

CLA WJ 7

Inquiry into the establishment of a separate Welsh jurisdiction Personal Response (David Hughes)

Memorandum of evidence to the Constitutional and Legislative Affairs Committee of the National Assembly of Wales

Re a Separate Welsh Jurisdiction

Introduction

- 1 I am a barrister practising at the Bar in Cardiff since June 2007. From 1997 until that date¹, I practised at the Gibraltar Bar. My practice in Cardiff encompasses public and administrative law, and in Gibraltar I appeared in a number of cases regarding the interpretation of the Gibraltar Constitution. The practice of appearing before Anglo-Welsh judges in the Gibraltar Court of Appeal has played a significant part in forming my views on the desirability of creating a separate Welsh jurisdiction.
- 2 In this memorandum, I will seek to address the questions posed in the Committee's call for evidence. Although I believe that the creation of a Welsh jurisdiction would be a good thing, in preparing this memorandum I have sought to put before the Committee observations rather than to make points.

The meaning of the term "separate Welsh jurisdiction"

- 3 This term is most readily understood by comparing Wales with Scotland and Northern Ireland. Each of the latter has its own law (whether or not made (in the case of statute law) in Edinburgh/Belfast or Westminster); each has its own courts (although UK-wide tribunals may sit in those countries, the courts of England & Wales have no jurisdiction there). Each has its own legal professions.

¹ Save for a period of pupillage in London.

- 4 Wales has none of these. Although the National Assembly has primary legislative competence in a number of areas, and although the law it makes applies only in Wales, it is still part of the law of England and Wales. Anglo-Welsh courts determine cases involving such law, and therefore legislation made by the National Assembly can be interpreted by courts sitting in England, whose judges may have little or no professional or personal experience of Wales. Welsh lawyers are admitted to practice and regulated by organisations based in England. By way of comparison, Gibraltarian lawyers, although educated in the UK and admitted firstly in one of its component jurisdictions, are admitted and regulated by the Supreme Court of Gibraltar. Gibraltar has its own judicial appointments system. Although its appellate judges are retired Anglo-Welsh appellate judges² (sitting part-time), their appointment in Gibraltar is made under Gibraltarian law and has no necessary legal connection to their judicial service elsewhere³.
- 5 A Welsh jurisdiction should be understood as involving the recognition of Welsh law as being distinct from English law (although it may well mirror it to a large extent), administered by Welsh courts (as opposed to Anglo-Welsh courts located in Wales), with lawyers admitted to practice in Wales appearing.

Potential benefits, barriers and costs of introducing a separate Welsh jurisdiction

- 6 What the benefits of a separate jurisdiction would be depends, to an extent, on individuals' political views, but it would allow the justice system in Wales to better reflect the needs and priorities of the people of Wales and their elected representatives. It is hard to see how the creation of our own

² Which itself can be less than ideal, but the use of judges from other jurisdictions is perhaps inevitable in so small a jurisdiction. The same could not be said of Wales.

³ Gibraltar Constitution, s62.

jurisdiction could not bring with it control of the funding of access to justice. Some might want to use this to introduce, for example, a Conditional Legal Aid Fund as used in Hong Kong and some Australian states. Others might want to reform personal injury law by introducing a New Zealand style no-fault compensation scheme and thereby abolishing personal injury litigation. However, some benefits are easily identifiable.

- 7 The most obvious benefit to my mind is that it avoids the risks inherent in having the same courts applying distinct primary legislation from two different sources within the same jurisdiction. I do not believe that the comparison with courts in the United States having to deal with state and federal legislation is apt; the United States is a federal country, its lawyers and judges educated within a legal culture in which different federal and state competences are well understood. Anglo-Welsh lawyers, by contrast, are educated in a unitary tradition, and the Anglo-Welsh jurisdiction is not a federal one.
- 8 My experience in Gibraltar was that it was sometimes difficult for retired Anglo-Welsh judges sitting in the Court of Appeal to adjust their thinking from one appropriate to applying Anglo-Welsh law to one appropriate to applying the Law of Gibraltar. Although this most often manifested itself in the course of argument before the court, an example can be seen in the case of *Rojas -v- Berllaque* [2001-02] *Gib LR* 252, when the majority of the court struggled with provisions of the Gibraltar Constitution that provided for remedies in the event of violations of constitutional rights, preferring instead an Anglo-Welsh approach. That this happened in a jurisdiction physically separate from England & Wales leads me to believe that, if a separate Welsh jurisdiction is not established, at some point in the future Welsh legislation drafted to be

different from that applying in England will be interpreted to mean the same as that applying in England. Although the creation of a separate jurisdiction would not totally eliminate this risk, it would do much to reduce it. This risk would, if it materialised, be a significant detriment to the public. Avoiding it is a considerable benefit.

- 9 Another benefit would be what might be termed the civic culture of Wales. At present, the centre of our jurisdiction is in London. Although the administrative court sits in Wales, there are still some matters which must be heard in London⁴. What the call for evidence describes as “regular sittings” of the court of appeal in Cardiff are, in fact, short visits by a London-based court.
- 10 Amongst the consequences of this is a perception in some quarters that “London is best”. Although there are some very distinguished barristers practising in Wales, other able Welsh practitioners have chosen to live and to make their careers in London. Users of legal services too often instruct solicitors based outside Wales, and even when Welsh solicitors are used, English-based counsel are often instructed. Although its centrality means that, on occasion, people may need to instruct London-based lawyers on very specific issues, at present English-based lawyers⁵ are used in cases that could perfectly well be done by Welsh-based lawyers. The negative effects of this are manifold; not only are the legal fees exported to England, but the idea of Wales as a backwater is perpetuated. This in turn poses a dilemma to those starting out on a legal career – do they base themselves in Wales, or do they practice in London? Every able lawyer who makes the latter choice is a loss to Wales. The same is all the more true for every socially committed lawyer, who could make a

⁴ CPR 54PD 3.1.

⁵ And I suggest that where lawyers choose to live and based their practices is a better indication of their commitment to Wales than where they may happen to have been born or raised.

contribution not only to legal and business life in Wales, but through community involvement to the cultural and political life of our country. By way of comparison, relatively few Gibraltarians who qualify as lawyers choose to practice elsewhere (although I recognise that physical distance and cultural differences may also influence this).

The practical implications of a separate jurisdiction for the legal profession and the public

- 11 Although it is likely that there would continue, for at least some years, to be significant cross-border practice, one would expect to see less use of London-based layers in Wales. There would be costs benefits to this. There would also be the obvious reduction in costs that would come from not having to travel to hearings in London (other than in the UK Supreme Court).
- 12 Leaving aside the obvious desirability of having a trustworthy and efficient legal system⁶, much is said about the importance of the Anglo-Welsh legal system as a source of business to the UK⁷. But the benefits of this are largely, if not exclusively, confined to the south east of England. If Wales were a separate jurisdiction, we would be free to run a court service at least as trustworthy as that in England and more efficient, and therefore compete against London as a venue for dispute resolution.
- 13 One might well see the cost of regulating the legal profession reduce. Although the need for proper regulation cannot be disputed, there is a good argument to make that lawyers in a Welsh jurisdiction could safely be subject to a more economic regulatory regime. For example, it is questionable whether the introduction of Alternative Business Structures serves to answer a need in Wales. From a barrister's point of view,

⁶ And our current system is certainly trustworthy and largely efficient.

⁷ For example, see <http://www.economist.com/node/21543557?fsrc=scn/fb/wl/ar/unsungheroes>

there seems to be a good argument for the regulation of lawyers to be done by function, rather than by title. This is probably not the place to go into the regulation of lawyers at length. I would be happy to supply the committee with further evidence on this, but the long and the short of it is that, if Welsh lawyers are regulated by Welsh bodies, those Welsh bodies can tailor the regulation of Welsh lawyers to meet Welsh needs.

- 14 Thought would have to be given to legal education. In Gibraltar, there is no local legal education, lawyers are admitted in one of the UK's jurisdictions and then apply to the Supreme Court for admission, for which there is no exam. Lawyers are not permitted to establish their own practices immediately, but instead have to practice together with more experienced lawyers for a time.
- 15 There would be no reason why England & Wales should not continue to have joint legal education. The legal systems would be likely to continue to have great similarity, certainly more than exists between the Anglo-Welsh jurisdiction and Gibraltar. One practical advantage to retaining common legal education would be that it would be easier for those intending to become Barristers to continue to have access to the Inns of Court Scholarship funds. The Inns distribute a significant amount of money each year, and they can make a real difference to students from non-wealthy backgrounds looking to come to the Bar (as was my own case). Although physically located in London, the Inns have accumulated their funds as the Inns for the whole of England & Wales. Justice requires that Welsh students continue to be able to access them, and the practical need for scholarships is likely to be greater in Wales than in England.
- 16 There is the question of precedent. Pre-separation caselaw would remain binding precedent. Precedent from post-

separation English courts could not be binding precedent, although it would be of persuasive authority. Statutory provision enabling a Welsh Court of Appeal to depart from pre-separation precedent where appropriate should be considered. Wales could be expected to produce a lower volume of caselaw than England, which means that pre-separation precedent could be overruled in England but remain in force in Wales. There may be no compelling reason for statutory change in the law, and the point may not arise for a number of years in Wales. A Welsh Court of Appeal ought to be free to depart from pre-separation precedent in these or similar circumstances.

- 17 In Gibraltar, the lack of local precedent causes little practical difficulty. Although Anglo-Welsh caselaw is not thought to be binding⁸, this has not led to great uncertainty in the law. In practice, Anglo-Welsh caselaw is treated as the starting point, both for common-law matters and when interpreting a similar statute.
- 18 A separate Welsh jurisdiction should include provision for Welsh QCs. Not to appoint silks, when they are appointed in the other UK jurisdictions and in Ireland, would be to deny Welsh lawyers a distinction available in comparable jurisdictions. There is a view that the current system works against able Welsh lawyers. Although this is not the occasion for a detailed critique of the current system, the ideal would be that a Welsh system should command the confidence of the legal profession and the public.
- 19 At present, it appears that Anglo-Welsh silks called to the Northern Ireland Bar appear there as silks. They are permitted as a courtesy to appear as if they were local silks in Gibraltar, although their exact status is not clear. The contrary is not

⁸ The relevant statutory provision (the English Law Application Act 1962, s2) is ambiguous, and the interpretation given in *Almeda –v- AG for Gibraltar* [2003] UKPC 81, [2003] All ER (D) 335 (Nov) (@ para 13) is open to criticism.

true – Northern Irish or Gibraltar Silks appearing before an Anglo-Welsh Court do not appear as silks. This is an unjustifiable discrimination, and should not happen in Wales. Wales should seek an understanding with the other common law jurisdictions within the UK⁹ that either silks be mutually recognised, or they be required to appear as juniors when appearing outside the jurisdiction in which they take silk. Thought will also have to be given to whom is to be eligible to take silk in Wales. It would not be desirable for those whose practice is predominantly based in English to seek to take silk in what one hopes would be a more economical Welsh regime for the sake of cost or convenience.

- 20 An issue that has the potential to cause difficulty is the use of the term “English Law” in contracts. Many contracts, particularly standard form contracts, use this term instead of the preferable “Anglo-Welsh law”, and the related term “English Courts”, in controlling law and jurisdiction clauses. At present, the latter means the Courts of England & Wales. The former is probably intended to mean that the contract is controlled by the law of England & Wales¹⁰. Statutory provision should be considered to make clear the position of both pre-separation contracts and post-separation contracts. It would be highly undesirable, to say the least, for people in Wales who have entered into contracts to find that those contracts are controlled by English, rather than Welsh law, and that the Welsh Courts have no jurisdiction to adjudicate any disputes about them. It should not be presumed that this problem will be confined to pre-separation contracts. Standard forms pre-dating separation are likely to continue to be in use for some time thereafter, and it may be that those who draft standard form contracts will be unaware of

⁹ I recognise that this may not be appropriate with Scotland.

¹⁰ What the position is where the law is different in the two countries is unclear.

separation or fail to take account of it. A recent visit to London revealed almost complete unawareness of the possibility of Wales becoming a separate jurisdiction.

The operation of other small jurisdictions in the UK, particularly those, such as Northern Ireland, that use a common law system.

- 21 I believe that I have dealt with this question above. Although not technically within the UK, and although a far smaller jurisdiction than Wales would be, I believe that Gibraltar has some lessons for Wales.
- 22 In addition to comparison with Northern Ireland, it may be that the Australian jurisdictions have lessons to offer. I have in mind particularly Western Australia and Northern Territory, in which a de facto independent Bar is a relatively recent phenomenon, and the lessons that they may have for Wales regarding legal education and the regulation of the Bar in particular.

David Hughes
30 Park Place
Cardiff
CF10 3BS

Eitem 6.1

DOGFENNAU SY'N MYND GYDA'R BIL
Caiff Nodiadau Esboniadol a Memorandwm Esboniadol eu hargraffu ar wahân.

Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)

[DRAFT]

CYNNWYS

Cyflwyniad

1 Trosolwg

Arolygiadau a sgoriau hylendid bwyd

2 Rhaglen arolygiadau hylendid bwyd

3 Sgoriau hylendid bwyd

4 Y meini prawf sgorio

Apelau

5 Yr hawl i apelio

Trefniadau cyhoeddi ac arddangos

6 Hysbysu am sgoriau hylendid bwyd a'u cyhoeddi

Hysbysu'r cyhoedd am sgoriau hylendid bwyd

7 Y gofyniad i arddangos sticeri sgôr hylendid bwyd

8 Ceisiadau am wybodaeth am sgoriau hylendid bwyd

9 Troseddau

Mesurau diogelu ar gyfer busnesau bwyd

10 Yr hawl i ateb

11 Ailsgoriadau hylendid bwyd

12 Talu costau ailsgoriad

Pwerau a chyfrifoldebau

13 Dyletswyddau yr Asiantaeth Safonau Bwyd

14 Pwerau a chyfrifoldebau eraill awdurdodau bwyd

15 Cyfrifoldebau eraill gweithredwyr sefydliadau busnes bwyd

Gorfodi

16 Pŵer mynediad

17 Rhwystro swyddogion awdurdodedig

18 Troseddau gan gyrff corfforaethol

19 Cosbau

20 Cosbau penodedig

21 Y defnydd o dderbyniadau cosb benodedig

Amrywiol a chyffredinol

22 Canllawiau

23	Dehongli
24	Rheoliadau
25	Cychwyn
26	Enw Byr

Atodlen	–	Hysbysiadau cosb benodedig
Rhan 1	–	Y weithdrefn ar gyfer hysbysiadau cosb benodedig
Rhan 2	–	Ffurf a chynnwys hysbysiadau cosb benodedig

Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)

[DRAFT]

Deddf gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru i wneud darpariaeth ar gyfer llunio sgoriau hylendid bwyd ar gyfer sefydliadau busnes bwyd; arddangos gwybodaeth am sgoriau hylendid bwyd; gorfodi'r gofynion i arddangos gwybodaeth; ac at ddibenion cysylltiedig.

Gan ei fod wedi ei basio gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ac wedi cael cydsyniad Ei Mawrhydi, deddfir fel a ganlyn:

Cyflwyniad

1 Trosolwg

- (1) Mae'r Ddeddf hon yn sefydlu cynllun sgorio hylendid bwyd i Gymru.
- (2) Mae'r cynllun yn darparu bod awdurdodau bwyd yng Nghymru yn arolygu (adran 2) sefydliadau busnes bwyd yn ardaloedd yr awdurdodau ac yn llunio sgoriau hylendid bwyd y sefydliadau hynny (adran 3).
- (3) Mae sgôr hylendid bwyd i'w lunio drwy sgorio safonau hylendid bwyd sefydliad yn erbyn meini prawf a gyhoeddir gan yr Asiantaeth Safonau Bwyd ("ASB") (adrannau 3 a 4).
- (4) Caiff sefydliad busnes bwyd apelio yn erbyn ei sgôr hylendid bwyd a rhoi sylwadaethau arni (adrannau 5 a 10).
- (5) Rhaid i awdurdod bwyd hysbysu'r ASB am sgôr hylendid bwyd sefydliad yn ei ardal, a rhaid i'r ASB gyhoeddi'r sgôr (adran 6).
- (6) Rhaid i sefydliad busnes bwyd hysbysu'r cyhoedd am ei sgôr hylendid bwyd (adrannau 7 ac 8).
- (7) Mae methu â hysbysu'r cyhoedd yn drosedd, y gellid ei chosbi drwy ddirwy neu gosb benodedig (adran 9, adrannau 18 i 21 a'r Atodlen).
- (8) O dan amgylchiadau penodol caiff sefydliad busnes bwyd ofyn am ailsgoriad (adran 11).
- (9) Mae pwerau a chyfrifoldebau awdurdodau bwyd a'r ASB a chyfrifoldebau gweithredwyr sefydliadau busnes bwyd wedi eu nodi yn adrannau 13 i 15.

Arolygiadau a sgoriau hylendid bwyd

2 Rhaglen arolygiadau hylendid bwyd

- (1) Rhaid i awdurdod bwyd yng Nghymru lunio, ac adolygu, rhaglen sy'n pennu –
 - (a) a oes rhaid i sefydliad busnes bwyd yn ei ardal gael ei arolygu, a
 - (b) os oes angen arolygiad, mynychder yr arolygiadau.
- (2) Rhaid i awdurdod bwyd arolygu sefydliadau busnes bwyd yn ei ardal yn unol â'r rhaglen.

- (3) Wrth lunio ac adolygu ei raglen, rhaid i awdurdod bwyd roi sylw i faterion a bennir gan yr ASB ac a gymeradwyir gan Weinidogion Cymru.
- (4) Rhaid i'r materion a bennir gan yr ASB gynnwys asesiad o'r risg i iechyd y cyhoedd –
- (a) sy'n gysylltiedig â'r math o fwyd a drafodir gan sefydliad,
 - (b) sy'n gysylltiedig â'r dull o drafod y bwyd, ac
 - (c) sy'n codi o record y sefydliad o gydymffurfio â chyfraith hylendid bwyd.
- (5) Yn y Ddeddf hon –
- ystyr "awdurdod bwyd" ("*food authority*") yw cyngor sir neu gyngor bwrdeistref sirol yr ardal lle y mae'r sefydliad (neu awdurdod iechyd porthladd o dan yr amgylchiadau a ragnodir gan adran 5(3) o Ddeddf Diogelwch Bwyd 1990);
- ystyr "gweithredwr" ("*operator*") sefydliad busnes bwyd yw person sy'n ymwneud â rheoli'r sefydliad;
- ystyr "sefydliad busnes bwyd" ("*food business establishment*") yw unrhyw uned o fusnes sydd wedi ei gofrestru gydag awdurdod bwyd yng Nghymru drwy rinwedd Erthygl 6 o Reoliad (EC) Rhif 852/2004 neu sydd wedi ei gymeradwyo o dan Erthygl 4 o Reoliad (EC) Rhif 853/2004 (neu sydd wedi ei gofrestru neu ei gymeradwyo o dan ddarpariaethau cyfatebol yn lle hynny ar gyfer cofrestru neu cymeradwyo sefydliadau busnes bwyd) ac –
- (a) sy'n cyflenwi bwyd yn uniongyrchol i ddefnyddwyr, neu
 - (b) sy'n cyflenwi bwyd i fusnes arall.
- (6) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau –
- (a) diwygio'r diffiniad o sefydliad busnes bwyd, gan gynnwys ehangu'r categori o sefydliad a fydd yn ddarostyngedig i raglen arolygiadau;
 - (b) diwygio'r diffiniad o awdurdod bwyd (er enghraifft, i gynnwys cyrff eraill).

3 Sgoriau hylendid bwyd

- (1) Pan fo sefydliad busnes bwyd wedi ei arolygu yn unol ag adran 2, rhaid i awdurdod bwyd asesu safonau hylendid bwyd y sefydliad a chynhyrchu sgôr ("sgôr hylendid bwyd") ar gyfer y sefydliad hwnnw sydd wedi ei sgorio yn erbyn meini prawf a osodir gan yr ASB (y "meini prawf sgorio").
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru drwy reoliadau ddarparu bod sgôr hylendid bwyd i'w seilio ar asesiad o safonau hylendid bwyd sefydliad a wnaed cyn i'r Ddeddf hon gael ei chychwyn.
- (3) Cyn pen 14 o ddiwrnodau ar ôl arolygiad, rhaid i awdurdod bwyd anfon at weithredwr y sefydliad –
- (a) hysbysiad ysgrifenedig am sgôr hylendid bwyd y sefydliad;
 - (b) datganiad ysgrifenedig o'r rhesymau dros y sgôr;
 - (c) sticer sgôr hylendid bwyd ar ffurf a ragnodir;
 - (d) unrhyw wybodaeth arall a ragnodir.
- (4) Mae sgôr hylendid bwyd yn peidio â bod yn ddilys yn yr achosion a ganlyn –

(a) pan fo gweithredwr sefydliad wedi cael hysbysiad am sgôr hylendid bwyd newydd a—

(i) bod y cyfnod o 21 o ddiwrnodau ar gyfer apêl yn erbyn y sgôr hylendid bwyd newydd wedi dirwyn i ben, neu

(ii) os oes apêl wedi ei gwneud, bod yr apêl wedi ei phenderfynu a bod y gweithredwr wedi cael hysbysiad am y canlyniad;

(b) pan fo perchenogaeth ar sefydliad wedi ei throsglwyddo neu fod y sefydliad wedi peidio â masnachu.

(5) Caiff Gweinidogion Cymru ragnodi bod categorïau penodol o sefydliad yn cael bod yn esempt rhag cael eu sgorio.

4 Y meini prawf sgorio

(1) Rhaid i'r meini prawf sgorio gynnwys system i sgorio safonau hylendid sefydliad busnes bwyd.

(2) Rhaid i'r system sgorio gynnwys darpariaethau sydd wedi eu seilio ar yr agweddau canlynol ar y sefydliad—

(a) ei arferion trin bwyd (gan gynnwys rheoli tymheredd);

(b) ei amgylchedd ffisegol (gan gynnwys ei gynllun, ei lendid a'i gyflwr);

(c) ei reolaeth;

(d) ei weithdrefnau ar gyfer cadw trefn.

Apelau

5 Yr hawl i apelio

(1) Caiff gweithredwr sefydliad busnes bwyd apelio i'r awdurdod bwyd yn erbyn sgôr hylendid bwyd a roddwyd i'r sefydliad.

(2) Caniateir i apêl gael ei gwneud ar y naill neu'r llall o'r seiliau canlynol neu'r ddwy ohonynt—

(a) nad yw'r sgôr yn adlewyrchu'n briodol y safonau hylendid bwyd yn y sefydliad adeg yr arolygiad;

(b) nad oedd y meini prawf sgorio wedi eu cymhwyso'n gywir wrth lunio'r sgôr hylendid bwyd.

(3) Rhaid i apêl gael ei gwneud cyn pen 21 o ddiwrnodau ar ôl y dyddiad y cafwyd hysbysiad am y sgôr hylendid bwyd.

(4) Rhaid i apêl gael ei gwneud yn ysgrifenedig ar y ffurf a ragnodir.

(5) Caiff awdurdod bwyd gynnal arolygiad pellach o'r sefydliad er mwyn ystyried y materion a godwyd mewn apêl.

(6) Rhaid i awdurdod bwyd benderfynu'r apêl a hysbysu gweithredwr y sefydliad am ei benderfyniad cyn pen 21 o ddiwrnodau ar ôl y dyddiad y cafwyd yr apêl.

(7) Rhaid i'r apêl gael ei phenderfynu gan swyddog awdurdodedig na fu'n ymwneud ag asesu'r sgôr hylendid bwyd sy'n destun apêl.

- (8) Os yw awdurdod bwyd yn penderfynu newid sgôr hylendid bwyd, rhaid iddo, wrth hysbysu'r sefydliad am ei benderfyniad, anfon at weithredwr y sefydliad –
- (a) hysbysiad ysgrifenedig am ei sgôr hylendid bwyd newydd;
 - (b) datganiad ysgrifenedig o'r rhesymau dros y sgôr;
 - (c) sticer sgôr hylendid bwyd newydd;
 - (d) unrhyw wybodaeth arall a ragnodir.
- (9) Nid oes unrhyw hawl bellach i apelio yn erbyn penderfyniad a wnaed o dan is-adran (6).

Trefniadau cyhoeddi ac arddangos

6 Hysbysu am sgoriau hylendid bwyd a'u cyhoeddi

- (1) Rhaid i awdurdod bwyd hysbysu'r ASB am sgôr hylendid bwyd sefydliad busnes bwyd o fewn y cyfnod perthnasol.
- (2) Rhaid i awdurdod bwyd ddarparu i'r ASB hefyd unrhyw wybodaeth bellach a ragnodir.
- (3) Rhaid i'r ASB gyhoeddi'r sgôr hylendid bwyd ar ei gwefan cyn pen 28 o ddiwrnodau ar ôl ei chael.
- (4) Yn yr adran hon, ystyr "cyfnod perthnasol" –
- (a) os nad oes apêl yn erbyn y sgôr hylendid bwyd, yw 49 o ddiwrnodau o'r dyddiad y bydd gweithredwr sefydliad busnes bwyd yn cael hysbysiad am y sgôr hylendid bwyd;
 - (b) os gwneir apêl, yw 28 o ddiwrnodau o ddyddiad penderfynu'r apêl.

Hysbysu'r cyhoedd am sgoriau hylendid bwyd

7 Y gofyniad i arddangos sticeri sgôr hylendid bwyd

- (1) Pan fydd gweithredwr sefydliad busnes bwyd wedi cael hysbysiad am sgôr hylendid bwyd y sefydliad, rhaid i'r gweithredwr arddangos y sticer sgôr hylendid bwyd a ddarparir.
- (2) Ni fydd y gofyniad hwn yn gymwys –
- (a) hyd nes y bydd y cyfnod o 21 o ddiwrnodau ar gyfer apêl wedi dirwyn i ben, neu
 - (b) os yw apêl wedi ei gwneud, hyd nes y bydd yr apêl wedi ei phenderfynu a bod y gweithredwr wedi cael hysbysiad am y canlyniad.
- (3) Rhaid i'r sticer gael ei arddangos yn y man a'r modd a ragnodir.
- (4) Caiff rheoliadau sy'n rhagnodi'r man a'r modd priodol ar gyfer arddangos sticer wneud darpariaeth wahanol ar gyfer gwahanol fathau o sefydliad.
- (5) Bydd y sticer yn peidio â bod yn ddilys pan fydd sgôr hylendid bwyd y sefydliad yn peidio â bod yn ddilys.
- (6) Os bydd sticer sefydliad yn peidio â bod yn ddilys, rhaid i'r gweithredwr ei dynnu o'r man lle y mae'n cael ei arddangos a'i ddistrywio (oni chaiff ei gyfarwyddo i beidio â'i ddistrywio gan swyddog awdurdodedig).

8 Ceisiadau am wybodaeth am sgoriau hylendid bwyd

Rhaid i weithredwr sefydliad busnes bwyd gydymffurfio â chais gan berson i gael ei hysbysu ar lafar am sgôr hylendid bwyd y sefydliad.

9 Troseddau

- 5 (1) Mae gweithredwr sefydliad busnes bwyd yn cyflawni trosedd os yw, heb esgus rhesymol—
- (a) yn methu ag arddangos sticer sgôr hylendid bwyd dilys yn y man a'r modd a ragnodir;
 - (b) yn arddangos sticer sgôr hylendid bwyd annilys;
 - 10 (c) yn methu â chadw sticer sgôr hylendid bwyd dilys;
 - (d) yn ildio ei feddiant ar sticer sgôr hylendid bwyd i unrhyw berson heblaw am swyddog awdurdodedig i awdurdod bwyd;
 - (e) yn methu â chydymffurfio â chais gan berson am gael ei hysbysu ar lafar am y sgôr hylendid bwyd.
- 15 (2) Mae sticer sgôr hylendid bwyd yn aros yn eiddo i'r awdurdod bwyd.
- (3) Mae person yn cyflawni trosedd os yw—
- (a) yn fwriadol yn newid, yn difwyno neu fel arall yn ymyrryd â sticer sgôr hylendid bwyd, a
 - 20 (b) yn gwneud hynny heblaw er mwyn ei dynnu o'r man lle y mae'n cael ei arddangos, neu er mwyn ei ddistrywio, yn unol ag adran 7(6).

Mesurau diogelu ar gyfer busnesau bwyd

10 Yr hawl i ateb

- (1) Rhaid i awdurdod bwyd roi cyfle i weithredwr sefydliad busnes bwyd i roi sylwadaethau ar sgôr hylendid bwyd y sefydliad.
- 25 (2) Rhaid i unrhyw sylwadaethau o'r fath gael eu cyflwyno'n ysgrifenedig a chaniateir eu cyflwyno i awdurdod bwyd ar unrhyw adeg tra bo'r sgôr yn ddilys, p'un a yw apêl wedi ei gwneud o dan adran 5 ai peidio.
- (3) Rhaid i awdurdod bwyd anfon unrhyw sylwadaethau o'r fath ymlaen at yr ASB a gaiff gyhoeddi'r sylwadaethau ar ei gwefan ynghyd â'r sgôr hylendid bwyd y mae'r sylwadaethau yn ymwneud â hi.
- 30

11 Ailsgoriadau hylendid bwyd

- (1) Caiff gweithredwr sefydliad busnes bwyd ofyn i'r awdurdod bwyd wneud arolygiad ac asesiad pellach o safonau hylendid bwyd y sefydliad er mwyn ystyried a ddylid newid ei sgôr hylendid bwyd ("ailsgoriad").
- 35 (2) Rhaid i gais am ailsgoriad gael ei wneud ar y ffurf a ragnodir.
- (3) Rhaid i awdurdod bwyd gydymffurfio â chais o'r fath os yw'r amodau yn is-adran (4) ac, os yw'n gymwys, yr amod yn is-adran (5) wedi eu bodloni.

(4) Yr amodau yn yr is-adran hon yw –

- (a) bod unrhyw apêl yn erbyn y sgôr hylendid bwyd gyfredol wedi ei phenderfynu;
- (b) bod y gweithredwr wedi hysbysu'r awdurdod bwyd am y gwelliannau a wnaed i'r safonau hylendid yn y sefydliad;
- (c) bod yr awdurdod bwyd o'r farn ei bod yn rhesymol i ail arolygu ac ailasesu'r sefydliad gyda golwg ar y gwelliannau y dywedwyd eu bod wedi eu gwneud;
- (d) bod y sticer sgôr hylendid bwyd cyfredol wedi ei arddangos yn y sefydliad yn unol â gofynion adran 7;
- (e) bod y gweithredwr wedi cytuno i sicrhau y caiff awdurdod bwyd fynd yno i wneud arolygiad o'r sefydliad at ddiben yr ailsgoriad.

(5) Yr amod yn yr is-adran hon yw bod gweithredwr y sefydliad busnes bwyd wedi talu costau rhesymol yr ailsgoriad, fel y'u penderfynwyd gan yr awdurdod bwyd yn unol ag adran 12.

(6) Nid yw is-adran (5) yn gymwys os nad yw'r awdurdod bwyd wedi ceisio cael taliad o'r costau hynny cyn yr arolygiad.

(7) Os yw'r amodau yn is-adran (4) ac, os yw'n gymwys, yr amod yn is-adran (5) wedi eu bodloni, rhaid i awdurdod bwyd gwblhau'r ailsgoriad heb fod yn hwyrach na thri mis ar ôl cael y cais.

(8) Os yw awdurdod bwyd yn penderfynu na ddylai fod unrhyw newid i'r sgôr hylendid bwyd gyfredol, rhaid iddo hysbysu gweithredwr y sefydliad busnes bwyd cyn pen 14 o ddiwrnodau ar ôl dyddiad cwblhau'r arolygiad.

(9) Os yw'r awdurdod bwyd yn penderfynu newid y sgôr hylendid bwyd, rhaid iddo, cyn pen 14 o ddiwrnodau ar ôl dyddiad yr arolygiad, anfon at weithredwr y sefydliad –

- (a) hysbysiad ysgrifenedig am ei sgôr hylendid bwyd newydd;
- (b) datganiad ysgrifenedig o'r rhesymau dros y sgôr;
- (c) sticer sgôr hylendid bwyd newydd;
- (d) unrhyw wybodaeth arall a ragnodir.

(10) Mae'r gofynion yn adran 6 (cyhoeddi) ac adran 7 (arddangos sticeri) yn gymwys i'r sgôr hylendid bwyd newydd.

(11) Mae adran 5 (yr hawl i apelio) ac adran 10 (yr hawl i ateb) yn gymwys i benderfyniadau'r awdurdod bwyd o dan is-adrannau (8) a (9).

12 Talu costau ailsgoriad

(1) Os yw cais am ailsgoriad wedi ei wneud gan weithredwr sefydliad busnes bwyd, rhaid i awdurdod bwyd benderfynu costau rhesymol yr ailsgoriad.

(2) Cyn gwneud yr ailsgoriad, rhaid i'r awdurdod bwyd hysbysu'r gweithredwr am gostau'r ailsgoriad ac am y ffordd y cafodd y costau eu cyfrifo.

(3) Rhaid i weithredwr sefydliad busnes bwyd dalu costau yr ailsgoriad.

(4) Caiff awdurdod bwyd ei gwneud yn ofynnol i'r taliad gael ei wneud cyn bod yr ailsgoriad yn cael ei wneud.

*Pwerau a chyfrifoldebau***13 Dyletswyddau yr Asiantaeth Safonau Bwyd**

Rhaid i'r ASB –

- 5 (a) cyhoeddi'r materion y mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd roi sylw iddynt pan yn llunio ac yn adolygu'r rhaglen arolygu o dan adran 2 (lle bo'r materion hynny wedi'u cymeradwyo gan Weinidogion Cymru);
- (b) cyhoeddi'r meini prawf sgorio ar gyfer cynhyrchu sgôr hylendid bwyd o dan adran 3;
- 10 (c) monitro ac archwilio'r broses o roi ar waith y cynllun sgorio hylendid bwyd a sefydlir gan y Ddeddf hon a'i weithredu;
- (d) cyflwyno argymhellion i'r awdurdodau bwyd i'w cynorthwyo i gydymffurfio â'u cyfrifoldebau o dan y cynllun;
- (e) hyrwyddo'r cynllun ymhlith sefydliadau busnes bwyd a defnyddwyr yng Nghymru;
- 15 (f) darparu sticeri sgôr hylendid bwyd ar y ffurf a ragnodir i awdurdodau bwyd yn ddi-dâl;
- (g) cynnal cyn pen 3 blynedd ar ôl dechrau'r cynllun, a phob 3 blynedd wedi hynny, werthusiad ffurfiol o'r cynllun a chyflwyno argymhellion i Weinidogion Cymru.

14 Pwerau a chyfrifoldebau eraill awdurdodau bwyd

- 20 (1) Rhaid i awdurdod bwyd anfon gwybodaeth a ragnodir at weithredwyr sefydliadau busnes bwyd newydd yn ei ardal.
- (2) Rhaid i'r wybodaeth honno gael ei hanfon at weithredwr o fewn 14 o ddiwrnodau o wneud pa un bynnag o'r pethau canlynol sy'n gymwys –
 - 25 (a) cofrestri sefydliad y gweithredwr gan yr awdurdod fwyd o dan Erthygl 6 o Reoliad (EC) 852/2004 (neu ddarpariaeth gyfatebol ar gyfer cofrestru sefydliadau busnes bwyd sy'n cymryd lle'r ddarpariaeth honno), neu
 - (b) gweithredwr y sefydliad yn gwneud cais i'r awdurdod bwyd am gymeradwyaeth o dan Erthygl 4 o Reoliad (EC) 853/2004 (neu ddarpariaeth gyfatebol ar gyfer cymeradwyo sefydliadau o'r fath sy'n cymryd lle'r ddarpariaeth honno).
- 30 (3) Wrth arfer ei swyddogaethau o dan y Ddeddf hon, rhaid i awdurdod bwyd roi sylw –
 - (a) i argymhellion a wneir gan yr ASB;
 - (b) i ganllawiau a ddyroddir gan Weinidogion Cymru o dan adran 22 o'r Ddeddf hon.
- (4) Rhaid i awdurdod bwyd wneud trefniadau i orfodi'r rhwymedigaethau sy'n cael eu gosod gan y Ddeddf hon ar sefydliadau yn ei ardal.
- 35 (5) Rhaid i awdurdod bwyd adolygu gweithrediad y cynllun sgorio hylendid bwyd yn ei ardal –
 - (a) o bryd i'w gilydd, gyda golwg ar sicrhau bod y meini prawf sgorio yn cael eu hasesu'n deg ac yn gyson;

- (b) ar gais yr ASB, er mwyn cynorthwyo'r ASB i werthuso'r cynllun fel sy'n ofynnol gan adran 13(g).

15 Cyfrifoldebau eraill gweithredwyr sefydliadau busnes bwyd

Rhaid i weithredwr sefydliad busnes bwyd –

- 5 (a) darparu unrhyw wybodaeth y mae angen rhesymol amdani ar awdurdod bwyd i'w alluogi i lunio sgôr hylendid bwyd ar gyfer y sefydliad;
- (b) fel arall rhoi pob cymorth rhesymol i awdurdod bwyd er mwyn ei alluogi i lunio sgôr hylendid bwyd ac arfer ei swyddogaethau eraill o dan y Ddeddf hon.

Gorfodi

10 16 Pŵer mynediad

- (1) Caiff swyddog awdurdodedig i awdurdod bwyd, ar ôl dangos ei awdurdod ysgrifenedig os caiff ei erchi i wneud hynny, fynd i mewn ar bob adeg resymol i sefydliad busnes bwyd er mwyn –
- 15 (a) llunio sgôr hylendid bwyd;
- (b) gwneud ailsgoriad;
- (c) penderfynu apêl o dan adran 5; neu
- (d) gorfodi unrhyw un neu rai o'r gofynion yn adran 7.
- (2) Ond yn achos mynediad i unrhyw ran o sefydliad sy'n cael ei ddefnyddio fel annedd breifat yn unig, rhaid rhoi 24 awr o rybudd o'r bwriad i fynd i mewn iddo i'r gweithredwr.
- 20

17 Rhwystro swyddogion awdurdodedig

Mae person sy'n rhwystro, heb esgus rhesymol, swyddog awdurdodedig i awdurdod bwyd sy'n gweithredu i arfer swyddogaethau'r swyddog yn cyflawni trosedd.

18 Troseddau gan gyrff corfforaethol

- 25 (1) Mae'r adran hon yn gymwys os yw trosedd o dan y Ddeddf hon yn cael ei chyflawni gan gorff corfforaethol.
- (2) Os profir bod y trosedd wedi ei chyflawni gyda chydsyniad neu gydgyllwyn, neu i'w briodoli i unrhyw esgeulustod ar ran –
- 30 (a) unrhyw gyfarwyddwr, rheolwr neu ysgrifennydd i'r corff corfforaethol, neu
- (b) unrhyw berson a oedd yn honni ei fod yn gweithredu yn rhinwedd unrhyw swydd o'r fath,
- bydd y cyfarwyddwr, y rheolwr, neu'r ysgrifennydd hwnnw neu'r person sy'n honni ei fod yn gweithredu fel y cyfryw (yn ogystal â'r corff corfforaethol) yn euog o'r drosedd a bydd yn agored i achos yn ei erbyn ac i gael ei gosbi yn unol â hynny.
- 35 (3) Mae'r cyfeiriad at gyfarwyddwr, rheolwr neu ysgrifennydd y corff corfforaethol yn cynnwys cyfeiriad –
- (a) at unrhyw un o swyddogion cyffelyb y corff;

- (b) pan fo'r corff yn gorff corfforaethol y mae ei faterion yn cael eu rheoli gan ei aelodau, at unrhyw swyddog neu aelod o'r corff.

19 Cosbau

Bydd person sy'n euog o drosedd o dan y Ddeddf hon yn atebol ar gollfarn ddiannod i ddirwy heb fod yn uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.

20 Cosbau penodedig

- (1) Pan fo gan swyddog awdurdodedig i awdurdod bwyd reswm i gredu bod person wedi cyflawni trosedd o dan adran 9, caiff y swyddog roi hysbysiad i'r person yn cynnig cyfle iddo fodloni unrhyw atebolrwydd i gollfarn am y drosedd drwy dalu cosb benodedig.
- (2) Pan fo hysbysiad wedi ei roi i berson o dan yr adran hon mewn cysylltiad â throsedd –
- (a) ni chaniateir i unrhyw achos gael ei gychwyn am y drosedd cyn diwedd cyfnod a bennir yn yr hysbysiad, a
- (b) ni chaniateir ei gollfarnu o'r drosedd os yw'n talu'r gosb benodedig cyn diwedd y cyfnod hwnnw.
- (3) Mae'r Atodlen (hysbysiadau cosb benodedig) yn cael effaith.

21 Y defnydd o dderbyniadau cosb benodedig

- (1) Rhaid i awdurdod bwyd dalu ei dderbyniadau cosb benodedig i Weinidogion Cymru.
- (2) Caiff Gweinidogion Cymru gadw derbyniadau cosb benodedig (yn hytrach na'u talu i mewn i Gronfa Gyfunol Cymru) er mwyn gwella hylendid bwyd yng Nghymru.
- (3) Yn yr adran hon ystyr "derbyniadau cosb benodedig" yw'r symiau sy'n cael eu talu i awdurdod bwyd o dan hysbysiadau cosb benodedig a ddyroddwyd o dan adran 20.

Amrywiol a chyffredinol

22 Canllawiau

Caiff Gweinidogion Cymru ddyroddi canllawiau i awdurdodau bwyd mewn perthynas ag arfer eu swyddogaethau o dan y Ddeddf hon.

23 Dehongli

Yn y Ddeddf hon –

ystyr mater "a ragnodir" ("*prescribed*") yw mater sydd yn cael ei ragnodi mewn rheoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru;

mae i'r ymadrodd "ailsgoriad" ("*re-rating*") yr ystyr sydd iddo yn adran 11;

ystyr "anfon" ("*send*") yw anfon drwy'r post neu ddanfon â llaw;

mae i'r ymadrodd "awdurdod bwyd" ("*food authority*") yr ystyr sydd iddo yn adran 2;

mae i'r ymadrodd "gweithredwr" ("operator") (sefydliad busnes bwyd) yr ystyr sydd iddo yn adran 2;

mae i'r ymadrodd "meini prawf sgorio" ("rating criteria") yr ystyr sydd iddo yn adran 3;

5 mae i'r ymadrodd "sefydliad busnes bwyd" ("food business establishment") yr ystyr sydd iddo yn adran 2;

mae i'r ymadrodd "sgôr hylendid bwyd" ("food hygiene rating") yr ystyr sydd iddo yn adran 3;

10 ystyr "swyddog awdurdodedig" ("authorised officer") yw swyddog a awdurdodwyd yn ysgrifenedig gan awdurdod bwyd at ddibenion arfer unrhyw un neu rai o swyddogaethau'r awdurdod o dan y Ddeddf hon.

24 Rheoliadau

(1) Mae pwerau i wneud rheoliadau neu orchmynion o dan y Ddeddf hon yn arferadwy drwy offeryn statudol.

15 (2) Mae pŵer i wneud gorchymyn neu reoliadau o dan y Ddeddf hon yn cynnwys pŵer i wneud unrhyw ddarpariaeth gysylltiedig, canlyniadol, trosiannol neu atodol y gwêl Gweinidogion Cymru yn dda.

(3) Yn achos y pwerau o dan adrannau 2(6), 3(2) a 3(5) mae'r ddarpariaeth hon yn cynnwys darpariaeth i ddiwygio'r Ddeddf hon.

20 (4) Ni chaniateir i Reoliadau o dan adrannau 2(6), 3(2) a 3(5) gael eu gwneud oni bai bod drafft o'r offeryn wedi ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru a'i gymeradwyo drwy benderfyniad ganddo.

(5) Mae rheoliadau eraill a wneir o dan y Ddeddf hon yn ddarostyngedig i'w diddymu'n unol â phenderfyniad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

25 Cychwyn

(1) Daw darpariaethau'r Ddeddf hon i rym ar ddiwrnod sydd i'w bennu gan Weinidogion Cymru mewn gorchymyn.

(2) Caiff gorchymyn o dan yr adran hon—

30 (a) pennu diwrnodau gwahanol at ddibenion gwahanol (gan gynnwys diwrnodau gwahanol ar gyfer gwahanol gategoriâu o sefydliad busnes bwyd);

(b) cynnwys darpariaethau trosiannol, darpariaethau arbed neu ddarpariaethau darfodol.

26 Enw Byr

Enw byr y Ddeddf hon yw Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2012.

ATODLEN
(Adran 20)

HYSBYSIADAU COSB BENODEDIG

RHAN 1

Y WEITHDREFN AR GYFER HYSBYSIADAU COSB BENODEDIG

5

1 Caiff hysbysiad cosb benodedig gynnig cyfle i berson dalu cosb o £200 (“y gosb”) o fewn cyfnod o 28 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y rhoddir yr hysbysiad cosb.

2 Caiff hysbysiad cosb benodedig gynnig cyfle hefyd i berson dalu cosb is o £150 (“y gosb ostyngol”) os telir o fewn cyfnod o 14 o ddiwrnodau gan ddechrau ar y diwrnod y bydd yr hysbysiad cosb wedi ei roi.

10

3 Caiff Gweinidogion Cymru ragnodi swm gwahanol ar gyfer y gosb neu’r gosb ostyngol.

4 Caniateir i’r gosb neu’r gosb ostyngol gael ei thalu drwy bostio llythyr sy’n cynnwys swm y gosb at y person a ddisgrifir ar yr hysbysiad yn y cyfeiriad a ddisgrifir felly. Bernir y bydd y taliad wedi ei wneud ar yr amser y byddai’r llythyr wedi cael ei ddosbarthu yn nhrefn arferol y post.

15

5 Nid yw paragraff 4 yn atal y gosb rhag cael ei thalu drwy unrhyw ddull arall.

6 Os yw awdurdod bwyd o’r farn na ddylai hysbysiad cosb benodedig fod wedi ei roi i berson gan swyddog awdurdodedig sy’n gweithredu ar ran yr awdurdod bwyd, rhaid i’r awdurdod bwyd roi hysbysiad i’r person hwnnw ei fod yn tynnu’r hysbysiad cosb benodedig yn ôl.

20

7 Os caiff hysbysiad cosb benodedig ei dynnu’n ôl—

(a) rhaid i awdurdod bwyd ad-dalu unrhyw swm sydd wedi ei dalu fel cosb yn unol â’r hysbysiad cosb benodedig, a

(b) ni chaniateir dwyn unrhyw achos na pharhau ag unrhyw achos yn erbyn y person a gafodd yr hysbysiad ar gyfer y drosedd sydd o dan sylw.

25

8 Mewn unrhyw achos, mae tystysgrif—

(a) sy’n cymryd arni ei bod wedi ei llofnodi gan neu ar ran prif swyddog cyllid awdurdod bwyd, a

(b) sy’n datgan bod taliad cosb wedi dod i law neu heb ddod i law erbyn dyddiad a bennwyd yn y dystysgrif,

30

yn dystiolaeth o’r ffeithiau a ddatganwyd.

RHAN 2

FFURF A CHYNNWYS HYSBYSIADAU COSB BENODEDIG

9 Rhaid i hysbysiad cosb benodedig roi y manylion am yr amgylchiad, yr honnir eu bod yn ffurfio’r drosedd, sy’n angenrheidiol i esbonio pam mae trosedd wedi digwydd.

35

- 10 Rhaid i hysbysiad cosb benodedig ddatgan hefyd –
- (a) enw a chyfeiriad yr awdurdod yr oedd y swyddog awdurdodedig yn gweithredu ar ei ran pan roddodd y swyddog yr hysbysiad;
 - (b) swm y gosb a'r cyfnod ar gyfer talu'r gosb;
 - 5 (c) swm y gosb ostyngol a'r cyfnod y mae'r gostyngiad yn gymwys iddo;
 - (d) canlyniadau peidio â thalu'r gosb cyn diwedd y cyfnod ar gyfer talu'r gosb;
 - (e) y person y caniateir i'r gosb neu'r gosb ostyngol gael ei thalu iddo a'r cyfeiriad lle y caniateir ei thalu;
 - (f) drwy ba ddull y caniateir talu;
 - 10 (g) y person y caniateir i unrhyw sylwadau sy'n ymwneud â'r hysbysiad gael eu cyflwyno iddo a'r cyfeiriad lle y caniateir eu cyflwyno.
- 11 Rhaid i hysbysiad cosb benodedig hefyd –
- (a) hysbysu'r person y mae wedi ei roi iddo am ei hawl i sefyll prawf am y drosedd honedig, a
 - 15 (b) esbonio sut y caniateir i'r hawl honno gael ei harfer.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

BIL SGORIO HYLENDID BWYD (CYMRU)

Memorandwm Esboniadol
yn ymgorffori'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol
a'r Nodiadau Esboniadol

Mai 2012

BIL SGORIO HYLENDID BWYD (CYMRU)

Memorandwm Esboniadol i Fil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)

Paratowyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan yr Adran dros lechyd, wasanaethau Cymdeithasol a Phlant yn Llywodraeth Cymru a chaiff ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Datganiad yr Aelod

Yn fy marn i, byddai darpariaethau Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru), a gyflwynir gennyf ar 28 Mai 2012, o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Lesley Griffiths AC

Y Gweinidog dros lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Yr Aelod Cynulliad sy'n gyfrifol am y Bil

28 Mai 2012

Cynnwys

RHAN 1	Rhif y Dudalen
1. Disgrifiad	3
2. Y Cefndir Deddfwriaethol	4
3. Y diben a'r effaith y bwriedir i'r ddeddfwriaeth eu cael	5
4. Ymgynghoriad	12
5. Pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth	14
6. Aseiad Effaith Rheoleiddiol	19

RHAN 2 – ASESIAID EFFAITH

7. Opsiynau	21
8. Costau a manteision	24
9. Aseiad o'r Gystadleuaeth	38
10. Adolygu ar ôl gweithredu	39

ATODIAD 1 – NODIADAU ESBONIADOL I FIL SGORIO HYLENDID BWYD (CYMRU)

1. Disgrifiad

1. Mae Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) yn gweithredu cynigion Llywodraeth Cymru i gyflwyno cynllun sgorio hylendid bwyd statudol yng Nghymru. Mae'r Bil yn creu gofyniad statudol ar awdurdodau bwyd i weithredu cynllun sgorio hylendid bwyd (sy'n cynnwys sgorio busnesau bwyd a gorfodi'r cynllun) ac yn rhoi dyletswydd ar fusnesau bwyd i arddangos eu sgôr hylendid bwyd yn eu sefydliadau. Bwriad y Bil yw sicrhau bod defnyddwyr yn cael yr wybodaeth am safonau hylendid bwyd busnesau bwyd yng Nghymru. Bydd hyn yn galluogi defnyddwyr i wneud dewisiadau mwy cytbwys ynghylch ble i fwyta neu siopa am fwyd.

2. Y cefndir deddfwriaethol

2. Mae gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru y cymhwysedd deddfwriaethol i wneud y darpariaethau yn y Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) o dan Adran 4 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.
3. Mae darpariaethau perthnasol Deddf Llywodraeth Cymru 2006 wedi'u nodi yn adran 108 ac Atodlen 7.
4. Mae paragraff 8 o Ran 1 o Atodlen 7 yn nodi'r pynciau canlynol y gall y Cynulliad ddeddfu arnynt - o dan y pennawd "Food":

"Food and food products. Food safety (including packaging and other materials which come into contact with food). Protection of interests of consumers in relation to food."

Mae hyn yn rhoi cymhwysedd deddfwriaethol i'r Cynulliad wneud darpariaethau'r Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru).

5. Nid yw unrhyw un o'r darpariaethau yn Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) yn dod o fewn unrhyw un o'r eithriadau a bennir yn Rhan 1 o Atodlen 7 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 nac yn gymwys fel arall o ran Cymru, nac yn rhoi, gosod, addasu neu dynnu swyddogaethau sy'n arferadwy (neu'n rhoi'r pŵer i wneud hynny) ac eithrio mewn perthynas â Chymru; nac yn torri unrhyw un o'r cyfyngiadau yn Rhan 2 o Atodlen 7 - gan roi sylw i unrhyw eithriad yn Rhan 3 o'r Atodlen honno o'r cyfyngiadau hynny.

3. Y diben a'r effaith y bwriedir i'r ddeddfwriaeth eu cael

Problem/mater y mae'r Bil yn ceisio rhoi sylw iddo

6. Mae hylendid nwyd yn hanfodol i ddiogelu iechyd pobl. Yn 2005, fe wnaeth yr achos mwyaf o E. coli O157 yng Nghymru arwain at farwolaeth un plentyn pum mlwydd oed a chanlyniadau iechyd hirdymor i nifer o blant eraill. Yn dilyn yr achos, comisiynodd Prif Weinidog Cymru ymchwiliad cyhoeddus a chyflwynodd yr Athro Pennington ei adroddiad ar 19 Mawrth 2009. Pan siaradodd yr Athro Pennington gerbron Pwyllgor Iechyd, Lles a Llywodraeth Leol Cynulliad Cenedlaethol Cymru ym mis Mehefin 2010, awgrymodd na fyddai cynllun sgorio hylendid bwyd yn ffordd ddruod o ysgogi gwellianau eithaf arwyddocaol o ran diogelwch bwyd.
7. Mae Rhaglen Lywodraethu Llywodraeth Cymru, a lansiwyd ym mis Medi 2011, yn cynnwys nifer o gamau i atal afiechyd a lleihau anghydraddoldebau iechyd, gan gynnwys: *cyflwyno'r Bil Cynllun Sgorio Bwyd i sicrhau bod y cyhoedd yn cael gwell gwybodaeth am sgoriau hylendid busnesau bwyd*. Mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi manylion y cynnig am ddeddf newydd sy'n ymwneud â chyflwyno cynllun sgorio hylendid bwyd statudol yng Nghymru.
8. Sefydlwyd yr Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) yn 2000 i ddiogelu iechyd y cyhoedd a buddiannau defnyddwyr mewn perthynas â bwyd. Mae gwenwyno bwyd yn cael ei achosi drwy fwyta bwyd neu yfed dŵr halogedig. Yr achosion mwyaf cyffredin o glefyd a gludir mewn bwyd yw hylendid gwael, trawsheintio, trafod bwyd yn amhriodol a thwymo bwyd yn annigonol. Yn ôl Adroddiad Prif Wyddonydd yr ASB ar gyfer 2010-11¹, bob blwyddyn mae tua miliwn o bobl yn dioddef o salwch a gludir mewn bwyd. O'r rhain mae 20,000 yn cael triniaeth ysbyty ac mae 500 o farwolaethau yn y DU.
9. Ym mis Hydref 2010, lansiwyd Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd yr ASB ('Cynllun yr ASB') yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon yn wirfoddol. Datblygwyd Cynllun yr ASB mewn cydweithrediad â defnyddwyr, diwydiant a rhanddeiliaid gorfodi. Mae'r 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru'n cymryd rhan yn wirfoddol yng Nghynllun yr ASB, ac allan o tua 30,000 o fusnesau bwyd yng Nghymru, mae dros 17,500 wedi cael eu sgorio hyd yn hyn².
10. Mae Cynllun yr ASB yn helpu defnyddwyr i ddewis ble i fwyta allan neu siopa am fwyd drwy roi iddynt yr wybodaeth am y safonau hylendid mewn sefydliadau busnes bwyd. Mae'n berthnasol i lefydd lle bydd pobl yn bwyta allan, gan gynnwys bwytai, siopau tecawê, arlwywyr symudol, caffis, gwestai a thafarndai. Mae hefyd yn berthnasol i ysgolion, ysbytai, cartrefi gofal a ffreuturiau yn y gweithle, yn ogystal â llefydd lle bydd defnyddwyr yn siopa am fwyd (fel archfarchnadoedd, siopau bara a siopau delicatessen). Awdurdodau

¹ Ar gael yn <http://www.food.gov.uk/science/researchpolicy/chiefsoci/csreps/>

² Asiantaeth Safonau Bwyd

lleol sy'n gyfrifol am orfodi deddfwriaeth diogelwch bwyd mewn sefydliadau busnes bwyd yn eu hardal, ac mae hyn yn cynnwys cynnal arolygiadau wedi'u rhaglenni o sefydliadau busnes bwyd. Cynhelir yr arolygiadau hyn gan ddefnyddio dull sy'n seiliedig ar risg, a bydd sefydliadau sy'n fwy o risg i'r defnyddiwr yn cael eu harolygu'n amlach na'r rhai sy'n llai o risg. Ar ddyddiad yr arolygiad, bydd y swyddog diogelwch bwyd yn edrych i weld i ba raddau mae'r sefydliad yn bodloni gofynion y ddeddfwriaeth hylendid bwyd berthnasol ac yn cyfrif y 'sgôr hylendid bwyd' yn unol â meini prawf cynllun yr ASB. Mae'r sefydliad yn cael un o chwe sgôr hylendid bwyd: mae'r sgôr uchaf o '5' yn golygu bod gan y sefydliad safonau hylendid 'da iawn'; dylai unrhyw fusnes bwyd allu gyrraedd y sgôr uchaf. Ar waelod y raddfa mae '0' - sy'n golygu bod angen gwella ar frys. Mae'r sgôr a roddir yn dangos pa mor dda mae'r busnes yn ei wneud yn gyffredinol. Bydd yr awdurdod lleol yn hysbysu'r busnes bwyd o'i sgôr ac yn rhoi tystysgrif a sticer iddo. Caiff y busnes bwyd ei annog i arddangos y sticer mewn man amlwg lle gall defnyddwyr ei weld yn hawdd.

11. Mae Llywodraeth Cymru'n cydnabod bod manteision pwysig i Gynllun yr ASB, ond mae hefyd yn sylweddoli bod i'r cynllun rai diffygion. Y prif gyfyngiadau o fewn Cynllun yr ASB yw:
 - bod arddangos sgorau hylendid bwyd mewn sefydliadau busnes bwyd yn wirfoddol; a
 - bod cyfranogiad awdurdodau lleol, y mae eu swyddogion yn llunio'r sgorau hylendid bwyd, hefyd yn wirfoddol.
12. Er bod y 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru'n cymryd rhan yng Nghynllun yr ASB ar hyn o bryd, nid yw'r holl fusnesau bwyd sy'n cael sgôr hylendid bwyd yn arddangos y sgôr yn eu mangre ar hyn o bryd. Yn ôl gwerthusiad a gynhaliwyd yn 2011 ar ran yr ASB dim ond 31 y cant o fusnesau bwyd oedd yn arddangos eu sgôr hylendid bwyd³ yn wirfoddol. Dangosodd yr ymchwil hon hefyd mai prin yw'r busnesau bwyd â sgôr isel sy'n arddangos eu sgôr, a dim ond 6 y cant o'r rheini â sgôr o 0, 1 neu 2 sy'n rhan o'r ymchwil sy'n dewis gwneud hynny. Roedd canrannau'r busnesau sy'n arddangos eu sgôr hylendid bwyd yn wirfoddol yn ôl band fel a ganlyn:

³ Arddangos sgoriau hylendid bwyd yng Nghymru (Rhagfyr 2011) GfK NOP:
http://www.food.gov.uk/wales/aboutus_wales/pressreleases/2011/dec/limiteddisplayfhrswales

Tabl 1: Canran y manau sy'n arddangos eu sgoriau hylendid bwyd

Sgôr Hylendid Bwyd	Canran y manau sy'n arddangos eu tystysgrif/sticer
5	66%
4	40%
3	21%
0, 1 and 2	6%

13. Gan nad yw rhai busnesau bwyd yn arddangos eu sgôr hylendid bwyd yn eu sefydliadau, yr unig ffordd ddibynadwy i ddefnyddwyr ddod i wybod am y safonau hylendid bwyd mewn busnesau bwyd yw ymweld â gwefan genedlaethol (Y DU) yr ASB lle mae'r holl sgorau hylendid bwyd a roddir i awdurdodau lleol wedi'u harddangos. Mae Llywodraeth Cymru'n ystyried bod dwy broblem yn codi yma:
- Yng Nghymru ni ddefnyddir y rhyngrwyd gan 31 y cant o'r boblogaeth; ymysg pobl dros 65 oed, mae'r ffigur hwn yn 73 y cant⁴. Felly, nid yw dod o hyd i sgôr hylendid bwyd dros wefan yr ASB yn opsiwn i'r bobl hynny.
 - Bydd llawer o bobl yn penderfynu ar amrant ble fyddant yn bwyta, heb gynllunio ymlaen llaw. Yn yr achosion hyn, efallai nad yw mynediad i'r rhyngrwyd yn bosibl nac yn ymarferol. Felly, os nad yw'r sgôr hylendid bwyd wedi'i arddangos yn y fangre, nid oes gan y defnyddwyr unrhyw ffordd o gael yr wybodaeth hon cyn dewis ble i fwyta neu brynu bwyd
14. Y ffordd fwyaf effeithiol a syml o sicrhau bod gan bawb yr un mynediad i'r wybodaeth hon yw arddangos y sgoriau hylendid bwyd mewn sefydliadau busnes bwyd man amlwg lle gall defnyddwyr eu gweld.
15. Mae Llais Defnyddwyr Cymru'n cefnogi'n gryf y dylid arddangos sgoriau'n orfodol. Mae hyn yn cydnabod gallu pŵer y defnyddiwr i wella safonau hylendid bwyd drwy sicrhau bod gwybodaeth ar gael yn gyhoeddus am berfformiad hylendid busnesau unigol. Mae arddangos sgoriau hylendid bwyd hefyd yn boblogaidd gyda'r cyhoedd. Mewn ymateb i arolwg yn 2008 a gynhaliwyd gan yr ASB⁵, roedd 95 y cant o'r cyhoedd am weld sgoriau hylendid bwyd yn cael eu harddangos yn orfodol. Yn ôl arolwg a gynhaliwyd dros y ffôn gan Llais Defnyddwyr Cymru ym mis Hydref 2011, roedd 94 y cant o bobl Cymru o'r farn y dylai fod yn orfodol i fusnesau bwyd yng Nghymru arddangos eu sgôr hylendid bwyd⁶.

⁴ Richard, S (2009) Logged in or locked out? Llais Defnyddwyr Cymru

⁵ Asiantaeth Safonau Bwys (2008) Evaluation of Scores On The Doors. Prif Adroddiad Terfynol i'r Asiantaeth Safonau Bwyd. www.food.gov.uk/multimedia/pdfs/sotdmainreport.pdf

⁶ Llais Defnyddwyr (Tachwedd 2011) <http://www.consumerfocus.org.uk/wales/news/welsh-consumers-want-easy-access-to-food-hygiene-reports>

16. Mae'r Bil am ei gwneud yn orfodol i'r busnesau bwyd hynny yng Nghymru sydd o fewn sgôp y cynllun sgorio hylendid bwyd statudol newydd arddangos gwybodaeth am sgoriau hylendid bwyd yn eu sefydliad. Os gofynnir iddo, dylai'r gweithredwr hefyd roi gwybod ar lafar i'r cwsmer beth yw'r sgôr hylendid bwyd. Nid yn unig bydd hyn yn helpu defnyddwyr i wneud dewisiadau cytbwys ynghylch ble i fwyta allan neu siopa am fwyd, disgwylir y bydd y gofyniad i arddangos sgoriau hylendid bwyd yn codi safonau ac yn ysgogiad i fusnesau bwyd wella eu safonau hylendid bwyd wrth i'r galw am sgoriau hylendid da gynyddu.

Ar bwy mae'r Bil yn effeithio?

17. Bydd busnesau bwyd sy'n cyflenwi bwyd yn uniongyrchol i ddefnyddwyr yn cael eu cynnwys yn y cynllun sgorio hylendid bwyd. Mae hyn yn cynnwys, er enghraifft, bwytai, siopau tecawê, arlwywyr symudol, caffis, gwestai, tafarndai, ysgolion, ysbytai, cartrefi gofal preswyl, archfarchnadoedd, siopau bara a siopau delicatessen. Mae'r Bil yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi (drwy reoliadau) bod rhai categorïau o sefydliadau yn cael eu heithrio o'r system sgorio; bydd ymgynghori'n digwydd ar unrhyw reoliadau o'r fath yn amodol ar y Bil yn cwblhau Cam 1 o ystyriaeth y Cynulliad.
18. Mae'r Bil hefyd yn cynnwys darpariaeth ar gyfer y sefydliadau hynny sy'n ymwneud â'r fasnach fwyd busnes i fusnes i gael eu cynnwys yn sgôp y cynllun newydd. Gall y busnesau hyn gynhyrchu, prosesu neu baratoi bwyd ond nid ydynt yn gwerthu bwyd yn uniongyrchol i ddefnyddwyr. Enghreifftiau o'r sefydliadau hyn yw gweithgynhyrchwyr, mân-werthwyr a chlodwyr. Nid yw sefydliadau sy'n ymwneud â'r fasnach fwyd busnes i fusnes yn cael eu sgorio o dan Gynllun yr ASB ar hyn o bryd.
19. Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i "awdurdodau bwyd" yng Nghymru arolygu sefydliadau bwyd yn eu hardaloedd a chynhyrchu sgoriau hylendid bwyd ar eu cyfer. "Awdurdod bwyd" yw'r cyngor sir neu'r cyngor bwrdeistref sirol â swyddogaethau o dan Ddeddf Diogelwch Bwyd 1990. Yng Nghymru, mae awdurdodau lleol ac awdurdodau iechyd porthladdoedd yn awdurdodau bwyd. Felly bydd y gofynion yn y Bil yn effeithio arnyn nhw. Mae'r Bil hefyd yn rhoi pwerau i Weinidogion Cymru ddiwygio'r diffiniad o awdurdod bwyd (er enghraifft i gynnwys cyrff eraill)
20. Bydd defnyddwyr yn elwa o'r Bil gan y byddant yn cael gwybodaeth hygyrch, hawdd ei deall am safonau hylendid busnes bwyd fel y gallant wneud dewisiadau mwy cytbwys ynghylch ble i fwyta neu siopa am fwyd.

Amcanion

21. Prif amcan polisi Llywodraeth Cymru mewn perthynas â'r Bil hwn yw sefydlu cynllun sgorio hylendid bwyd statudol yng Nghymru. Bwriad Llywodraeth Cymru yw sicrhau bod y cynllun gorfodol newydd yn gweithio. Am y rheswm hwn, bydd y cynllun newydd yn seiliedig yn fras ar Gynllun yr ASB a gafodd ei fabwysiadu ledled Cymru. Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau bwyd arolygu a chynhyrchu sgoriau hylendid bwyd i sefydliadau busnes bwyd

yn eu hardaloedd, gan ddefnyddio meini prawf a gyhoeddir gan yr ASB. Bydd gofyn i sefydliadau busnes bwyd sydd wedi cael eu sgorio arddangos eu sgôr hylendid bwyd mewn man penodol yn eu sefydliad a bydd gofyn i'r ASB gyhoeddi'r sgôr ar ei gwefan. Bydd gofyn i awdurdodau bwyd orfodi'r ddeddf newydd a fydd yn ei gwneud yn dramgwydd peidio ag arddangos sgôr hylendid bwyd yn y lleoliad a'r dull a ragnodir. Bydd y Bil hefyd yn ei gwneud yn dramgwydd i fusnes bwyd beidio â datgelu ei sgôr hylendid ar lafar pan ofynnir iddynt wneud hynny. Byddai hyn yn rhoi rhywfaint o sicrwydd i bobl ddall a rhannol ddall na fyddai'n gallu gweld y sgôr sydd wedi'i arddangos. Bydd awdurdodau bwyd yng Nghymru'n cael y gallu i orfodi'r cynllun gorfodol newydd drwy ddefnyddio hysbysiadau cosb benodedig ac erlyniad (lle bo'n briodol).

22. Bwriad Llywodraeth Cymru hefyd yw bod y cynllun newydd yn deg i fusnesau bwyd. Er y bydd y Bil yn ei gwneud yn ofynnol i fusnesau bwyd arddangos eu sgôr hylendid bwyd yn eu sefydliad er lles y defnyddwyr, pan fydd yr awdurdod bwyd yn rhoi gwybod i'r busnes bwyd beth yw ei sgôr, mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod bwyd esbonio pam bod y sefydliad wedi cael y sgôr hwnnw.
23. Bydd y cynllun sgorio hylendid bwyd hefyd yn rhoi i'r busnesau bwyd:
 - Yr hawl i apelio yn erbyn eu sgôr hylendid bwyd. Bydd hyn yn rhoi 21 diwrnod i fusnesau bwyd gwestiynu'r sgôr hylendid bwyd a roddwyd iddyn nhw os ydynt o'r farn nad yw'r sgôr yn adlewyrchu'n gywir y safonau hylendid a ganfuwyd ar adeg yr arolygiad a/neu na chafodd y meini prawf sgorio eu cymhwyso'n gywir gan yr awdurdod bwyd wrth gynhyrchu'r sgôr hylendid bwyd. Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod bwyd ystyried yr apêl. Fel rhan o'r broses honno, efallai bydd yr awdurdod bwyd yn cynnal arolygiad arall.
 - Y gallu i roi sylwadau am eu sgôr hylendid bwyd. Mae'r "hawl i ateb" yn rhoi cyfle i weithredydd y busnes bwyd esbonio i gwsmeriaid posibl unrhyw gamau a gymerwyd i wella safonau hylendid ers yr arolygiad hylendid bwyd. Gallent hefyd roi manylion unrhyw amgylchiadau anarferol adeg yr arolygiad a allai fod wedi effeithio ar y sgôr hylendid bwyd a roddwyd. Rhaid i'r awdurdod bwyd anfon unrhyw sylwadau at yr ASB, a gall yr ASB gyhoeddi'r sylwadau hynny ar ei gwefan ochr yn ochr â sgôr hylendid bwyd y sefydliad busnes bwyd.
 - Y gallu i ofyn i'r awdurdod bwyd gynnal asesiad ail-sgorio ar gyfer y sefydliad. Gall y gweithredwr ofyn am ail-sgorio os yw'r sefydliad, er enghraifft, wedi gwneud gwaith y mae'n credu y gall effeithio ar ei sgôr hylendid bwyd. Bydd hyn yn ysgogiad i'r gweithredwr busnes bwyd wella'r hylendid yn ei sefydliad ac, os yw'n briodol, i gael sgôr newydd, heb orfod aros tan yr arolygiad nesaf. Mae'r Bil yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod bwyd gydymffurfio â chais y gweithredwr a chynnal yr arolygiad ail-sgorio o fewn tri mis i wneud y cais gan y gweithredwr - ar yr amod bod yr awdurdod bwyd yn fodlon bod rhai amodau wedi'u bodloni. Yn ôl y Bil mae'n ofynnol i awdurdodau bwyd godi tâl rhesymol

ar weithredydd busnes bwyd am unrhyw arolygiadau ail-sgorio sy'n cael eu cynnal ar gais y gweithredwr. Gan fod yr arolygiadau hyn yn unig at ddibenion ail-werthuso'r sgôr hylendid bwyd cyfredol, mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylai awdurdodau bwyd orfod codi tâl ar y gweithredwr fel y gallant adennill y gost o gynnal yr arolygiad. Bydd yn ofynnol i awdurdodau bwyd gyhoeddi ymlaen llawn y tâl a godir fel bod y busnes bwyd yn weddol hysbys o'r tâl sy'n debygol a sut y penderfynwyd ar y tâl.

Cynllun gweithredu a chyflawni manwl

24. Mae prif elfennau'r ddeddfwriaeth ar wyneb y Bil; fodd bynnag mae'r Bil yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud nifer o reoliadau. Ceir crynodeb o'r pwerau hyn i wneud rheoliadau yn adran 5 o'r Memorandwm Esboniadol hwn. Bwriad y Llywodraeth yw ymgynghori ar fanylion y rheoliadau arfaethedig, yn amodol ar y Bil yn cwblhau Cam 1 o ystyriaeth y Cynulliad.
25. Mae'r Bil yn cynnwys darpariaeth i Weinidogion Cymru gyhoeddi canllawiau i gefnogi'r gwaith o weithredu'r Bil ac i'r ASB wneud argymhellion i awdurdodau bwyd i'w helpu nhw i gydymffurfio â'u cyfrifoldebau o dan y cynllun gorfodol newydd. Yn ôl y Bil mae'n ofynnol i awdurdodau bwyd ystyried yr argymhellion a wneir gan yr ASB a'r canllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru. Bwriad Llywodraeth Cymru yw cydweithio â'r ASB ac awdurdodau bwyd i ddatblygu canllawiau a fydd yn eu cynorthwyo i weithredu'r cynllun sgorio hylendid bwyd yn llwyddiannus ac i ymarfer eu swyddogaethau o dan y Bil ac unrhyw reoliadau a wneir o dan y Bil. Hefyd, darperir hyfforddiant, a ariennir gan Lywodraeth Cymru, ar gyfer swyddogion awdurdodau lleol. Bydd yr argymhellion a wneir gan yr ASB yn cynnwys cyngor ar fabwysiadu dull cyson o weithredu'r cynllun ledled Cymru. Mae'r amserlenni ar gyfer rhoi'r Bil hwn ar waith, a'r rheoliadau, canllawiau a'r hyfforddiant dilynol, yn cael eu nodi isod (paragraff 29).

Risg/perylon o beidio â gwneud y ddeddfwriaeth

26. Os na chaiff y Bil ei gymeradwyo, bydd Cynllun yr ASB yn parhau i fod yn ei le yng Nghymru ond bydd hynny'n wirfoddol. Ni fydd awdurdodau lleol yn ymrwymedig i gymryd rhan yng Nghynllun yr ASB ac ni fydd busnesau bwyd yn ymrwymedig i arddangos eu sgôr hylendid bwyd. Felly bydd y sefyllfa bresennol yn parhau, sef bod rhai busnesau bwyd yn arddangos eu sgôr hylendid bwyd ac eraill ddim. Bydd hyn yn anfanteisiol i'r defnyddwyr o ran cael mynediad i wybodaeth am safonau hylendid bwyd busnes bwyd a'u gallu i wneud dewisiadau cytbwys am ble i fwyta neu siopa am fwyd. Mae angen deddfwriaeth sylfaenol felly i gyflwyno'r cynllun sgorio hylendid bwyd statudol fel y gellir gwneud cyfranogiad awdurdodau lleol ac arddangos sgoriau hylendid bwyd mewn sefydliadau bwyd yn orfodol.

Sut bydd y ddeddfwriaeth yn galluogi sectorau i weithredu'n fwy effeithlon

27. Mae'r Bil am ei gwneud yn ofynnol i'r holl fusnesau bwyd sydd wedi'u cofrestru neu'u cymeradwyo gan awdurdod bwyd yng Nghymru arddangos eu sgôr hylendid bwyd. Bydd hyn yn cynnig cysondeb i fusnesau bwyd yng Nghymru. Nid yn unig bydd hyn yn helpu defnyddwyr, ond mae'n debygol y bydd pŵer y defnyddiwr yn codi safonau hylendid bwyd busnesau bwyd unigol. Gan fod busnesau sydd â sgoriau hylendid bwyd uwch yn debygol o weld cynnydd cyfatebol mewn busnes, bydd hyn yn ysgogi busnesau bwyd i ymdrechu i sicrhau sgoriau hylendid bwyd uwch. Mae cyfle hefyd i fusnesau unigol hybu eu sgoriau ac i sectorau penodol yng Nghymru fel y diwydiant twristiaeth hyrwyddo'r cynllun gorfodol newydd.

Y cwmpas tiriogaethol

28. Mae'r Bill yn berthnasol i Gymru.

Amserlen

29. Nid oes gofynion penodol i'r Bil gael ei basio o fewn amserlen bendant. Ar yr amod fod y Bil hwn yn cael ei basio gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, yr amserlenni arfaethedig ar gyfer rhoi'r ddeddfwriaeth newydd hon ar waith yw:
- Rhagwelir Cydsyniad Brenhinol ym mis Mawrth 2013.
 - Mae'r Llywodraeth yn rhagweld y bydd y cynllun statudol newydd yn ei le ym mis Tachwedd 2013.
 - Caiff canllawiau eu datblygu a'u cyhoeddi i gyd-fynd â'r cynllun yn dod i rym.

4. Ymgynghoriad

Ymgynghoriad ar gynigion ar gyfer Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)

30. Cynhaliodd Llywodraeth Cymru ymgynghoriad ar y Bil drafft, sef Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) rhwng 14 Rhagfyr 2011 a 7 Mawrth 2012. Nod yr ymgynghoriad oedd casglu barn am gynnwys arfaethedig y Bil. Cyhoeddwyd y ddogfen ymgynghori a'r Bil drafft i randdeiliaid a oedd yn cynnwys sefydliadau a oedd yn cynrychioli busnesau bwyd, sefydliadau llywodraeth leol a sefydliadau ieuchyd. Mae'r rhestr ddsbarthu lawn ar gyfer yr ymgynghoriad ar gael ar dudalen 25 o'r ddogfen ymgynghori sydd ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru.⁷ Daeth 63 o ymatebion i'r ymgynghoriad i law. Cynhaliodd Llais Defnyddwyr Cymru ymarfer ymgysylltu â defnyddwyr ynghylch cynigion y Bil gan annog defnyddwyr i anfon cardiau post/e-byst i Lywodraeth Cymru am gynnwys y Bil. Daeth 176 o ymatebion i law Llywodraeth Cymru o ganlyniad i'r ymarfer hwnnw.
31. Cyn lansio'r ymgynghoriad, cyfarfu swyddogion Llywodraeth Cymru â Chynghrair Twristiaeth Cymru, y Ffederasiwn Busnesau Bach a Gweithgor Cyngor Adnewyddu'r Economi i ddarparu gwybodaeth ar y cynigion ac i wrando ar eu safbwyntiau. Anfonwyd llythyr cyn ymgynghori hefyd yn union cyn lansio'r ymgynghoriad mewn ymgais i godi ymwybyddiaeth o'r ymgynghoriad. Cafodd erthygl ar y bwriad i gyflwyno cynllun sgorio hylendid bwyd statudol yng Nghymru ei gynnwys mewn e-gylchlythyr gan yr ASB a gyhoeddwyd ym mis Rhagfyr 2011. Cafodd lansiad yr ymgynghoriad sylw yn y cyfryngau yng Nghymru a darlledwyd rhaglen *Wales this Week* am y cynllun gorfodol arfaethedig ar 31 Ionawr 2012 gyda mewnbwn gan yr ASB a'r Gweinidog dros lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol. Cynhaliodd yr ASB ymgyrch hysbysebu yn hyrwyddo'r Cynllun ASB gwirfoddol presennol ym mis Chwefror 2012 a oedd hefyd yn gyfle i atgoffa defnyddwyr a busnesau yng Nghymru i gyfranogi a chyfrannu at yr ymgynghoriad. Yn ystod yr ymgynghoriad, cysylltodd swyddogion Llywodraeth Cymru â swyddogion diogelwch bwyd o awdurdodau lleol er mwyn cael eu safbwyntiau ar ymarferoldeb y cynigion yn y Bil.

Crynodeb o ganlyniad yr ymgynghoriad

32. Roedd mwyafrif yr ymatebwyr yn gefnogol iawn i'r cynnig ei bod yn ofynnol i fusnes bwyd arddangos ei sgôr hylendid bwyd yn ei fangre. Dwy thema a ddaeth i'r amlwg o'r ymatebion i'r ymgynghoriad oedd cysondeb a thryloywder:
- Cysondeb o ran y modd y caiff y cynllun sgorio hylendid bwyd newydd ei roi ar waith yng Nghymru a chysondeb rhwng y cynllun newydd a chynllun gwirfoddol presennol yr ASB; a
 - dylai'r Bil helpu i wella tryloywder perfformiad y busnes ac atebolrwydd gweithgarwch rheoleiddiol lleol.

⁷ <http://wales.gov.uk/consultations/healthsocialcare/food/?skip=1&lang=cy>

Mae dadansoddiad manwl o'r ymatebion a ddaeth i law yn ystod yr ymgynghoriad ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru.⁸

Newidiadau a wnaed i'r Bil ar ôl yr ymgynghoriad

33. Yn dilyn yr ymgynghoriad gwnaed rhai diwygiadau pwysig i'r Bil. Dyma nhw:
- (a) mae busnesau sy'n cyflenwi bwyd i fusnesau eraill bellach wedi'u cynnwys o fewn sgôp y cynllun;
 - (b) bydd y Bil yn berthnasol yn unig i fusnesau bwyd sydd wedi'u cofrestru yng Nghymru. Ni fydd sefydliadau busnes bwyd a gofrestrwyd y tu allan i Gymru ond sy'n masnachu dros dro yng Nghymru (h.y. masnachwyr symudol) o fewn sgôp y cynllun newydd;
 - (c) mae'n ofynnol i awdurdodau bwyd bellach baratoi rhaglen o arolygiadau o sefydliadau busnes bwyd yn eu hardal gan ystyried materion a bennir gan yr ASB - bydd y rhaglen yn penderfynu a oes angen arolygiad a pha mor aml y dylid cynnal yr arolygiadau hynny;
 - (d) cafwyd gwared ar y gofyniad i gadw'r dystysgrif hylendid bwyd, a'r tramgwydd cysylltiedig o beidio â'i chyflwyno i swyddog awdurdodedig ar gais;
 - (e) 21 diwrnod fydd y terfyn amser i fusnesau bwyd gyflwyno apêl bellach, a bydd awdurdodau bwyd hefyd yn cael 21 diwrnod i ystyried a phennu'r apêl - mae'r darpariaethau sy'n gysylltiedig ag apêl hefyd yn egluro nad oes gan weithredydd busnes bwyd yr hawl i apelio ymhellach yn dilyn penderfyniad awdurdod bwyd ar eu hapêl wreiddiol;
 - (f) mae'r darpariaethau mewn perthynas â'r hawl i ateb wedi'u gwneud yn fwy eglur a chafwyd gwared ar y terfynau amser o ran yr hawl i ateb; eglurwyd yn y Bil y gall yr hawl hon gael ei harfer fwy nag unwaith mewn perthynas ag unrhyw sgôr tra bydd y sgôr yn parhau'n ddilys;
 - (g) gwnaed y darpariaethau sy'n gysylltiedig ag arolygiadau ail-sgorio yn fwy eglur;
 - (h) mae'n ofynnol i awdurdodau bwyd roi gwybod i weithredydd sefydliad busnes bwyd am gostau arolygiadau ail-sgorio a'r modd y cafodd y costau eu cyfrifo cyn cynnal yr ail-sgorio;
 - (i) mae dyletswydd newydd ar fusnesau bwyd i ddatgelu sgôr hylendid bwyd eu sefydliad ar lafar os bydd rhywun yn gofyn iddynt, ac os gwrthodant wneud hynny mae'n dramgwydd cysylltiedig - bydd hyn yn galluogi pobl â nam ar eu golwg neu bobl sy'n gwneud ymholiadau dros y ffôn i gael gwybod beth yw'r sgôr hylendid cyn defnyddio'r sefydliad.

⁸ <http://wales.gov.uk/consultations/healthsocialcare/food/?skip=1&lang=cy>

5. Pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth

34. Mae'r Bil yn cynnwys darpariaethau i wneud is-ddeddfwriaeth. Mae Tabl 2 isod yn nodi'r canlynol mewn perthynas â phob darpariaeth:
- y person neu'r sefydliad y rhoddir y pŵer iddo;
 - y ffurf ar gyfer arfer y pŵer;
 - priodoldeb y pŵer dirprwyedig;
 - y weithdrefn gymhwysol (gadarnhaol, negyddol, dim gweithdrefn) os o gwbl.

Tabl 2: Crynodeb o'r pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth

Cymal	Y sawl sy'n cael y pŵer	Ffur	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
Cymal 2(6)(a)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddiwygio'r diffiniad o sefydliad busnes bwyd.	Penderfyniad cadarnhaol	Bydd y rheoliadau hyn yn diwygio'r diffiniad o sefydliad busnes bwyd er mwyn lleihau neu ehangu'r categorïau o sefydiadau busnes bwyd y mae'n ofynnol iddynt gael sgôr hylendid bwyd. Felly mae penderfyniad cadarnhaol yn briodol.
Cymal 2(6)(b)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddiwygio'r diffiniad o awdurdod bwyd (er enghraifft, i gynnwys cyrff eraill).	Penderfyniad cadarnhaol	Bydd y rheoliadau hyn yn diwygio'r diffiniad o awdurdod bwyd. Felly mae penderfyniad cadarnhaol yn addas.
Cymal 3(2)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth yn rhoi i Weinidogion Cymru y pŵer i wneud darpariaeth i bontio rhwng cynllun sgorio hylendid bwyd gwirfoddol yr ASB a'r cynllun gorfodol newydd a sefydlwyd gan y Bil.	Penderfyniad cadarnhaol	Bydd y rheoliadau hyn yn dod â sefydliadau a gafodd eu sgorio o dan gynllun gwirfoddol yr ASB o fewn sgôp y cynllun gorfodol newydd drwy ganiatáu sgoriau hylendid bwyd newydd (statudol) ar gyfer y

Cymal	Y sawl sy'n cael y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
					sefydliadau hynny yn seiliedig ar asesiadau o safonau hylendid bwyd sefydliad a gynhaliwyd cyn cychwyn y Bil. Mae hyn yn fwy na mater o fanylion.
Cymal 3(3)(c)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi ffurf y sticer sgorio hylendid bwyd y mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd ei roi a'i arddangos gan y gweithredwr.	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.
Cymal 3(3)(d)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi pa wybodaeth (ar wahân i'r wybodaeth sy'n ofynnol gan gymal 3(3)(a), (b) a (c)) y mae'n rhaid i awdurdod bwyd ei hanfon i weithredydd y sefydliad.	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.
Cymal 3(5)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi y gall rhai categorïau o sefydliadau gael eu heithrio o'r sgorio.	Penderfyniad cadarnhaol	Bydd y rheoliadau hyn yn cymryd rhai categorïau o sefydliadau y tu allan i sgôp y cynllun gorfodol newydd. Felly mae'r weithdrefn gadarnhaol yn briodol.
Cymal 5(4)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi'r ffurf sy'n rhaid i weithredydd ei defnyddio wrth apelio	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.

Cymal	Y sawl sy'n cael y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			yn erbyn sgôr hylendid bwyd.		
Cymal 5(7)(d)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi pa wybodaeth (ar wahân i'r wybodaeth sy'n ofynnol gan gymal 5(7)(a), (b) a (c)) y mae'n rhaid i awdurdod bwyd ei hanfon at weithredydd y sefydliad yn dilyn newid i'r sgôr hylendid bwyd yn sgil apêl.	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.
Cymal 6(2)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi pa wybodaeth bellach y mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd ei darparu i'r ASB (yn ychwanegol at yr wybodaeth yng nghymal 6(1)).	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.
Cymal 7(3)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi'r lleoliad a'r dull o arddangos y sticer sgorio hylendid bwyd.	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.
Cymal 11(2)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi'r ffurf y mae'n rhaid i weithredydd ei defnyddio wrth	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.

Cymal	Y sawl sy'n cael y pŵer	Ffurf	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			wneud cais am arolygiad ail-sgorio.		
Cymal 11(9)(d)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi pa wybodaeth (ar wahân i'r wybodaeth sy'n ofynnol gan gymal 11(9) (a), (b) a (c)) y mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd ei hanfon at weithredydd y sefydliad yn dilyn newid i sgôr hylendid bwyd yn sgil arolygiad ail-sgorio.	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.
Cymal 14(1)	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi'r wybodaeth y mae'n rhaid i awdurdod bwyd ei hanfon at weithredwyr sefydliadau busnes bwyd newydd yn ei ardal o fewn 14 diwrnod i gofrestru'r sefydliad.	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.
Cymal 25	Gweinidogion Cymru	Gorchymyn	Mae'r ddarpariaeth hon yn ofynnol gan nad yw'r Bil yn dod i rym yn llawn ar ôl cael Cydsyniad Brenhinol ond caiff ei weithredu gan Weinidogion Cymru.	Dim gweithdrefn.	Mae hyn yn arferol i orchmynion cychwyn gan eu bod yn syml yn dod â darpariaethau i rym.
Atodlen 1, Rhan 1 paragraff 3	Gweinidogion Cymru	Rheoliadau	Yn addas ar gyfer rheoliadau gan fod y ddarpariaeth hon yn galluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi terfynau gwahanol ar gyfer y gosb benodedig a'r gosb ostyngol i'r rhai	Penderfyniad negyddol	Bydd y rheoliadau hyn yn rhagnodi manylion a all newid o bryd i'w gilydd.

Cymal	Y sawl sy'n cael y pŵer	Ffurfiol	Priodoldeb y pŵer dirprwyedig	Gweithdrefn	Rheswm dros y weithdrefn
			a roddir yn Atodlen 1, Rhan 1, paragraffau 1 a 2.		

35. Bwriad Llywodraeth Cymru yn cynnal cyfres o ymgynghoriadau ffurfiol ar yr is-ddeddfwriaeth (ar wahân i'r gorchmynion cychwyn) i'w gwneud o dan y Bil.

6. Aseiad Effaith Rheoleiddiol (RIA)

36. Cwblhawyd Aseiad Effaith Rheoleiddiol yn unol â Rheol Sefydlog 26.6(vi) ar gyfer y Bil, ac mae'n dilyn fel Rhan 2.

RHAN 2 – ASESIAD EFFAITH RHEOLEIDDIOL

7. Opsiynau

37. Mae'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol yn cyflwyno pedwar opsiwn gwahanol mewn perthynas ag amcanion polisi'r Bil. Mae pob opsiwn yn cael ei ddadansoddi er mwyn gweld i ba raddau y byddent yn cyflawni amcanion y Llywodraeth, ynghyd â'r peryglon, costau a manteision sy'n gysylltiedig â phob un.
38. Cafodd y costau a'r manteision sy'n gysylltiedig â phob opsiwn eu hasesu dros gyfnod o bum mlynedd, 2012-13 i 2016-17. Cyflwynir y costau a'r manteision mewn termau Gwerth Presennol, gan ddefnyddio cyfradd disgownt o 3.5 y cant. Mae hyn yn unol â'r canllawiau yn Llyfr Gwyrdd Trysorlys EM. Cafodd yr holl ffigurau eu talgrynnu i'r can punt agosaf ac efallai na fydd y swm terfynol yn swm o'r cyfansymiau unigol.
39. Mae Llywodraeth Cymru yn cynnig y dylid modelu'r cynllun gorfodol ar y cynllun gwirfoddol.
40. Mae'r cynllun gwirfoddol sy'n gweithredu ledled Cymru ar hyn o bryd wedi'i hen sefydlu ac yn cyflawni ei brif amcanion. Gan fod y cynllun presennol yn gweithio'n dda, ac oherwydd y gost uchel o ddatblygu a gweithredu cynllun newydd, penderfynodd Llywodraeth Cymru'n gynnar iawn y byddai prif elfennau'r cynllun gwirfoddol yn cael eu hailadrodd yn y cynllun gorfodol, lle bynnag y bo hynny'n bosibl.
41. Mae'r opsiynau isod felly'n ymwneud â mabwysiadu ac addasu'r cynllun gwirfoddol a weithredir gan yr ASB.
42. Yr opsiynau yw –
- (a) Opsiwn 1 – gwneud dim
 - (b) Opsiwn 2 – mwy o hyrwyddo'r cynllun gwirfoddol presennol
 - (c) Opsiwn 3 – cyflwyno'r cynllun gorfodol
 - (d) Opsiwn 4 - cyflwyno'r cynllun gorfodol gan adennill costau ar gyfer arolygiadau ail-sgorio hylendid bwyd.

Opsiwn 1 - gwneud dim

43. O dan yr opsiwn hwn, byddai'r cynllun gwirfoddol yn parhau i weithredu ar sail wirfoddol yn unig, a byddai'r holl fusnesau bwyd o fewn sgôp y cynllun yn parhau i gael sgôr hylendid. Byddai gwefan yr ASB yn parhau i arddangos y sgoriau hylendid, a byddai'n parhau i fod yn opsiynol i fusnesau bwyd arddangos eu sgôr.

44. Prif anfanteision yr opsiwn hwn yw –
- (a) Ar hyn o bryd gall awdurdodau lleol roi'r gorau i fod yn rhan o'r cynllun gwirfoddol ar unrhyw adeg. Byddai tynnu allan o'r cynllun yn arwain at ddull tameidiog o sgorio hylendid bwyd mewn busnesau bwyd sy'n gweithredu yng Nghymru. Mae angen i awdurdodau lleol a busnesau bwyd yng Nghymru gymryd rhan lawn yn y cynllun iddo fod yn hollol effeithiol.
 - (b) Nid yw'n ofynnol i fusnesau bwyd arddangos eu sgoriau hylendid yn eu sefydliadau. Bydd rhai busnesau bwyd yn dewis gwneud hynny, ond nid pob busnes. Mae hyn yn golygu bod y dull o arddangos yn anghyson ac yn dameidiog, ac nid yw'n fanteisiol i ddefnyddwyr pan nad oes sgôr hylendid yno i'w helpu i wneud dewis cytbwys ynghylch ble i fwyta. Mae gweithredwyr busnes bwyd â sgôr isel yn debygol o barhau i osgoi arddangos eu sgôr.
45. Nid yw'r opsiwn hwn yn cynnig unrhyw gyfle i ddatblygu a gwella'r cynllun gwirfoddol. Gallai arwain at dranc y cynllun yn y dyfodol pe bai'r awdurdodau lleol yn tynnu allan ohono. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn ei bod yn bwysig i ddefnyddwyr gael gweld yr wybodaeth am y sgôr hylendid bwyd ar fformat sy'n hawdd ei ddeall ac nad yw gwneud dim yn opsiwn hyfyw.

Opsiwn 2 - mwy o hyrwyddo'r cynllun gwirfoddol presennol

46. Mae'r opsiwn hwn yn cynnig cryfhau'r cynllun gwirfoddol presennol drwy gynyddu ymwybyddiaeth y defnyddiwr ohono.
47. Drwy gynyddu ymwybyddiaeth y defnyddiwr, disgwylir y bydd mwy o ddefnyddwyr yn edrych am sgôr hylendid bwyd busnes bwyd ar wefan yr ASB. Gall defnyddwyr hefyd herio busnesau sy'n methu ag arddangos eu sgôr yn wirfoddol yn eu sefydliadau. Gallai grym y farchnad, yn sgil mwy o sylw ar y defnyddiwr, annog gweithredwyr busnes bwyd i arddangos eu sgôr ond mae hyn yn annhebygol o fod yn gyson effeithiol.
48. Gellir rhagweld y byddai ymgyrch gyhoeddusrwydd yn cynnig mwy o wybodaeth am y cynllun gwirfoddol, ond mae'n annhebygol y byddai ymgyrch o'r fath yn gallu darparu gwelliant sylweddol yn y safonau hylendid bwyd a mynediad i sgoriau hylendid bwyd i ddefnyddwyr mewn sefydliadau unigol.

Opsiwn 3 – cyflwyno'r cynllun gorfodol

49. Mae'r opsiwn hwn yn cynnig deddfwriaeth i greu a gweithredu'r cynllun gorfodol ar gyfer yr holl fusnesau bwyd yng Nghymru sy'n darparu bwyd yn uniongyrchol i ddefnyddwyr a mwyafrif y fasnach busnes i fusnes.

50. Bwriad y Bil yw rhoi ymrwymiadau newydd ar awdurdodau bwyd a'r ASB i weithredu'r cynllun gorfodol, a bod y busnes bwyd yn cymryd rhan yn y cynllun ac yn arddangos y sgôr a ddyfarnwyd i'r sefydliad.
51. Bydd y gofyniad statudol i greu a gweithredu'r cynllun gorfodol yng Nghymru yn annog busnesau i godi eu safonau hylendid bwyd er mwyn cael sgôr uwch i gadw cwsmeriaid presennol a denu rhai newydd. Er bod pob un o'r 22 o awdurdodau lleol yng Nghymru yn cymryd rhan yn y cynllun gwirfoddol ar hyn o bryd, bydd yr opsiwn hwn yn ei gwneud yn orfodol iddynt gymryd rhan yn y dyfodol.
52. Bydd yr opsiwn hwn yn sicrhau bod gan ddefnyddwyr yng Nghymru fynediad uniongyrchol i sgoriau hylendid bwyd yng Nghymru a fydd yn eu helpu i wneud penderfyniadau cytbwys ynghylch ble i brynu neu siopa am fwyd. Dylai'r gwelliant a ddisgwylir i safonau hylendid leihau'r risg o wenwyno bwyd. Bydd y cynllun gorfodol yn ei gwneud yn ofynnol i sefydliadau cyhoeddus fel ysgolion ac ysbytai arddangos eu sgoriau a chynnwys mwyafrif y fasnach busnes i fusnes o fewn sgôp y cynllun. Byddai cyflwyno'r cynllun gorfodol yn cael cefnogaeth nifer o fesurau gorfodi eraill gan gynnwys hysbysiadau cosb benodedig.

Opsiwn 4 - cyflwyno'r cynllun gorfodol gan adennill costau ar gyfer arolygiadau ail-sgorio

53. Mae'r opsiwn hwn yn debyg i Opsiwn 3 ond mae'n cynnwys elfen ychwanegol, sef codi tâl gorfodol ar fusnesau bwyd pan fyddant yn gwneud cais am arolygiad ail-sgorio. Disgwylir y bydd ei gwneud yn ofynnol yn gyfreithiol i fusnesau bwyd arddangos eu sgôr yn arwain at fwy o geisiadau gan fusnesau bwyd am gael arolygiadau ail-sgorio yn unswydd er mwyn sicrhau sgôr uwch. Gallai hyn yn ei dro arwain at fwy o bwysau ar awdurdodau lleol (sy'n gweinyddu ac yn gweithredu'r cynllun) i gynnal ailarolygiadau, a hynny'n golygu symud adnoddau oddi wrth gyflawni dyletswyddau statudol eraill.
54. Ni fyddai'r cynnig hwn i godi tâl am arolygiadau ail-sgorio at ddiben sgorio hylendid bwyd o dan y cynllun gorfodol yn golygu y byddai'n ymestyn i godi tâl am arolygiadau gorfodi o dan Reoliadau Hylendid Bwyd (Cymru) 2006 presennol.
55. Ar hyn o bryd nid yw awdurdodau lleol yn codi tâl am ail-ymweliadau y gwnaed cais amdanynt mewn cysylltiad â'r cynllun gwirfoddol. Dim ond os oes sail gyfreithiol dros wneud hynny y gallant godi tâl o'r fath. Mae'r opsiwn hwn yn cynnig y dylid rhoi dyletswydd ar awdurdodau lleol i adennill y gost o gynnal arolygiadau ail-sgorio pan fydd y cais am yr arolygiad hwnnw'n dod oddi wrth y gweithredwr busnes bwyd sy'n ceisio sgôr uwch. Gallai'r opsiwn hwn arwain at bwysau ar adnoddau awdurdodau lleol cyn y byddai unrhyw ofyniad gorfodol i godi tâl yn dod i rym, wrth i fusnesau bwyd wneud cais am arolygiadau ail-sgorio er mwyn osgoi gorfod talu amdanynt.

56. Gan mai diben y tâl fyddai adennill costau i'r awdurdodau lleol sy'n cynnal yr arolygiadau ail-sgorio, mae'r opsiwn hwn yn cynnig bod yr awdurdodau lleol yn cadw'r incwm a ddaw yn sgil y tâl yn hytrach na'i drosglwyddo i Lywodraeth Cymru.

8. Costau a Manteision

57. Mae'r bennod hon yn cynnwys manteision cost yr opsiynau. Mae'r manylion yn adran 7.

Costau

Opsiwn 1 – gwneud dim

Gan fod yr opsiwn hwn yn cynnig dim newid ystyrir nad oes unrhyw gostau ychwanegol yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn. Ychydig o welliant fyddai i safonau hylendid bwyd drwy wneud dim.

58. Yr amcangyfrif o'r gost flynyddol o weithredu Cynllun Gwirfoddol yr Asiantaeth Safonau Bwyd yng Nghymru, gan gynnwys y costau cychwyn untro, yw £244.000, yn seiliedig ar ffigur y DU o £4,247,996⁹

Opsiwn 2 – mwy o hyrwyddo'r cynllun gwirfoddol presennol

59. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn y byddai costau rheolaidd o £200,000 yn gysylltiedig â'r opsiwn hwn, a fyddai'n dod i ran yr Asiantaeth Safonau Bwyd.
60. Y costau uniongyrchol sy'n gysylltiedig â'r opsiwn hwn fyddai talu am ymgyrch farchnata barhaol gyda'r nod o wella ymwybyddiaeth y defnyddwyr o'r cynllun. Gallai ymgyrch o'r fath gynnwys safleoedd bysiau a hysbysebu mewn papurau newydd. Yr ASB fyddai yn y sefyllfa fwyaf priodol i gynnal ymgyrch o'r fath. Amcangyfrifir y byddai'r costau yn £200,000 y flwyddyn, a fyddai'n cael eu talu o gyllideb yr ASB.
61. I'r awdurdodau lleol sydd wedi bod yn gweithredu'r cynllun yn wirfoddol ers ei gyflwyno ym mis Hydref 2010, cafwyd costau'n gysylltiedig â gweithredu'r cynllun, sy'n ychwanegol at y costau blaenorol a dalwyd i gynnal arolygiadau gorfodi'r gyfraith bwyd. Mae'r costau'n mynd yn bennaf ar hysbysu busnes bwyd o'r sgôr drwy roi'r sticer iddo, gweinyddu unrhyw apelau a gyflwynwyd yn erbyn y sgôr neu'r hawl i ateb, costau gweinyddu ychwanegol, a'r gost o gynnal arolygiadau ail-sgorio o dan y cynllun gwirfoddol. Talwyd y costau hyn o gyllidebau cyfredol yr awdurdodau lleol.
62. Ni fyddai hyrwyddo'r cynllun gwirfoddol presennol yn y modd a gynigir yn yr opsiwn hwn yn arwain at gostau uniongyrchol i'r awdurdodau lleol. Fodd bynnag, gall arwain at gostau anuniongyrchol sy'n gysylltiedig ag ail-arolygu'r sefydliadau hynny na fyddai'r awdurdod lleol fel arall yn ailymweld â nhw, h.y. busnesau â sgôr o "3" a "4" (byddai'r busnesau â sgoriau is yn cael ailymweliad yn awtomatig beth bynnag). Gallai ceisiadau o'r fath godi pan

⁹ Cynllun yr Asiantaeth Safonau Bwyd (Tachwedd 2010) ar draws y DU ar gyfer sgorio safonau hylendid bwyd www.food.gov.uk/multimedia/pdfs/iafhrs.pdf Tudalen 17, Tabl 12.

fydd gweithredwyr busnes bwyd yn awyddus i gael y sgôr uchaf oherwydd ymwybyddiaeth uwch o'r sgoriau gan y defnyddwyr.

63. O ran gweithredwyr busnes bwyd, ychydig o effaith a gafodd y cynllun gwirfoddol o ran costau gwirioneddol, ar wahân i wneud gwelliannau er mwyn cydymffurfio'n well â'r ddeddfwriaeth hylendid bwyd, a thrwy hynny sicrhau gwell sgôr hylendid bwyd. Mae'r busnes yn cael ei annog i arddangos ei sticer ond mae hyn yn golygu mân gostau cysylltiedig. Mae'r opsiwn hwn yn annhebygol o gynyddu'r costau i weithredwyr busnes bwyd na chynhyrchu unrhyw welliant i safonau hylendid bwyd yng Nghymru neu leihau cost economaidd salwch a gludir mewn bwyd yng Nghymru.

Tabl cryno o gostau ychwanegol (i'r cynllun gwirfoddol cyfredol) Opsiwn 2 (£)

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	Cyfanswm	Gwerth Presennol
Awdurdodau Lleol							
Arolygiadau ailsgorio						0	0
Masnach i fasnach (postio)						0	0
Apelau						0	0
Hysbysu Busnesau						0	0
Gorfodi						0	0
Asiantaeth Safonau Bwyd							
Marchnata		200,000	200,000	200,000	200,000	800,000	734,616
Masnach i fasnach (sticeri)						0	0
Gwerthusiad						0	0
Llywodraeth Cymru							
Hyfforddiant						0	0
Busnesau Bwyd						0	0
Tâl Ailymweliad						0	0
Cyfanswm Costau	0	200,000	200,000	200,000	200,000	800,000	734,616

Opsiwn 3 – cyflwyno'r cynllun gorfodol

64. Mae Llywodraeth Cymru yn ystyried y byddai costau i'r canlynol yn sgil yr opsiwn hwn –
- awdurdodau lleol;
 - gweithredwyr busnes bwyd;
 - yr ASB; a
 - Llywodraeth Cymru.

Y Costau i Awdurdodau Lleol

65. Disgwylir y bydd cyflwyno'r cynllun gorfodol yn creu mwy o ddiddordeb yn y cynllun ar draws Cymru. Mae busnesau bwyd yn debygol o neilltuo mwy o sylw i'r sgoriau hylendid a ddyfarnwyd iddynt o dan gynllun gorfodol. Mae hyn yn debygol o arwain at awdurdodau lleol yn gorfod buddsoddi mwy o amser i'r cynllun, gan gynnwys cynnal mwy o arolygiadau ail-sgorio ar gais i fusnesau â sgôr o "3" a "4", na fyddent fel arall yn eu cynnal.

66. Bydd cost untro i awdurdodau lleol er mwyn hysbysu busnesau bwyd am gyflwyno'r cynllun sgorio hylendid bwyd gorfodol yng Nghymru. Bydd hysbysu 32,500 o fusnesau bwyd, gan gynnwys gweithredwyr masnach busnes i fusnes, gan ddefnyddio post ail ddsbarth, ar gost o £0.50c yr un, yn gwneud cyfanswm o £16,250. Amcangyfrifir costau gweinyddu o £5,300. Mae'r cyfanswm felly'n £21,550.
67. Amcangyfrifir y bydd angen i awdurdodau lleol fuddsoddi mwy o amser mewn cynllun gorfodol, yn y tymor byr, yn rhannol oherwydd rhagwelir y bydd mwy o geisiadau am arolygiadau ail-sgorio gan yr holl fusnesau gan eu bod yn dymuno gwella'u sgôr hylendid bwyd. Codwyd y costau sy'n gysylltiedig ag anfon gwybodaeth a ragnodwyd i fusnesau bwyd fel cost ychwanegol nad oedd yn cael ei chynnwys yn yr asesiad effaith gwreiddiol. Amcangyfrifir fod 2,500 o fusnesau bwyd yn cychwyn bob blwyddyn yng Nghymru. Amcangyfrifir y byddai £27,500 yn cael ei wario ar gostau postio a chostau gweinyddu er mwyn anfon gwybodaeth i 2,500 o fusnesau newydd. Mae'r ffigur hwn yn cynnwys £2,500 ar gyfer postio a chost gweinyddu o £10 i bob busnes. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylai awdurdodau lleol fod yn cyflawni'r gwaith hwn o dan y cynllun gwirfoddol (nid yw'r gost hon wedi'i chynnwys felly yn y tabl isod) ac y dylid talu am y costau rheolaidd hyn o adnoddau presennol yr awdurdodau lleol.
68. Mae Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru'n amcangyfrif y byddai cost gyffredinol arolygiad o'r fath oddeutu £150. Ym mlwyddyn gyntaf y cynllun gwirfoddol cynhaliwyd 500 o arolygiadau ailraddio (amcangyfrif cost o £75,000 ar hyn o bryd) ac amcangyfrifwyd y byddai hyn yn codi i oddeutu 1,800 o ymweliadau wrth gyflwyno'r cynllun gorfodol. Byddai hyn yn gwneud cyfanswm o 1300 o ymweliadau ychwanegol gydag amcangyfrif o'r gost reolaidd yn £195,000 y flwyddyn i'r awdurdodau lleol. Amcangyfrifir y bydd y gost hon yn lleihau tua 50% ar ôl 4 blynedd o weithredu'r cynllun gorfodol. Hefyd, disgwylir y bydd cynnydd yn nifer yr apelau o 40 i 80 wrth gyflwyno cynllun statudol. Ar gyfartaledd bydd yn cymryd 3 awr i ystyried apêl ar raddfa o £40 yr awr, sef cyfanswm o £120. Byddai hyn yn golygu 40 o apelau ychwanegol ar gost reolaidd o £4,800.
69. Bydd rhaid rhoi sticeri hylendid bwyd i 2,500 o fusnesau masnach i fasnach ar gost o £3,000 (gan gynnwys costau postio a gweinyddu). Yr ASB fydd yn talu am y sticeri. Mae'r Bil yn galluogi Gweinidogion Cymru i wneud rheoliadau sgorio hylendid bwyd ar sail asesiadau o safonau hylendid bwyd sefydliad a gynhaliwyd cyn cychwyn y Ddeddf. Caiff y costau hyn eu cynnwys yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar y rheoliadau ac nid ydynt wedi'u cynnwys yn yr tabl isod, ond amcangyfrifir y bydd angen rhoi'r sticeri hylendid newydd i 15,000 o fusnesau bwyd ar gost untro o £17,500 (gan gynnwys postio a gweinyddu). Bydd costau o tua £110,000 y flwyddyn i awdurdodau lleol am weithredu a chynnal camau gorfodi dilynol am ddwy flynedd ar ôl cychwyn y cynllun gorfodol, ac ariennir hyn gan Lywodraeth Cymru (gweler paragraff 83).

70. Rhagwelir y bydd y cynnydd yn y costau yn debygol o fod ar ei uchaf rhwng 2012-2015. Yn ystod y cyfnod hwn disgwylir y bydd y mwyafrif o'r 12,500 o fusnesau bwyd sydd heb gael sgôr hylendid yn cael eu sgorio, a hefyd bydd busnesau bwyd yn dymuno gwella eu sgoriau hylendid cyn i'r cynllun gorfodol ddod i rym. Ar ôl hynny, disgwylir y bydd y costau'n gostwng yn raddol.

71. Mae Opsiwn 4 (gweler isod) yn cynnig adennill costau ar gyfer ailaryoliadau; nid yw'n berthnasol i'r opsiwn hwn.

Gorfodi, gan gynnwys hysbysiadau cosb benodedig ac erlyniadau

72. Cynigir y bydd y cynllun gorfodol yn ei gwneud yn dramgwydd i weithredwyr busnes bwyd beidio ag arddangos neu ddatgelu eu sgoriau hylendid bwyd yn y modd a bennir o dan y cynllun neu ymyrryd â'r sgoriau hynny neu'u ffugio. Bwriedir y bydd awdurdodau lleol yn gallu cyflwyno Hysbysiadau Cosb Benodedig mewn achos o ddiffyg cydymffurfiaeth.

73. Mae'r Bil yn nodi y bydd yr Hysbysiadau hyn yn £200, er y bydd y gosb £50 yn is (25 y cant) os telir y ddirwy o fewn 14 diwrnod.

74. Disgwylir y bydd y mwyafrif helaeth o fusnesau bwyd yn cydymffurfio â'r gofyniad i arddangos eu sgoriau hylendid yn unol â'r cynllun gorfodol. At hynny, rhagwelir y bydd y cynllun yn cael ei weithredu ar y cychwyn drwy berswâd yn hytrach na thrwy bennu cosbau. Felly rhagwelir y bydd yr enillion a ddaw o'r Hysbysiadau yn isel iawn. Sut bynnag, mae'r Hysbysiadau'n cynrychioli taliad trosglwyddo (o'r busnes bwyd i'r Llywodraeth) ac felly nid ydynt wedi'u cynnwys yn y dadansoddiad economaidd hwn. Bydd yr enillion o'r Hysbysiadau'n cael eu rhoi yn ôl i Weinidogion Cymru ac o bosibl yn cael eu hailddosbarthu i'r ASB neu i'r awdurdodau lleol i'w defnyddio ar gyfer hyfforddiant hylendid bwyd, gan ddibynnu ar y symiau sydd ar gael.

75. Rydym yn gobeithio, gyda chymorth aelodau'r cyhoedd, y bydd defnyddwyr yn rhoi gwybod i'r awdurdodau lleol am fusnesau bwyd nad ydynt yn arddangos eu sgoriau. Dylai lefelau uchel o gydymffurfiaeth gan fusnesau a chefnogaeth y cyhoedd helpu i leihau'r angen i swyddogion yr awdurdodau lleol blismona'r gwaith o arddangos y sgoriau. Bydd yr opsiwn i erlyn ar gael i'r awdurdod lleol ei ystyried fesul achos. Y bwriad yw defnyddio'r pwerau hyn fel rhan o ddull cyffredinol o orfodi'n raddol, ac i ddelio â busnes bwyd yn arddangos sgôr yn dwyllodrus neu i gymryd camau yn erbyn tramgwyddwyr cyson.

Y Costau i weithredwyr busnes bwyd

76. Mae eisoes yn ofynnol i weithredwyr busnes bwyd gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth bresennol sy'n ymwneud â safonau hylendid. Mae sgôr yn cael ei rhoi eisoes fel rhan o'r broses bresennol. Gan fod yr opsiwn hwn yn cynnig creu cynllun tebyg (ond gorfodol) ystyrir na fydd unrhyw gostau ychwanegol i weithredwyr busnes bwyd yn gysylltiedig â sgorio'r busnes. Yn yr un modd,

disgwylir mai isel iawn fydd y costau ychwanegol i fusnesau wrth orfod arddangos y sgôr.

77. Fodd bynnag, gallai arddangos y sgôr yn orfodol gael effaith negyddol ar fusnesau bwyd unigol mewn achosion lle dyfernir sgôr o "3", sef boddhaol ar y cyfan. Mewn achosion o'r fath, bydd angen i'r gweithredwr busnes fuddsoddi (amser ac/neu arian) i wella safonau hylendid a gwneud cais am arolygiad pellach (ac ailsgorio) neu fod mewn perygl o golli cwsmeriaid a referniw i gystadleuwyr. Byddai hyn hefyd yn berthnasol i fusnesau bwyd â sgôr is y byddai'r awdurdod lleol yn gorfod mynd ar eu hôl beth bynnag.
78. Disgwylir na fydd braidd dim effaith economaidd net yn digwydd yn sgil unrhyw aiddosbarthu referniw ymysg busnesau bwyd. Bydd unrhyw ddiffyg mewn referniw i un busnes yn golygu cynnydd mewn referniw i fusnes neu fusnesau eraill (â sgoriau cymharol uchel).
79. Mae'r Bil yn darparu y gall gweithredwr busnes bwyd wneud cais am arolygiad ailsgorio. Fodd bynnag, mae'n anodd iawn amcangyfrif pa mor aml y bydd ceisiadau am arolygiadau ailsgorio'n digwydd ac mae'r gost o wella safonau hylendid yn debygol o amrywio fesul achos. Mater i'r gweithredwyr busnes bwyd fydd cydbwysu'r costau o wella safonau hylendid bwyd yn erbyn yr effaith negyddol y gallai cadw'r sgôr wreiddiol ei chael ar y busnes.

Y Costau i'r Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB)

80. Mae Llywodraeth Cymru, ar ôl trafod â'r ASB, yn ystyried y bydd y cynnydd yn y diddordeb a ragwelir gan weithredwyr busnes bwyd yn y cynllun gorfodol yn annhebygol o arwain at gostau ychwanegol sylweddol i'r ASB. Gellir talu am gostau marchnata'r cynllun gorfodol, sef £100,000, a chostau gwerthuso'r cynllun gorfodol, sef £50,000 (bob 3 blynedd), o fewn cyllideb bresennol yr ASB.
81. Mae'r ASB yn disgwyl y bydd yn delio â mwy o ymholiadau oddi wrth fusnesau a defnyddwyr a mwy o alw am sticeri. Bydd rhaid i'r ASB roi 2,500 o sticeri ychwanegol i awdurdodau lleol yng Nghymru ar gost o £1,000 er mwyn rhoi sgôr hylendid bwyd i fusnesau masnach i fasnach. Bydd cyllidebau presennol yr ASB yn talu am amser staff i gyflawni'r gwaith hwn ond gall olygu y bydd yn effeithio rywfaint ar amcanion eraill yr ASB. Mae'r ddeddfwriaeth yn caniatáu i reoliadau ddarparu bod sgoriau hylendid bwyd yn seiliedig ar asesiadau o safonau hylendid bwyd sefydliad a gynhaliwyd cyn cychwyn y Ddeddf hon. Bydd hyn yn golygu ail-roi sgoriau hylendid bwyd i oddeutu 15,000 o fusnesau bwyd mewn cyfnod o flwyddyn. Bydd angen rhoi sylw i'r gost hon yn yr RIA i'r Rheoliadau, ond ar sail y costau cynhyrchu cyfredol o £0.40 y sticer X 15,000 mae hyn yn debygol o gostio £6,000. Mae'r ASB yn prynu'r sticeri a roddir yn rhad ac am ddim i awdurdodau lleol. Caiff y costau hyn eu cynnwys yn yr asesiad effaith o'r rheoliadau ac nid ydynt wedi'u cynnwys yn y tabl isod.

82. Mae'r ddeddfwriaeth yn gosod nifer o ddyletswyddau ar yr Asiantaeth Safonau Bwyd, y rhan fwyaf ohonynt yn ymwneud â gweithredu'r cynllun sgorio hylendid bwyd gwirfoddol yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon. Un eithriad i hyn yw'r ddyletswydd ar yr ASB i gynnal gwerthusiad ffurfiol o'r cynllun a gwneud argymhellion i Weinidogion Cymru o fewn 3 blynedd i gychwyn y cynllun gorfodol a bob 3 blynedd yn dilyn hynny. Mae hwn yn gyfrifoldeb newydd ac amcangyfrifir y bydd yn costio oddeutu £50,000, a delir o gyllideb bresennol yr ASB.

Y Costau i Lywodraeth Cymru

83. Yr awdurdodau lleol sy'n gweithredu'r cynllun gwirfoddol yng Nghymru a'r ASB sy'n cydgysylltu'r gwaith. Llywodraeth Cymru sy'n ariannu'r ASB yng Nghymru, ac ar gyfer y flwyddyn ariannol 2011/12 £3,242,000 oedd y cyllid hwn. Cyllideb yr ASB ar gyfer 2012-13 yw £3,242,000 ar hyn o bryd.

84. Y prif oblygiadau o ran costau i Lywodraeth Cymru fydd darparu cyllid i awdurdodau lleol yng Nghymru i orfodi'r cynllun gorfodol a darparu hyfforddiant i staff awdurdodau lleol yng Nghymru. Yn ystod blwyddyn gyntaf gweithredu'r cynllun gorfodol, disgwylir i'r costau fod yn £120,000, sy'n cynnwys £110,000 ar gyfer gorfodi a chostau untro o £10,000 ar gyfer hyfforddi staff awdurdodau lleol. Bydd y £110,000 ar gyfer gorfodi'r un peth yn yr ail flwyddyn. Bydd cyllidebau presennol yn talu am amser staff ar gyfer y gwaith hwn.

85. Mae'n opsiwn hwn yn debygol o wella'r safonau hylendid bwyd yng Nghymru a gall gael effaith gadarnhaol o ran lleihau'r gost economaidd o salwch a gludir mewn bwyd yng Nghymru. Os gwelir lleihad yn y gost economaidd o salwch a gludir mewn bwyd yng Nghymru, bydd yn anodd iawn mesur i ba raddau y byddai cyflwyno cynllun sgorio hylendid bwyd gorfodol yng Nghymru wedi arwain at unrhyw leihad o'r fath.

Tabl cryno o gostau ychwanegol (i'r cynllun gwirfoddol cyfredol) Opsiwn 3 (£)

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	Cyfanswm	Gwerth presennol
Awdurdodau Lleol							
Arolygiadau ailsgorio		195,000	165,000	135,000	100,000	595,000	551,342
Masnach i fasnach (postio)		3,000				3,000	2,899
Apelau		4,800	4,800	4,800	4,800	19,200	17,631
Hysbysu Busnesau		21,550				21,550	20,821
Gorfodi		110,000	110,000			220,000	208,966
Asiantaeth Safonau Bwyd							
Marchnata		100,000	100,000			200,000	189,969
Masnach i fasnach (sticeri)		1,000				1,000	966
Gwerthuso					50,000	50,000	43,572
Llywodraeth Cymru							
Hyfforddiant		10,000				10,000	9,662
Busnesau Bwyd							
Tâl ailymweliad						0	0
Cyfanswm Costau	0	445,350	379,800	139,800	154,800	1,119,750	1,045,828

Opsiwn 4 – cyflwyno'r cynllun gorfodol gan adennill costau ar gyfer arolygiadau ailsgorio hylendid bwyd

86. Mae'r costau sy'n gysylltiedig â'r opsiwn hwn yn debyg ar y cyfan i Opsiwn 3, ac eithrio sut mae ailymweliadau'n cael eu hariannu.

Y Costau i weithredwyr busnes bwyd

87. O dan yr opsiwn hwn, bydd awdurdodau lleol yn codi tâl ar fusnesau bwyd i adennill costau pan fyddant y gofyn am ailymweliad. Fel y nodir uchod, os yw'r cynllun gorfodol yn cael ei gyflwyno, gallai'r galw gan weithredwyr busnes bwyd am ailarygiadau, gyda'r posibilrwydd o wella eu sgoriau, gynyddu'n sylweddol a bod yn faich ar awdurdodau lleol. Er bod gan awdurdodau lleol yr adnoddau i fodloni eu hymrwymadau statudol, gallai niferoedd sylweddol o arolygiadau ailsgorio gael effaith ar yr adnoddau i gynnal ymweliadau gorfodi statudol. Byddai cyflwyno'r pŵer i adennill costau trwy godi tâl am arolygiadau ailsgorio ar gyfer y cynllun gorfodol yn caniatáu rhywfaint o hyblygrwydd i awdurdodau lleol reoli goblygiadau'r cynllun hwnnw ond byddai'n tarfu ar y busnes bwyd.
88. Disgwylir y bydd gwneud arddangos sgôr yn orfodol yn arwain at gynyddu nifer yr arolygiadau ailsgorio y gwneir cais amdanynt o 500 i oddeutu 1,500. Mae nifer yr ailymweliadau a ragwelir yn 300 yn is nag yn Opsiwn 3 uchod gan fod tâl cysylltiedig o dan Opsiwn 4. Yn seiliedig ar gost o tua £150 ar gyfartaledd am bob ymweliad, mae hyn yn golygu cost ychwanegol o £150,000. Bydd cyfanswm cost yr ailarygiadau (gan gynnwys y 500 y flwyddyn sy'n cael eu cynnal ar hyn o bryd) oddeutu £225,000. Mae'r gost yn debygol o ostwng 50% ar ôl 4 blynedd o weithredu'r cynllun gorfodol. Yn yr opsiwn hwn, y busnesau bwyd fydd yn talu'r gost. Mae'n bosibl y bydd nifer y ceisiadau am arolygiadau ailsgorio'n codi cyn i'r cynllun gorfodol ddod i rym, a gall y nifer godi hefyd oherwydd cyflwyno tâl am ailarygiadau ailsgorio. Rydym yn amcangyfrif y bydd potensial pwysau ychwanegol o £166,500 (ffigur tybiannol) yn codi o geisiadau gan fusnesau bwyd am arolygiadau ailsgorio cyn bod y cynllun gorfodol yn dod i rym. Yn y tabl isod, rhagdybir fod yr holl gost yn codi yn 2012-13 (er y gall cyfran ohoni, mewn gwirionedd, godi yn ystod hanner cyntaf 2013-14). Ar hyn o bryd mae Awdurdodau Lleol yn cynnal yr ailarygiadau gan eu bod yn cymryd rhan yn y cynllun gwirfoddol ond nid yw'n ddyletswydd statudol arnynt i wneud hynny. Ni allant adfer y gost am arolygiadau o'r fath.
89. Aneglur yw'r effaith y gall codi tâl am adennill costau ei chael ar y galw am arolygiadau ailsgorio. Bydd angen i fusnesau gydbwysu'r gost o gynnal arolygiad ailsgorio, a'r tebygolrwydd o wella'r sgôr, yn erbyn yr effaith negyddol y gallai cadw'r sgôr wreiddiol ei chael ar y busnes.

Tabl cryno o gostau ychwanegol (i'r cynllun gwirfoddol cyfredol) Opsiwn 4 (£)

	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	Cyfanswm	Gwerth Presennol
Awdurdodau Lleol							
Arolygiadau ailsgorio	166,500					166,500	166,500
Masnach i fashacn (postio)		3,000				3,000	2,899
Apelau		4,800	4,800	4,800	4,800	19,200	17,631
Hysbysu Busnesau		21,600				21,550	20,821
Gorfodi		110,000	110,000			220,000	208,966
Asiantaeth Safonau Bwyd							
Marchnata		100,000	100,000			200,000	189,969
Masnach i fasnach (sticeri)		1,000				1,000	966
Gwerthuso					50,000	50,000	43,572
Llywodraeth Cymru							
Hyfforddiant		10,000				10,000	9,662
Busnesau Bwyd							
Tâl ailymweliad		225,000	195,000	155,000	115,000	690,000	639,443
Cyfanswm Costau	166,500	475,350	409,800	159,800	169,800	1,381,250	1,300,429

Manteision

Opsiwn 1 – gwneud dim

90. Ystyrir nad oes unrhyw fanteision ychwanegol i ddefnyddwyr, gweithredwyr busnes bwyd, yr ASB nac awdurdodau lleol o'r opsiwn hwn.

Opsiwn 2 – mwy o hyrwyddo'r cynllun gwirfoddol presennol

91. Ystyrir mai prif fantais yr opsiwn hwn fyddai mwy o ymwybyddiaeth gan y defnyddwyr am y cynllun gwirfoddol, a hynny yn sgil yr ymgyrchoedd cyhoeddus. Fodd bynnag, ystyrir y byddai'n annhebygol y byddai hyn yn unig yn golygu newid sylweddol mewn ymddygiad a fyddai'n dylanwadu ar yr holl fusnesau bwyd i arddangos eu sgoriau. Felly, mae'r opsiwn hwn yn annhebygol iawn o gael unrhyw effaith ar safonau hylendid bwyd, neu ar ddewis y defnyddwyr.

Opsiwn 3 – cyflwyno'r cynllun gorfodol

92. Mae arddangos sgoriau hylendid yn orfodol yn gam naturiol ymlaen o'r cynllun gwirfoddol. Er mwyn i'r cynllun weithio'n effeithiol mae angen i bob busnes bwyd gymryd rhan ac arddangos y sgoriau hylendid a ddarperir gan eu hawdurdodau lleol perthnasol. Os oes dewis i arddangos neu beidio, fel sy'n digwydd nawr, byddai'r busnesau bwyd yn annhebygol o ddangos sgôr hylendid isel a allai gadw cwsmeriaid draw o'u busnes bwyd. Yr unig ffordd deg yw mynnu bod pob busnes bwyd yn arddangos eu sgôr - dyma'r ffordd fwyaf rhesymol hefyd o sicrhau bod defnyddwyr yn cael yr wybodaeth berthnasol ym mhob sefydliadu sy'n agored i'r cynllun.
93. Mae hyn yn ei gwneud yn ofynnol i'r busnesau sydd â sgoriau isel arddangos y sgoriau hynny, gan alluogi defnyddwyr i wneud dewisiadau cytbwys

ynghylch ble i fwyta neu brynu bwyd. Gallai busnesau â sgoriau isel gollu cwsmeriaid a byddai hynny'n eu hysgogi i wella eu safonau hylendid. Mae busnesau bwyd â sgoriau hylendid da yn debygol o weld cynnydd cymesurol yn eu busnes. Y mwyaf o fusnesau sy'n penderfynu cymryd camau i wella eu sgoriau, y gorau oll o ran gwella cydymffurfiaeth â'r gyfraith bwyd. Nodwyd manteision y cynllun gorfodol mewn gwledydd eraill ac maent yn gam cadarnhaol ymlaen i Gymru wrth geisio ymdrin â pheryglon iechyd cyhoeddus sy'n gysylltiedig â bwyd, a lleihau'r peryglon hynny.

94. Ceir tystiolaeth ryngwladol o fanteision cynlluniau sgorio hylendid bwyd gorfodol. Er enghraifft, yn ôl ymchwil a wnaed yn Denmarc¹⁰ awgrymwyd bod 19 y cant o weithredwyr busnes bwyd wedi gwella safonau hylendid yn eu mangreoedd. Adroddodd Jin a Leslie (2003)¹¹ fod cynllun tebyg yn Los Angeles wedi arwain at fwyta'n codi safonau hylendid tua 5 y cant, ac yn ystod y cyfnod yn dilyn cyflwyno'r cynllun, fod derbyniadau i ysbytai yn gysylltiedig ag achosion bwyd wedi gostwng tua 20 y cant.
95. Anodd iawn yw mesur yr effaith y bydd y polisi hwn yn ei chael ar nifer yr achosion o wenwyno bwyd yng Nghymru, a hynny oherwydd nad oes unrhyw ddata ar gael ar hyn o bryd am faint o'r achosion presennol a achoswyd gan safonau hylendid gwael mewn sefydliadau bwyd a faint a achoswyd gan hylendid gwael yn y cartref. Os yw arddangos sgôr yn orfodol yn arwain at ostyngiad o 0.5 y cant yn nifer yr achosion o wenwyno bwyd yng Nghymru bob blwyddyn, byddai'r fantais i economi Cymru oddeutu £0.5 miliwn y flwyddyn. Byddai arbediad o'r fath yn ddigon i'r cynllun gynhyrchu Gwerth Presennol Net cadarnhaol.
96. Mae'r holl awdurdodau lleol yng Nghymru wedi cytuno i gymryd rhan yn y cynllun gwirfoddol. Bydd y cyfranogiad gorfodol yn cydnabod rôl bwysig awdurdodau lleol wrth ddarparu'r cynllun gorfodol yng Nghymru. Heb eu cyfraniad nhw ni fyddai'r cynllun yn gweithio. Mae'r gofyniad gorfodol i gyfranogi yn sicrhau bod yr holl awdurdodau lleol yng Nghymru'n cymryd rhan yn y cynllun gorfodol ac yn sicrhau dyfodol y cynllun yng Nghymru.

Opsiwn 4 – cyflwyno'r cynllun gorfodol gan adennill costau ar gyfer arolygiadau ailsgorio hylendid bwyd

97. Mae'r opsiwn hwn hefyd yn diogelu holl fanteision Opsiwn 3. Ond yn ychwanegol at hyn bydd codi tâl yn orfodol am ailrolygiadau o dan y cynllun gorfodol yn cyfrannu at adnoddau'r awdurdodau lleol ar gyfer arolygiadau gorfodi cyfraith bwyd. Bydd hefyd yn cynnig rhywfaint o ddiogelwch yn erbyn y galw cynyddol a ddisgwylir mewn cysylltiad â chyflwyno'r cynllun gorfodol.

¹⁰ Ar gael yn <http://www.findsmiley.dk/en-US/Forside.htm>

¹¹ Jin G; Leslie P (2003). *The effect of information on product quality: Evidence from restaurant hygiene grade cards*. Cyfnodolyn Economeg chwarterol 118(2) 409-451 a Jin, G; Leslie P (2005). *The Effect of Information on Product Quality: Evidence from Restaurant Hygiene Grade Cards*.

98. Ar hyn o bryd mae tua 500 o geisiadau am ailymweliadau ac ailaryoliadau, a'r gost yn cael ei thalu gan yr awdurdod lleol perthnasol. O dan yr opsiwn hwn, y busnes bwyd fydd yn talu am yr ailymweliad. Felly, o'i gymharu â'r opsiwn 'Gwneud Dim', mae'r awdurdod lleol yn arbed costau (mantais). Yn seiliedig ar y gost ragdybiedig o £150 am bob ailymweliad, mae hyn yn arbediad o tua £75,000 y flwyddyn i awdurdodau lleol. Gwerth presennol y fantais hon (yr arbediad cost) yw oddeutu £275,500 yn ystod pedair blynedd gyntaf y cynllun.

Crynodeb a'r opsiwn dewisedig

99. Er mai ers ychydig dros flwyddyn y mae'r cynllun gwirfoddol wedi bod ar waith yng Nghymru, mae'n amlwg mai'r prif wendid yw'r ffaith na all yr ASB na'r awdurdodau lleol ei gwneud yn ofynnol i fusnesau bwyd arddangos eu sgoriau, yn enwedig pan yw'r rhain yn sgoriau is fel '0', '1' a '2'.
100. Er mwyn i'r cynllun gorfodol weithio'n effeithiol er lles gorau'r defnyddiwr, rhaid i'r holl fusnesau arddangos eu sgoriau hylendid. Ar yr un pryd, rhaid diogelu adnoddau'r awdurdodau lleol ar gyfer gorfodi cyfraith bwyd.
101. Mae Llywodraeth Cymru'n ystyried mai Opsiwn 4 (cyflwyno'r cynllun gorfodol gan adennill costau ar gyfer arolygiadau ailsgorio hylendid bwyd) yw'r ffordd orau ymlaen er mwyn sicrhau safonau hylendid bwyd gwell yng Nghymru. Bydd yr Opsiwn hwn yn cael yr effaith fwyaf ar wella safonau bwyd ac yn lleihau'r peryglon o wenwyno bwyd heb roi mwy o faich ar adnoddau ariannol yr awdurdodau lleol.
102. O dan y cynigion hyn Cymru fydd y wlad gyntaf yn y DU i gyflwyno cynllun gorfodol. Bydd y cynllun gorfodol yn ei gwneud yn ofynnol i fusnesau bwyd arddangos sticer ac yn ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru ei weithredu. Bydd y cynnig i gyflwyno pwerau gorfodol i awdurdodau lleol godi tâl am adennill y gost lawn o ail-arylygu sgoriau hylendid bwyd yn sicrhau y gallant fodloni'r ceisiadau ychwanegol a ragwelir am arolygiadau ailsgorio a hefyd ddiogelu'r adnoddau i gynnal arolygiadau gorfodi o dan Reoliadau Hylendid Bwyd (Cymru) 2006.
103. Mae'r tabl isod yn cymharu'r costau a'r manteision ychwanegol sy'n gysylltiedig ag Opsiynau 2, 3 a 4. Mae'r data'n dod o dablau cryno pob opsiwn (uchod). Mae Gwerth Presennol Net (NPV) pob opsiwn yn negyddol ond nid yw hyn yn ystyried y manteision iechyd cadarnhaol y disgwylir iddynt gronni yn dilyn cyflwyno Opsiynau 3 neu 4. Fel y nodir uchod, mae'n anodd mesur effaith y cynllun ar gost achosion gwenwyno bwyd yng Nghymru bob blwyddyn. Fodd bynnag, byddai mantais flynyddol o £500,000 (yn seiliedig ar ostyngiad o 0.5 y cant yn nifer yr achosion o wenwyno bwyd yng Nghymru bob blwyddyn – gweler paragraff 103) yn ddigon i gynhyrchu NPV cadarnhaol o dan Opsiynau 3 a 4.

Tabl cryno

	Gwerth Presennol y Costau	Gwerth Presennol y Mantelsion	Gwerth Presennol Net
Opsiwn 2	734,616	0	-734,616
Opsiwn 3	1,045,828	0	-1,045,828
Opsiwn 4	1,300,429	275,500	-1,024,948

Nodyn:

(1) Mae'r fantais o £275,000 a welir o dan Opsiwn 4 yn arbediad cost i'r awdurdodau lleol gan eu bod yn gallu codi tâl am ailrolygiadau.

Asesiadau Effaith Penodol

104. Cwblhawyd cyfres o asesiadau effaith ar y Bil drafft fel rhan o'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol hwn. Cafodd yr asesiadau effaith hyn eu hadolygu yn dilyn ymgynghoriad y Bil drafft. Mae trosolwg o'r ymatebion i'r ymgynghoriad ar effeithiau'r polisi wedi'i gynnwys yn Adroddiad Cryno'r Bil drafft. Ni chafwyd unrhyw effeithiau gwahaniaethol o'r adolygiad o'r asesiadau effaith na'r ymatebion i'r ymgynghoriad.

Yr effaith ar fusnesau bach

105. Mae manylion am amcangyfrif o'r costau ariannol i weithredwyr busnes bwyd i'w gweld yn y tabl cryno uchod.

106. Bydd y Bil yr un mor gymwys i'r holl fusnesau bwyd sydd wedi'u cofrestru ar gyfer arolygiad o dan Reoliadau Hylendid Bwyd (Cymru) 2006. Mynegwyd rhai pryderon gan fusnesau bwyd bach, fel gwestai bach, o'r effaith y bydd cyflwyno cynllun gorfodol yn ei chael ar eu busnesau. Mae'r effaith o dalu am arolygiad ailsgorio yn debygol o fod yn uwch i fusnesau bach nag i fusnes mwy o faint neu i fusnesau cadwyn bwyd. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylai gwestai bach gynnal y safonau hylendid bwyd uchaf i'w cwsmeriaid a bod yn agored i'r un broses orfodi â bwytai a siopau tecawê. Bydd busnesau bach yn gallu defnyddio sgoriau hylendid bwyd da fel dull o hyrwyddo eu busnes.

Yr effaith ar y sector gwirfoddol

107. Bydd sefydliadau sector gwirfoddol sy'n gweithredu fel busnes bwyd o fewn sgôp y cynllun yn agored i'r cynllun gorfodol ac felly bydd yn rhaid iddynt dalu costau tebyg i weithredwyr busnes bwyd eraill. Prin iawn, os o gwbl, fydd yr effaith ar y sector gwirfoddol o gyflwyno'r rheolaethau deddfwriaethol hyn.

Asesiad effaith cydraddoldeb

108. Mae'r cynllun gwirfoddol wedi bod ar waith yng Nghymru ers ychydig dros flwyddyn a chyhoeddodd yr ASB asesiad effaith rheoleiddiol ar y cynllun hwnnw (yn y DU) ym mis Tachwedd 2010¹². Yn ôl yr adroddiad hwn nid oedd unrhyw dystiolaeth i nodi effaith wahaniaethol o ran hil, rhyw neu anabledd wrth weithredu'r cynllun.
109. Mae dyletswyddau a chyfrifoldebau Gweinidogion Cymru, yr ASB a'r Awdurdodau Lleol wedi'u cynnwys yn y Bil. Bydd Llywodraeth Cymru'n annog yr ASB ac awdurdodau lleol i roi ystyriaeth i effeithiau cydraddoldeb fel rhan o'u dyletswyddau a'u cyfrifoldebau.
110. Ar hyn o bryd, yn ôl y cynllun gwirfoddol mae'n ofynnol i sgoriau gael eu cyhoeddi ar wefan genedlaethol yr ASB. Bydd y gofyniad i arddangos sgoriau hylendid mewn mangreoedd busnes bwyd yn orfodol yn lleihau anghydraddoldebau yng Nghymru i'r bobl hynny nad oes ganddynt fynediad i'r rhyngwyd (30 y cant o bobl Cymru). Mae arddangos sgôr hylendid bwyd yn y sefydliadau bwyd, y gellir ei gweld yn hawdd gan y defnyddiwr, yn ffordd effeithiol o sicrhau bod gan bawb yr un fynediad i wybodaeth. Mae gan fynediad cyfartal i wybodaeth hefyd effaith gadarnhaol o ran gwahaniaethu ar sail oedran gan nad yw 73 y cant o bobl dros 65 oed yn defnyddio'r rhyngwyd ac maent yn fwy agored i glefydau a gludir mewn bwyd (yn ôl Ffocws Defnyddwyr Cymru).
111. Nid ystyrir bod y cynllun gorfodol yn cael effaith fawr ar anabledd; fodd bynnag, bydd arddangos a gosod y sticer sgôr hylendid bwyd yn effeithio ar y rhai sydd â nam ar eu golwg. Bydd hyn yn ffurfio rhan o asesiad effaith polisi cydraddoldeb y rheoliadau. Mae'r Bil yn darparu bod yn rhaid i weithredydd busnes bwyd roi gwybod i gwsmeriaid am eu system sgorio hylendid bwyd ar lafar os gofynnir iddo, a bod peidio â gwneud hynny'n dramgwydd. Bydd anghenion hyfforddi gweithredwyr busnes bwyd yn ystod y cyfnod trosiannol o'r cynllun gwirfoddol i'r cynllun gorfodol yn effeithio ar anabledd, er enghraifft y dewis o leoliad ar gyfer cynnal yr hyfforddiant.
112. I fodloni'r effeithiau ar gydraddoldeb hiliol, bydd angen rhoi ystyriaeth i amrywiaeth o ieithoedd wrth gyflwyno'r cynllun gorfodol fel rhan o ddatblygu deunyddiau hyfforddi a hyrwyddol. Er mwyn gorfodi'r Cynllun Sgorio Hylendid Bwyd (CSHB), pan fydd angen cynnal arolygiad mewn iaith arall ar wahân i iaith y swyddog arolygu, bydd angen i'r awdurdod lleol ddarparu ar gyfer hynny cyn cynnal yr arolygiad.
113. Rhoddwyd ystyriaeth i Ddeddf Hawliau Dynol 1998 fel rhan o sgrinio'r asesiad cydraddoldebau. Mae'r Bil yn gydnaws â Hawliau'r Confensiwn.

¹² <http://www.food.gov.uk/foodindustry/regulation/betregs/ria/ria2010/fhrs>

114. Nid oes tystiolaeth sy'n dangos bod effaith wahaniaethol o ran Rhywedd ac Ailbennu Rhywedd, Crefydd a Chredo a Diffyg Credo, Cyfeiriadedd Rhywiol, Beichiogrwydd a Mamolaeth neu Bartneriaethau Sifil.

Yr effaith ar ddatblygiad cynaliadwy

115. Fel rhan o sgrinio effaith y polisi ar gyfer y Bil drafft, rhoddwyd ystyriaeth i'r pum prif ddangosydd yng Nghynllun Datblygu Cynaliadwy Llywodraeth Cymru. Roedd dau ddangosydd yn berthnasol, sef Economi Gynaliadwy a Chymdeithas Gynaliadwy.
116. Rhoddwyd ystyriaeth i amcanion polisi y Bil drafft o ran yr effaith bosibl y gallent ei chael yn erbyn y dangosyddion ar gyfer economi a chymdeithas gynaliadwy.
117. Disgwylir y bydd y cynllun gorfodol yn golygu mwy o gystadleurwydd rhwng busnesau bwyd gan fod sgoriau da yn debygol o ddenu mwy o fusnes. Bydd y ffaith fod busnesau bwyd yn dymuno cael sgoriau uwch yn golygu mwy o gydymffurfiaeth â chyfraith bwyd, gan greu lefel uchel a chyson o ddiogelwch bwyd ar draws Cymru. Mae'r cynllun yn gynaliadwy gan fod gan holl fusnesau bwyd Cymru yr wybodaeth am y camau sydd angen iddynt eu cymryd er mwyn i'w busnes bwyd gyrraedd y sgôr hylendid bwyd uchaf o dan y cynllun. Ceir hefyd broses apelio yn erbyn y sgôr. Ystyrir bod risg isel o gynnydd mewn diweithdra lle nad yw'r gweithredwyr busnes bwyd yn bodloni safonau hylendid ac yn cau eu busnes.
118. Mae cefnogi cymdeithas gynaliadwy yn ganolog i'r polisi a fwriedir ar gyfer cynllun gorfodol. Mae'n rhoi sylw i anghydraddoldeb iechyd a mynediad i wybodaeth drwy gyflwyno sgoriau hylendid sy'n hawdd cael mynediad iddynt ac yn galluogi defnyddwyr i wneud dewis mwy cytbwys ynghylch ble i fwyta neu siopa. Disgwylir y bydd cyflwyno'r cynllun gorfodol yn arwain at wella safonau hylendid bwyd a bydd hynny'n helpu i ddiogelu iechyd a buddiannau defnyddwyr.

Rhestr wirio prawfesur polisïau gwledig

119. Bydd cyflwyno'r Bil drafft yn gweld cynnydd bach i'r teithio yn ardaloedd cefn gwlad pan fydd arolygyddion awdurdodau lleol yn bodloni'r galw am fwy o arolygiadau ailsgorio hylendid bwyd, fel y rhagwelir. Gall arolygiadau'r awdurdodau lleol o fusnesau bwyd gymryd mwy o amser mewn ardaloedd cefn gwlad gan fod yr amser teithio'n fwy. Ond mae hyn yn debygol o gael ei wrthbwysu gan y bydd swyddogion yn gweithio o swyddfeydd ardal yr awdurdod lleol. Mae'r Bil yn cynnig y dylid adennill costau'n orfodol oddi wrth weithredwyr busnes bwyd ar gyfer arolygiadau ailsgorio. Cynigir ei bod yn ofynnol i Awdurdodau Lleol hysbysu busnes bwyd cyn yr arolygiad ailsgorio, a bod y tâl yn cael ei godi mewn ffordd sy'n sicrhau bod y gweithredwr busnes bwyd yn cael gwybod beth yw'r swm.

120. Disgwylir y bydd codi safonau hylendid bwyd a mwy o fynediad i wybodaeth am gydymffurfiaeth â hylendid bwyd gan weithredwyr busnes bwyd yn cael effaith gadarnhaol ar dwristiaeth yng Nghymru, gan gynnwys mewn ardaloedd gwledig.

Yr effaith ar yr iaith Gymraeg

121. Mae gan yr ASB Bolisi Iaith Gymraeg, ac mae'r holl ddeunydd sy'n gysylltiedig â chyflwyno'r cynllun gwirfoddol yn cydymffurfio â Chynllun Iaith Gymraeg yr ASB.
122. Nid oes perygl y bydd y cynllun gorfodol yn cael effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg. Bydd angen i'r symudiad a fwriedir o gynllun gwirfoddol i gynllun gorfodol yng Nghymru gydymffurfio â Chynllun Iaith Gymraeg Llywodraeth Cymru. Bydd Llywodraeth Cymru'n annog awdurdodau lleol i ymgorffori newidiadau i'w polisïau iaith Gymraeg unigol wrth ystyried cyflwyno'r cynllun gorfodol.

9. Asesiad o'r gystadleuaeth

123. Mae'n ofynnol cwblhau'r hidlydd cystadleuaeth os yw'r ddeddfwriaeth yn effeithio ar fusnes, elusennau a/neu'r sector gwirfoddol. Bydd y polisi'n effeithio ar fusnesau bwyd yng Nghymru gan y bydd gofyn iddynt arddangos eu sgôr hylendid bwyd. Bydd y gofyniad i arddangos eu sgôr yn effeithio ar y mwyafrif helaeth o weithredwyr busnes bwyd.
124. Mae'r tabl isod yn crynhoi canlyniadau'r hidlydd cystadleuaeth –

Cwestiwn	Ymateb
C1: Yn y farchnad/marchnadoedd a fydd yn gweld effaith y rheoliad newydd, a oes gan unrhyw gwmni fwy na 10 y cant o gyfran y farchnad?	Oes
C2: Yn y farchnad/marchnadoedd a fydd yn gweld effaith y rheoliad newydd, a oes gan unrhyw gwmni fwy na 20 y cant o gyfran y farchnad?	Oes
C3: Yn y farchnad/marchnadoedd a fydd yn gweld effaith y rheoliad newydd, a oes gan y tri chwmni mwyaf, gyda'i gilydd, o leiaf 50 y cant o gyfran y farchnad?	Oes
C4: A fyddai costau'r rheoliad yn effeithio ar rai cwmnïau lawer yn fwy nag eraill?	Na
C5: A yw'r rheoliad yn debygol o effeithio ar strwythur y farchnad, gan newid nifer neu faint busnesau/sefydliadau?	Na
C6: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau sefydlu uwch i gyflenwyr newydd neu botensial, nad oes yn rhaid i gyflenwyr presennol dalu amdanynt?	Na
C7: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau rheolaidd uwch i gyflenwyr newydd neu botensial, nad oes yn rhaid i gyflenwyr presennol dalu amdanynt?	Na
C8: A yw'r sector yn cael ei nodweddu gan newid technolegol cyflym?	Na
C9: A fyddai'r rheoliad yn cyfyngu ar allu cyflenwyr i ddewis pris, ansawdd, ystod neu leoliad eu nwyddau?	Na

Nodyn: Y farchnad yr effeithir arni yng Nghwestiynau 1 i 3 yw'r sector archfarchnadoedd.

10. Adolygu ar ôl gweithredu

125. Mae cymal 13 y Bil yn ei gwneud yn ofynnol i'r ASB, o fewn tair blynedd i gychwyn y cynllun, a phob tair blynedd wedi hynny, gynnal gwerthusiad ffurfiol o'r cynllun a gwneud argymhellion i Weinidogion Cymru. Bydd y gwerthusiadau hyn yn ystyried effeithiolrwydd y cynllun gorfodol ac yn ystyried a yw'r cynllun yn cyflawni gwelliannau i bobl Cymru gan ystyried egwyddorion cyflenwi canlyniadau.

BIL SGORIO HYLENDID BWYD (CYMRU)

NODIADAU ESBONIADOL

Cyflwyniad

1. Mae'r Nodiadau Esboniadol hyn yn ymwneud â Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) fel y'i cyflwynwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 28 Mai 2012. Fe'u lluniwyd gan Adran Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Phlant Llywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo'r sawl sy'n darllen y Bil arfaethedig a helpu i lywio dadl arno. Nid ydynt yn ffurfio rhan o'r Bil nac wedi eu hardystio gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.
2. Dylid darllen y Nodiadau Esboniadol hyn ar y cyd â'r Bil. Nid ydynt yn ddisgrifiad cynhwysfawr o'r Bil, ac ni fwriedir iddynt fod felly. Felly, pan fo cymal neu ran o gymal yn hunanesboniadol, ni roddir unrhyw esboniad na sylw pellach.
3. Mae'r pwerau i wneud y Bil i'w cael yn Rhan 4 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 a pharagraff 8 o Atodlen 7 iddi. Mae gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru y cymhwysedd deddfwriaethol angenrheidiol i wneud darpariaeth ar gyfer darpariaethau'r Bil ac mewn cysylltiad â hwy, yn rhinwedd y pwnc sy'n ymwneud â "*Food and food products. Food safety (including packaging and other materials which come into contact with food). Protection of interests of consumers in relation to food.*"

Rhestr o dermau a byrfoddau a ddefnyddir yn y Nodiadau Esboniadol

4. Defnyddir y termau a'r byrfoddau canlynol yn y Nodiadau Esboniadol:

ASB – yr Asiantaeth Safonau Bwyd
HCB – hysbysiad cosb benodedig
sgôr – sgôr hylendid bwyd
y Bil – Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)

Sylwadau ar gymalau o'r Bil

Cymal 1 – Trosolwg

5. Mae'r cymal hwn yn cyflwyno darpariaethau allweddol y Bil. Mae 26 o gymalau ac 1 Atodlen i'r Bil. Diffinnir llawer o ymadroddion allweddol yn y Bil yng nghymal 23.

Cymal 2 – Rhaglen arolygiadau hylendid bwyd

6. Mae'r cymal hwn yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau bwyd yng Nghymru (awdurdodau lleol ac awdurdodau porthladd) lunio rhaglenni arolygiadau o

sefydliadau busnes bwyd yn eu hardaloedd er mwyn asesu safonau hylendid y sefydliadau hynny. Wrth lunio rhaglen arolygiadau, rhaid i'r awdurdod bwyd roi sylw i'r materion a bennir gan yr ASB ac a gymeradwyir gan Weinidogion Cymru. Rhaid i'r awdurdod bwyd wneud pob arolygiad o fusnesau bwyd yn ei ardal yn unol â'r rhaglen.

7. Nodir ystyr “sefydliad busnes bwyd”, “gweithredwr” ac “awdurdod bwyd” at ddibenion y Bil yng nghymal 2(5). Caiff Gweinidogion Cymru, drwy reoliadau, ddiwygio'r diffiniadau o “sefydliadau busnes bwyd” ac “awdurdod bwyd”.

Cymal 3 – Sgoriau hylendid bwyd

8. Ar sail yr asesiad a wneir yn ystod arolygiad, mae'n ofynnol i'r awdurdod bwyd lunio sgôr, sydd wedi ei chynhyrchu yn erbyn y meini prawf sgorio a gyhoeddir gan yr ASB.
9. Rhaid i'r awdurdod bwyd anfon at weithredwr y sefydliad -
 - (a) hysbysiad ysgrifenedig am y sgôr;
 - (b) datganiad ysgrifenedig o'r rhesymau dros y sgôr;
 - (c) sticer sgôr hylendid bwyd (mae ffurf y sticer i'w rhagnodi mewn rheoliadau); a
 - (d) unrhyw wybodaeth arall a nodir mewn rheoliadau.

Rhaid anfon yr hysbysiad, y datganiad, y sticer a'r wybodaeth cyn pen 14 o ddiwrnodau ar ôl yr arolygiad gan yr awdurdod bwyd.

10. Mae'r sgôr yn peidio â bod yn ddilys os yw'r sefydliad busnes bwyd yn cael hysbysiad am sgôr hylendid bwyd newydd, neu pan fo perchenogaeth ar y sefydliad busnes bwyd wedi ei throsglwyddo neu fod y sefydliad hwnnw wedi cau.
11. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau sy'n esemptio categorïau penodol o sefydliad rhag cael eu sgorio.
12. Mae cymal 3(2) yn darparu pwerau i Weinidogion Cymru wneud rheoliadau i alluogi sgoriau i gael eu rhoi ar gyfer asesiadau a wnaed cyn i'r Ddeddf gael ei chychwyn. Er enghraifft, gellid dibynnu ar ganfyddiadau arolygiad blaenorol a wnaed gan yr awdurdod bwyd, fel rhan o gynllun gwirfoddol yr ASB, pan fo'r awdurdod bwyd yn dyroddi sgôr o dan y cynllun statudol ar ôl i'r Ddeddf gael ei chychwyn.

Cymal 4 – Y meini prawf sgorio

13. Mae'r cymal hwn yn ei gwneud yn ofynnol i'r meini prawf sgorio (a gyhoeddir gan yr ASB o dan gymal 13(b)) gynnwys system i sgorio safonau hylendid sefydliad busnes bwyd.

Cymal 5 – Yr hawl i apelio

14. Mae'r cymal hwn yn darparu'r weithdrefn i weithredwr sefydliad busnes bwyd ei dilyn i apelio yn erbyn sgôr a roddwyd i'r sefydliad, a'r seiliau y caniateir i apêl o'r fath gael ei gwneud arnynt. Mae Gweinidogion Cymru'n rhagweld y byddant yn cynnwys canllawiau ar apelau mewn canllawiau a gyhoeddir ganddynt o dan adran 22.
15. Mae gan y gweithredwr 21 o ddiwrnodau i apelio, o'r dyddiad y derbynir yr hysbysiad am y sgôr. Rhaid i awdurdod bwyd benderfynu'r apêl (a chaniateir i arolygiad pellach gael ei wneud er mwyn ystyried yr apêl), ac anfon at y gweithredwr hysbysiad am ei benderfyniad. Penderfynir ar yr apêl gan swyddog awdurdodedig nad oedd yn gysylltiedig yn y gwaith o asesu'r sgôr hylendid bwyd sy'n destun yr apêl. Rhaid penderfynu ar apelau cyn pen 21 o ddiwrnodau ar ôl i'r awdurdod bwyd eu derbyn.
16. Os yw'r awdurdod bwyd, ar sail apêl, yn penderfynu newid y sgôr, rhaid anfon sticer sgôr newydd at y gweithredwr ar yr un pryd ag y mae'r awdurdod bwyd yn hysbysu'r gweithredwr am ei benderfyniad.

Cymal 6 – Hysbysu am sgoriau hylendid bwyd a'u cyhoeddi

17. Mae'r cymal hwn yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod bwyd hysbysu'r ASB am y sgoriau y mae wedi eu rhoi i sefydliadau busnes bwyd yn ei ardal, ac mae'n nodi terfynau amser erbyn pryd y mae'n rhaid gwneud hyn. Yna, rhaid i'r ASB gyhoeddi'r sgoriau hynny ar ei gwefan.

Cymal 7 – Y gofyniad i arddangos sticeri sgôr hylendid bwyd

18. Mae'r cymal hwn yn darparu bod gan weithredwr sefydliad busnes bwyd, pan fydd wedi cael hysbysiad am ei sgôr gan yr awdurdod bwyd, 21 o ddiwrnodau hyd nes y bydd rhaid iddo arddangos y sticer yn y sefydliad bwyd. Mae'r cyfnod hwn o 21 o ddiwrnodau yn rhoi cyfle i'r gweithredwr apelio yn erbyn y sgôr. Os bydd y gweithredwr yn apelio, ni fydd y rhwymedigaeth i arddangos y sgôr yn gymwys hyd nes y bydd y gweithredwr yn cael hysbysiad am ganlyniad yr apêl.
19. Bydd Gweinidogion Cymru yn rhagnodi mewn rheoliadau y man lle y mae'n rhaid arddangos y sticer a'r modd y mae'n rhaid ei arddangos; caiff rheoliadau hefyd ragnodi'r man a'r modd priodol ar gyfer arddangos sticer mewn gwahanol fathau o sefydliad.
20. Bydd y sticer yn peidio â bod yn ddilys pan fydd y sgôr y mae'n ymwneud â hi yn peidio â bod yn ddilys (gweler paragraff 9 uchod). Pan fydd sticer yn peidio â bod yn ddilys, rhaid i'r gweithredwr ei dynnu o'r man lle y mae'n cael ei arddangos a'i ddistrywio, oni chaiff ei gyfarwyddo i beidio â gwneud hynny gan awdurdod bwyd.

Cymal 10 – Yr hawl i ateb

21. Yn ystod y cyfnod y bydd y sgôr yn ddilys, bydd gweithredwr sefydliad busnes bwyd yn cael cyfle i gyflwyno sylwadau (yn ysgrifenedig) ar sgôr y sefydliad i'r awdurdod bwyd. Rhaid anfon unrhyw sylwadau a dderbynnir gan yr awdurdod bwyd o dan y cymal hwn ymlaen at yr ASB, a gaiff gyhoeddi'r sylwadau ar ei gwefan ynghyd â sgôr y sefydliad busnes bwyd.

Cymal 11 – Ailsgoriadau hylendid bwyd

22. Caiff gweithredwr sefydliad busnes bwyd ofyn i'r awdurdod bwyd wneud asesiad ailsgorio er mwyn ystyried a ddylid newid sgôr. Os bodlonir yr amodau a nodir yn y cymal hwn, (gan gynnwys y gofyniad bod y gweithredwr wedi talu costau rhesymol yr ailsgoriad), rhaid i'r awdurdod bwyd wneud arolygiad heb fod yn hwyrach na thri mis ar ôl i'r awdurdod bwyd gael y cais.
23. Os bydd yr ailsgoriad yn arwain at newid i'r sgôr, rhaid i'r awdurdod bwyd ddyroddi'r sgôr ddiwygiedig i'r gweithredwr cyn pen 14 o ddiwrnodau. Fel arall, pan nad oes sgôr ddiwygiedig i'w dyroddi, rhaid hysbysu'r gweithredwr cyn pen 14 o ddiwrnodau ar ôl i'r arolygiad gael ei gwblhau.
24. Mae'r hawl i apelio a'r hawl i ateb yn gymwys i unrhyw sgôr hylendid bwyd newydd, ac unrhyw sgôr sydd heb ei newid.

Cymal 13 – Dyletswyddau'r Asiantaeth Safonau Bwyd

25. Mae'r cymal hwn yn nodi dyletswyddau'r ASB mewn perthynas â'r cynllun sgorio hylendid bwyd.

Cymal 14 – Pwerau a chyfrifoldebau eraill awdurdodau bwyd

26. Mae'r cymal hwn yn darparu bod yn rhaid i awdurdod bwyd, pan fydd yn cofrestru neu'n cael cais am gymeradwyaeth gan sefydliad busnes bwyd newydd, anfon gwybodaeth (sydd i'w rhagnodi gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau) at y gweithredwr cyn pen 14 o ddiwrnodau. (Mae deddfwriaeth hylendid bwyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r rhan fwyaf o sefydliadau busnes bwyd gofrestru gyda'u hawdurdod bwyd, ond rhaid i rai busnesau gael cymeradwyaeth gan eu hawdurdod bwyd.)
27. Mae'r cymal hwn hefyd yn darparu bod yn rhaid i'r awdurdod bwyd roi sylw i argymhellion a wneir gan yr ASB a chanllawiau a roddir gan Weinidogion Cymru, gwneud trefniadau i orfodi'r rhwymedigaethau o dan y Bil ar sefydliadau busnes bwyd yn ei ardal, ac adolygu gweithrediad y cynllun yn ei ardal er mwyn sicrhau bod y meini prawf sgorio yn cael eu hasesu'n deg ac yn gyson a chynorthwyo'r ASB mewn unrhyw werthusiad o'r cynllun a wneir gan yr ASB.

Cymal 15 – Cyfrifoldebau eraill gweithredwyr sefydliadau busnes bwyd

28. Mae'r cymal hwn yn ei gwneud yn ofynnol i weithredwr sefydliad busnes bwyd ddarparu gwybodaeth a phob cymorth rhesymol i'r awdurdod bwyd i'w alluogi i lunio sgôr hylendid bwyd ar gyfer y sefydliad ac arfer ei swyddogaethau eraill o dan y ddeddfwriaeth.

Cymal 16 – Pŵer mynediad

29. Mae'r cymal hwn yn darparu i swyddog awdurdodedig i awdurdod bwyd, ar ôl iddo ddangos awdurdod ysgrifenedig, bŵer i fynd i mewn i sefydliad busnes bwyd at ddibenion penodedig sy'n ymwneud â'r Bil.

Cymal 18 – Troseddau gan gyrrff corfforaethol

30. Mae'r cymal hwn yn darparu y bydd cyfarwyddwr, rheolwr neu ysgrifennydd i gorff corfforaethol (megis cwmni, neu unrhyw gorff arall a gorfforir drwy statud) sy'n cyflawni trosedd o dan y Bil hwn hefyd yn euog o drosedd mewn amgylchiadau pan geir eu bod yn bersonol feius.

Cymal 19 – Cosbau

31. Mae'r cymal hwn yn darparu bod troseddau o dan y Bil hwn yn rhai y gellir eu rhoi ar brawf yn y Llys Ynadon a'u cosbi drwy ddirwy heb fod yn uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol (£1,000 ar hyn o bryd).

Cymal 20 – Cosbau penodedig

32. Mae'r cymal hwn yn galluogi swyddog awdurdodedig i awdurdod bwyd i ddyroddi hysbysiad cosb benodedig (HCB) i berson y mae ganddo reswm i gredu ei fod wedi cyflawni trosedd o dan y Bil. Caiff swyddog awdurdodedig gynnog cyfle i'r person hwnnw fodloni unrhyw atebolrwydd i gollfarn am y drosedd drwy dalu cosb benodedig. Os na thelir y gosb benodedig, bydd yr awdurdod bwyd yn cadw'r pŵer i erlyn.

Cymal 22 – Canllawiau

33. Mae'r cymal hwn yn galluogi Gweinidogion Cymru i ddyroddi canllawiau i awdurdodau bwyd mewn perthynas ag arfer eu swyddogaethau o dan y Bil. Rhaid i'r awdurdod bwyd roi sylw i'r canllawiau hyn.

Cymal 24 – Rheoliadau

34. Mae'r cymal hwn yn darparu trefniadau cyffredinol (yn is-gymalau (1), (2) a (3)) ar gyfer gwneud gorchmynion a rheoliadau o dan y Bil hwn. Yna, mae is-gymalau (4) a (5) yn sefydlu gweithdrefn y Cynulliad ar gyfer gwneud y gorchmynion a'r rheoliadau hynny.
35. Mae Pennod 5 yn Rhan 1 o'r Memorandwm Esboniadol yn darparu tabl sy'n crynhoi'r rheoliadau a'r gorchmynion y caniateir eu gwneud o dan y Bil hwn.

Atodlen 1 – Hysbysiadau cosb benodedig

36. Mae Rhan 1 o Atodlen 1 yn nodi'r weithdrefn ar gyfer hysbysiadau cosb benodedig a lefel y cosbau penodedig sy'n daladwy mewn cysylltiad â throredd o dan y Bil. Mae paragraffau 1 a 2 yn darparu y dylai'r HCB fod yn £200 a'i fod i'w dalu mewn 28 o ddiwrnodau, gyda chosb ostyngol o £150 os telir yr HCB o fewn 14 o ddiwrnodau. Caiff Gweinidogion Cymru wneud rheoliadau i ragnodi swm gwahanol am y gosb neu'r gosb ostyngol.
37. Mae Rhan 2 o Atodlen 1 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â ffurf a chynnwys hysbysiadau cosb benodedig.

Paratowyd y ddogfen hon gan gyfreithwyr Cynulliad Cenedlaethol Cymru i roi gwybodaeth a chyngor i Aelodau'r Cynulliad a'u staff am faterion y mae'r Cynulliad a'i bwyllgorau'n eu hystyried ac nid at unrhyw ddiben arall. Gwnaed pob ymdrech i sicrhau bod yr wybodaeth a'r cyngor a geir yn y ddogfen hon yn gywir, ond ni dderbynnir cyfrifoldeb am unrhyw ddibyniaeth a roddir arnynt gan drydydd parti.

Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru)

Papur briffio cyfreithiol - Pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth

1. Cyflwyniad i'r Bil a throsolwg ohono

- 1.1 Mae'r papur hwn yn amlinellu pa bwerau sydd wedi'u cynnwys yn y Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) ("y Bil") i Weinidogion Cymru wneud is-ddeddfwriaeth.
- 1.2 Mae'r Memorandwm Esboniadol yn nodi bod "*Bil Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) yn gweithredu cynigion Llywodraeth Cymru i gyflwyno cynllun sgorio hylendid bwyd statudol yng Nghymru. Mae'r Bil yn creu gofyniad statudol ar awdurdodau bwyd i weithredu cynllun sgorio hylendid bwyd (sy'n cynnwys sgorio busnesau bwyd a gorfodi'r cynllun) ac yn rhoi dyletswydd ar fusnesau bwyd i arddangos eu sgôr hylendid bwyd yn eu sefydliadau. Bwriad y Bil yw sicrhau bod defnyddwyr yn cael yr wybodaeth am safonau hylendid bwyd busnesau bwyd yng Nghymru. Bydd hyn yn galluogi defnyddwyr i wneud dewisiadau mwy cytbwys ynghylch ble i fwyta neu siopa am fwyd.*"

2. Pwerau i wneud is-ddeddfwriaeth

- 2.1 Mae'r Bil yn cynnwys nifer o bwerau i Weinidogion Cymru wneud is-ddeddfwriaeth. Ceir esboniad o'r rhain yn Rhan 5 o'r Memorandwm Esboniadol a osodwyd gyda'r Bil ac yn y Nodiadau Esboniadol sy'n ymddangos ar ddiwedd y Memorandwm hwnnw.
- 2.2 Mae Rheol Sefydlog 26.6(vii) yn nodi bod yn rhaid i'r Aelod sy'n gyfrifol, wrth gyflwyno Bil, osod Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd ag ef ac sy'n cynnwys y materion a ganlyn:

(vii) Os yw'r Bil yn cynnwys unrhyw ddarpariaeth sy'n rhoi pŵer i wneud is-ddeddfwriaeth, nodi mewn perthynas â phob darpariaeth o'r fath:

- (a) Y person neu'r corff y rhoddir y pŵer iddo ac ym mha fodd y mae'r pŵer i gael ei arfer;*
- (b) Pam y bernir ei bod yn briodol dirprwyo'r pŵer; ac*

(c) *Y weithdrefn Cynulliad (os oes un) y mae'r is-ddeddfwriaeth a wnaed neu sydd i'w gwneud wrth arfer y pŵer i ddod odani, a pham y barnwyd ei bod yn briodol ei gosod o dan y weithdrefn honno (ac nid ei gosod o dan unrhyw weithdrefn arall).*

2.3 Mae adran 24 o'r Bil yn darparu y caiff rheoliadau a gorchmynion o dan y Bil eu gwneud drwy offeryn statudol ac mae'n nodi gweithdrefn Cynulliad Cenedlaethol Cymru ("y Cynulliad") ar gyfer yr offerynnau hynny.

2.4 Mae'r Bil yn nodi'r pwerau a ganlyn i wneud is-ddeddfwriaeth:-

Adran 2(6)(a): Pŵer i wneud rheoliadau i ddiwygio'r diffiniad o sefydliad busnes bwyd er mwyn lleihau neu ehangu'r categorïau o sefydliadau busnes bwyd y mae'n ofynnol iddynt gael sgôr hylendid bwyd.

Penderfyniad y weithdrefn gadarnhaol

Adran 2(6)(b): Pŵer i wneud rheoliadau i ddiwygio'r diffiniad o awdurdod bwyd.

Penderfyniad y weithdrefn gadarnhaol

Adran 3(2): Pŵer i wneud rheoliadau i ddod â sefydliadau a gafodd eu sgorio o dan gynllun gwirfoddol yr Asiantaeth Safonau Bwyd o fewn sgôp y cynllun gorfodol newydd drwy ganiatáu sgorïau hylendid bwyd newydd (statudol) sefydliadau hynny yn seiliedig ar asesiadau o safonau hylendid bwyd sefydliad a gynhaliwyd cyn cychwyn y Bil.

Penderfyniad y weithdrefn gadarnhaol

Adran 3(3)(c): Pŵer i wneud rheoliadau i ragnodi ffurf y sticer sgorio hylendid bwyd y mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd ei roi a'i arddangos gan y gweithredwr.

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

Adran 3(3)(d): Pŵer i wneud rheoliadau i ragnodi pa wybodaeth (ar wahân i'r wybodaeth sy'n ofynnol gan gymal 3(3)(a), (b) a (c)) y mae'n rhaid i awdurdod bwyd ei hanfon i weithredydd y sefydliad.

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

Adran 3(5): Pŵer i wneud rheoliadau i alluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi y gall rhai categorïau o sefydliadau gael eu heithrio o'r sgorio.

Penderfyniad y weithdrefn gadarnhaol

Adran 5(4): Pŵer i wneud rheoliadau i alluogi Gweinidogion Cymru i ragnodi'r ffurf y mae'n rhaid i weithredydd ei defnyddio wrth apelio yn erbyn sgôr hylendid bwyd.

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

Adran 5(7)(d): Pŵer i Weinidogion Cymru ragnodi, drwy reoliadau, pa wybodaeth (ar wahân i'r wybodaeth sy'n ofynnol gan gymal 5(7)(a), (b) a (c)) y mae'n rhaid i awdurdod bwyd ei hanfon at weithredydd y sefydliad yn dilyn newid i'r sgôr hylendid bwyd yn sgil apêl.

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

Adran 6(2): Pŵer i Weinidogion Cymru ragnodi pa wybodaeth bellach y mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd ei darparu i'r ASB (yn ychwanegol at yr wybodaeth yng nghymal 6(1)).

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

Adran 7(3): Pŵer i Weinidogion Cymru ragnodi'r lleoliad a'r dull o arddangos y sticer sgorio hylendid bwyd.

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

Adran 11(2): Pŵer i Weinidogion Cymru ragnodi'r ffurf y mae'n rhaid i weithredydd ei defnyddio wrth wneud cais am arolygiad ail-sgorio.

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

Adran 11(9)(d): Pŵer i Weinidogion Cymru ragnodi pa wybodaeth (ar wahân i'r wybodaeth sy'n ofynnol gan gymal 11(9) (a), (b) a (c)) y mae'n rhaid i'r awdurdod bwyd ei hanfon at weithredydd y sefydliad yn dilyn newid i sgôr hylendid bwyd yn sgil arolygiad ail-sgorio.

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

Adran 14(1): Pŵer i Weinidogion Cymru ragnodi'r wybodaeth y mae'n rhaid i awdurdod bwyd ei hanfon at weithredwyr sefydliadau busnes bwyd newydd yn ei ardal o fewn 14 diwrnod i gofrestru'r sefydliad.

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

Adran 25: Pŵer i gychwyn y Bil.

Dim gweithdrefn

Atodlen 1, Rhan 1 paragraff 3: Pŵer, drwy reoliadau, i ragnodi terfynau gwahanol ar gyfer y gosb benodedig a'r gosb ostyngol i'r rhai a roddir yn Atodlen 1, Rhan 1, paragraffau 1 a 2.

Penderfyniad y weithdrefn negyddol

3. Casgliad

- 3.1 Nid yw'n ymddangos bod unrhyw ddarpariaethau anarferol yn y Bil. Fodd bynnag, efallai fod y Pwyllgor am ystyried a oes cydbwysedd priodol rhwng y pwerau sydd ar wyneb y Bil a'r rhai sydd wedi'u gosod yn y pwerau gwneud rheoliadau, ac a yw'n

credu y dylai unrhyw rai o'r pwerau gwneud rheoliadau fod yn ddarostyngedig i weithdrefn wahanol.

**Y Gwasanaethau Cyfreithiol
Mehfin 2012**

**Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol
Constitutional and Legislative Affairs Committee**

Lesley Griffiths AM
Minister for Health and Social Services
5th Floor
Tŷ Hywel
Cardiff Bay
CF99 1NA

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

29 May 2012

Dear Lesley,

**Food Hygiene Rating (Wales) Bill - Invitation to give evidence to the
Constitutional and Legislative Affairs Committee**

The Constitutional and Legislative Affairs Committee considered the Food Hygiene Rating (Wales) Bill at its meeting on 28 May 2012 and agreed to invite you to attend the Committee to provide further information on the Bill.

I would be grateful if you could give evidence at the Committee's meeting on Monday 2 July 2012 at 3:30pm.

The Committee would be grateful if you could provide a background paper on the Bill in advance of the meeting to help the Committee's consideration. It would be helpful if the paper could address the following points in particular:

1. What impact do you consider the Bill will have?
2. What powers are contained in the Bill allowing Welsh Ministers to make subordinate legislation?
3. Why those matters are being dealt with by enabling powers rather than on the face of the Bill?
4. Why the affirmative or negative resolution has been chosen to exercise the powers in each case?
5. How will the powers contained in the proposed Bill change the powers currently held by Ministers?
6. How does the Government intend to implement these powers?

I should be grateful for a response on these issues by 18 June 2012.

Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

Ffôn / Tel: 029 2089 8154
E-bost / Email: olga.lewis@wales.gov.uk

I would be grateful if your officials could liaise with the Deputy Clerk of the Committee Olga Lewis (tel: 02920 898154) with regards to the practical arrangements.

I look forward to hearing from you.

Yours sincerely

A handwritten signature in black ink that reads "David Melding". The signature is written in a cursive style with a long, sweeping underline that extends to the right.

David Melding AM
Chair

Lesley Griffiths AC / AM
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref
Ein cyf/Our ref LF/LG/0204/12

David Melding AM
Chair of the Constitutional and Legislative
Affairs Committee
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
CF99 1NA

18 June 2012

Dear David,

Thank you for your letter of 29 May, inviting me to give evidence to the Committee regarding the Food Hygiene Rating (Wales) Bill. I am pleased to accept your invitation to attend the Committee meeting on 2 July at 3:30.

I would like to provide the following information to assist the committee prior to our meeting as requested.

1. What impact do you consider the Bill will have?

The Food Hygiene Rating (Wales) Bill will establish a mandatory food hygiene rating scheme for Wales. The scheme provides for food authorities to inspect and produce food hygiene ratings for food business establishments in their area against criteria published by the Food Standards Agency. The Bill allows for a food business establishment to appeal against its food hygiene rating and comment on it. A food authority must inform the FSA of the food hygiene rating which is published on the FSA website. The food business establishment will inform the public of its food hygiene rating by displaying a sticker at their premises. The Bill introduces criminal offences punishable by a fine or fixed penalty notice and allows food businesses establishments to request a re-rating inspection in certain circumstances. The Bill also introduces powers and responsibilities of food authorities and the FSA, and responsibilities of operators of food business establishments. The Bill includes provision for those establishments that are involved in food business-to-business trade to be included in the scope of the scheme.

I consider that the proposals in the Bill will have a positive impact on the lives of people in Wales. I am very supportive of the introduction of a mandatory food hygiene rating scheme for Wales and believe that it will raise food hygiene standards in Wales and benefit consumers by allowing them to make informed choices of where to eat and shop for food. I consider that food businesses will raise their hygiene standards in a bid to maintain and attract more business.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Correspondence.lesley.Griffiths@wales.gsi.gov.uk
Printed on 100% recycled paper

Chapter 3 of the Explanatory Memorandum sets out the purpose and intended effect of the Food Hygiene Rating (Wales) Bill. I draw your particular attention –

- paragraphs 17 to 20 with regard to who is affected by the Bill.
- paragraphs 21 to 23 with regard to the objectives in relation to the Bill.
- paragraph 26 with regard to the risks/hazards if the legislation is not made.

2. What powers are contained in the Bill allowing Welsh Ministers to make subordinate legislation?

The Welsh Ministers have regulation making powers in the Bill. Regulations will provide details on the key issues of the form of the food hygiene rating sticker, the location and manner where the sticker should be displayed at different types of establishment and the categories of food business establishment that may be exempt from rating.

I carefully considered the Health and Social Care Committee's request to publish the draft regulations earlier than the anticipated completion of the Stage 2 proceedings. You will be aware from the timetable agreed with the Business Committee that this is expected to be in November 2012.

Whilst I am extremely sympathetic to the Committee's request, to bring forward the publication of a formal consultation on these regulations (which would be the necessary outcome of publishing the draft regulations) would divert resources away from other necessary work relating to this Bill and other legislative priorities within the Department for Health, Social Services and Children. I am also concerned that it may cause duplication of consultation if the relevant powers in the Bill change in any way at Stage 2 of the Assembly's consideration. I would not want confusion to arise for stakeholders, or for stakeholders to be overburdened in preparing consultation responses. We know that stakeholders are very keen to see this legislation work, and take a great deal of time and effort in their responses to consultation in this area.

However I am also very mindful of the Committee's remit to consider whether the Bill contains a reasonable balance between the powers on the face of the Bill and the powers conferred on Welsh Ministers to make regulations. In order to assist the Committee's deliberations I provided a detailed policy statement on my proposals for the content of the regulations. A copy is attached at Annex A.

This policy statement reflects the basis on which the development and preparation of draft regulations is being undertaken. It will also be used by my officials to work with stakeholders in the development of the drafting of the regulations prior to publication for consultation.

3. Why those matters are being dealt with by enabling powers rather than on the face of the Bill?

The regulations will prescribe matters of detail that may change from time to time. It is therefore more appropriate to put these matters in regulations which can be updated as required in order to provide the flexibility needed to implement the scheme.

4. Why the affirmative or negative resolution has been chosen to exercise the powers in each case?

The paper at Annex A sets out the Bill's regulation making powers and their procedure. Negative resolution has generally been chosen for matters of detail that might require updating from time to time. Those powers requiring affirmative resolution are those which amend the scope of the Bill for example the power to exempt certain categories of business from rating. I confirm that no powers are exercisable by way of the 'super-affirmative procedure'.

5. How will the powers contained in the proposed Bill change the powers currently held by Ministers?

The Bill gives Welsh Ministers new powers to make provision for the production of food hygiene ratings of food business establishments; the display of information about food hygiene ratings; the enforcement of requirements to display information; and for connected purposes. The Bill will not change the existing powers of Welsh Ministers.

6. How does the Government intend to implement these powers?

The provisions in this Bill will be commenced by way of a commencement order. I may appoint different commencement dates for different purposes including different dates for different categories of food business establishment. The inclusion of food business-to-business trade in the scope of the scheme who have not been subject of the FSA voluntary scheme may require a different commencement date. I consider it appropriate that the guidance should be issued at the same time as the main provisions are commenced.

The Government anticipates that the Food Hygiene Rating (Wales) scheme will be in place in November 2013. The Bill imposes powers and responsibilities on food authorities and the Food Standards Agency and responsibilities on operators of food business establishments to implement the scheme. Regulation making powers are expected to be brought into force and be commenced to coincide with the commencement of the Bill's provisions.

I trust that the committee finds this paper helpful and I look forward to discussing this further on 2 July.

Regards
Lesley

Lesley Griffiths AC/AM

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol
Minister for Health and Social Services

POLICY INTENTION FOR PROPOSED REGULATIONS UNDER THE FOOD HYGIENE RATING (WALES) BILL

Section 1 – Introduction

This document provides an indication of the current policy direction for regulations that the Welsh Ministers intend to make using the powers in the Food Hygiene Rating (Wales) Bill. It is the Government's intention to fully consult upon the draft regulations following completion of Stage 2 of the National Assembly for Wales' consideration of the Food Hygiene Rating (Wales) Bill.

This document should be read in conjunction with:

- The Food Hygiene Rating (Wales) Bill [as introduced]
<http://www.assemblywales.org/bus-home/bus-business-fourth-assembly-laid-docs.htm?act=dis&id=234602&ds=5/2012>
- The Draft Bill, Consultation Document and Regulatory Impact Assessment -
<http://wales.gov.uk/consultations/healthsocialcare/food/?lang=en>
- The Food Hygiene Rating Scheme: Guidance for local authorities on implementation and operation – the 'Brand Standard' -
<http://www.food.gov.uk/enforcement/enfcomm/fhrssteeringgroup/hygieneratingsguidance/>
- Food Law Code of Practice (Wales)
<http://www.food.gov.uk/multimedia/pdfs/enforcement/copwales.pdf>

The Food Hygiene Rating (Wales) Bill ("the Bill") will introduce a mandatory requirement for food businesses to display food hygiene ratings based on their compliance with food hygiene standards. This will help consumers to make informed choices about where to eat or shop for food. Food businesses will be required to display their hygiene rating and local authorities will enforce this requirement. The draft Bill was published for consultation on 14 December 2011. The consultation period ended on 7 March 2012. The Bill was formally introduced to the National Assembly for Wales on 28 May 2012.

The Bill gives the Welsh Ministers power to make regulations:

1. Amending the definition of a food business establishment (for example to bring additional categories of establishment within the scope of the new compulsory food hygiene rating scheme established by the Bill. (Clause 2(6)(a)).
2. Amending the definition of a food authority (for example to include other bodies). (Clause 2(6)(b)).
3. Providing for a food hygiene rating to be based on an assessment of the food hygiene standards of an establishment carried out prior to the commencement of the Act. (Clause 3(2)).

4. Prescribing the form a food hygiene rating sticker must take (clause 3(3)(c) and such other information that a food authority must send to the operator of a food establishment following a food hygiene rating inspection. (Clause 3(3)(d)).
5. Prescribing that certain categories of establishment may be exempt from rating. (Clause 3(5)).
6. Prescribing the form in which an appeal against a food hygiene rating must be made. (Clause 5(4)).
7. Prescribing other information to be sent to the operator of an establishment when a food authority notifies the establishment of its decision to change a food hygiene rating following:
 - a. an appeal. (Clause 5(8)(d)).
 - b. a food hygiene re-rating inspection. (Clause 11(9)(d)).
8. Prescribing further information that must be provided to the Food Standards Agency (FSA) when a food authority informs the FSA of the food hygiene rating of a food business establishment. (Clause 6(2)).
9. Prescribing the proper location and manner in which a food hygiene rating sticker must be displayed by a food business establishment. (Clause 7(3)) and making different provision for different types of establishment. (Clause 7(4)).
10. Prescribing the form in which the operator of a food business establishment must make a request for a re-rating inspection. (Clause 11(2)).
11. Prescribing information that a food authority must send to the operator of a new food business establishment after the establishment is either registered under Article 6 of Regulation (EC) No 852/2004 or approved under Article 4 of Regulation (EC) 853/2004. (Clause 14(1)).
12. Prescribing a different amount for the penalty or the discounted penalty for fixed penalty notices from the amounts specified in paragraphs 1 and 2 respectively of the Schedule to the Bill. (Schedule, Part 1 (paragraph 3)).

Section 2 – Policy Intention of the Regulations

- 1. Amending the definition of a food business establishment (for example to bring additional categories of establishment within the scope of the new compulsory food hygiene rating scheme established by the Bill (Clause 2 6)(a) – Affirmative resolution).**

Policy Intention - Clause 2(5) provides that a unit of a business is a food business establishment for the purposes of the Bill if it is registered with a food authority in Wales by virtue of Article 6 of Regulation (EC) No 852/2004 or approved by a food authority under Article 4 of Regulation (EC) No 853/2004 (or registered or approved under equivalent alternative provisions for registering or approving food business establishments), and it:

- (a) supplies food direct to consumers, or
- (b) supplies food to another business.

The clause enables the definition of food business establishment to be amended so as to reduce or expand the categories of food business establishment that must have a food hygiene rating.

The Welsh Ministers do not intend to use the powers to amend the definition of a food business establishment under clause 2(6)(a) at this time.

2. Amending the definition of a food authority (for example to include other bodies) (Clause 2(6)(b)- Affirmative resolution).

Policy Intention - Clause 2(5) defines a “food authority” as the county council or county borough council of the area in which the establishment is located (or a port health authority). This clause gives the Welsh Ministers flexibility to amend the definition of a food authority to include other bodies, i.e. the Food Standards Agency, if the scope of the scheme is extended to premises regulated by them.

The Welsh Ministers do not intend to use the powers to amend the definition of a Food Authority under clause 2(6)(b) at this time.

3. Providing for a food hygiene rating to be based on an assessment of the food hygiene standards of an establishment carried out prior to the commencement of the Act (Clause 3(2) - Affirmative resolution).

Policy Intentions – The intention of the Bill is to put the food hygiene rating scheme on a secure statutory footing. However, the Bill can not require food business establishments to display ratings awarded under the FSA’s voluntary scheme. Clause 3(2) enables the Welsh Ministers to allow for food hygiene ratings produced under the new mandatory scheme to be based on assessments of the food hygiene standards of an establishment carried out prior to the commencement of the Act. The intention is that the findings of a previous inspection (under the FSA’s voluntary scheme) could be relied upon, and a new statutory rating could be issued after the Act comes into force. This would avoid the need for a new inspection taking place and allow faster migration of food businesses rated under the FSA’s voluntary scheme to the new mandatory scheme.

The intention is that the regulations will:

- (a) Require food authorities to produce a food hygiene rating based on the last assessment of the food hygiene standards of an establishment carried out prior to the commencement of the Act. The last assessment should be one that was used to generate a rating under the FSA’s voluntary scheme. The rating should be produced having regard to the criteria published by the FSA for the purposes of the Act, (Clause 13 (b)), and the new rating should be issued as if it

was awarded as a rating under Clause 3(1). The other Clauses in the Act would then apply as if the rating had been issued under the Act.

- (b) Require food authorities to undertake this assessment within 12 months of the coming into force of the regulations. This duty will be deemed to have been discharged if:
- (i) The food business has a programmed inspection or a reactive inspection (for example due to a complaint) and is rated under the Act within the 12 month period.
 - (ii) An appeal against a rating issued under the FSA's voluntary scheme is determined within the 12- month period. The criteria used to assess the rating and therefore the outcome of the appeal, should be the criteria published by the FSA for the purposes of the Act and the rating awarded under the Act.
 - (iii) A re-rating inspection is undertaken as a result of a rating issued under the FSA's voluntary scheme. The re-rating inspection should be undertaken having regard to the criteria published by the FSA for the purposes of the Act and the rating awarded under the Act.

4. Prescribing the form a food hygiene rating sticker must take (Clause 3 (3) (c)) and such other information that a food authority must send to the operator of a food establishment following a food hygiene rating inspection (Clause 3 (3) (d) - Negative resolution).

Policy Intentions -The format of the food hygiene rating sticker will be prescribed in regulations under clause 3(3)(c). Clause 3(3)(d) provides that regulations can require the food authority to send additional information to the operator. The regulations will prescribe what this information is but it could include an explanation of how the rating was calculated and if a rating of '5' was not awarded, details of the issues that need to be addressed in order to achieve a '5' rating.

Regulations made under clause 3(3)(c) will require the stickers, provided by the FSA, to be bilingual and conform to the design set out in Appendix 3 of the Brand Standard – (Food Hygiene Rating Scheme logos, stickers and certificates) but with the addition of the Welsh Government Logo.

The front of the sticker is required to:

- indicate the food hygiene rating produced under clause 3(1) of the Bill;
- bear the logos of both the Food Standards Agency and Welsh Government; and
- conform to the size, colour, content and font set out in design criteria to be provided by the FSA

The food authority will be required to authenticate the reverse of the sticker with:

- The name of the business.
- The date of the hygiene rating.
- The name of the food authority.
- An authorising signature (the inspecting or other officer allocated responsibility to sign them on behalf of the Council); and
- The food authority's logo (which should be incorporated in the top right hand corner of the reverse side of the pre-printed sticker).

The 'sticker' will also need to have adhesive qualities dependant on how it is to be displayed.

Regulations made under clause 3(3)(d) will require food authorities to send to the operator of a food establishment the additional information about the following matters:

- What actions are needed, for each of the rating criteria provisions that are used for the food hygiene rating, in order to improve the level of legal compliance.
- An indication as to when and where the food hygiene rating will be published.
- How the rating should be displayed.
- The appeals process and the deadline by which an appeal must be made.
- Contact details (name, telephone number) for the 'inspecting officer' and Lead Officer for food.
- Information on the "right to reply".
- Information on re-rating inspections, including the obligation on the food authority to require payment of reasonable costs (clause 12 (3)).
- How to obtain prescribed forms for lodging an appeal, for requesting a re-visit, and for submitting a "right to reply".
- A statement to the effect that the previous food hygiene rating sticker ceases to be valid and an instruction to remove it from display and to destroy it.

5. Prescribing that certain categories of establishment may be exempt from rating (Clause 3(5) – Affirmative resolution).

Policy Intentions - The current FSA's voluntary scheme applies to all establishments that supply food direct to consumers for consumption either on or off the premises. This includes: restaurants, takeaways, mobile caterers, cafés, hotels, pubs, schools, hospitals and residential care homes as well as supermarkets, bakeries and delicatessens. However, not all businesses in these groups are given a food hygiene rating under the current FSA voluntary scheme as there are some exemptions. These include "low-risk" establishments such as newsagents selling pre-packed confectionary,

certain establishments operating from private addresses i.e. child minders and “sensitive” establishments e.g. Armed Forces.

The Bill provides that all registered food business establishments that supply food direct to consumers or approved food businesses are included in the new compulsory food hygiene rating scheme. However, regulations can prescribe that certain categories of establishment may be exempt from rating. This will ensure that the food hygiene rating scheme remains flexible.

The Welsh Ministers propose to make regulations under clause 3(5) to exempt:

- (a) Low-risk establishments which are not generally recognised by consumers as being food businesses.
- (b) Certain establishments operating from private addresses.
- (c) Sensitive establishments.

“Low-risk establishments” are business operations that are required to register as food business establishments but whose primary business or activity is not food-related and they are not seen as food businesses by consumers as the food activity is only a small element of the businesses in comparison with its main activity. This will include, for example:

- Visitor centres and similar establishments selling tins of biscuits or other wrapped goods amongst a range of other goods;
- Leisure centres with only food vending machines selling only drinks or low-risk foods;
- Newsagents selling pre-packed confectionery; and
- Chemist shops selling pre-packed confectionery and/or health foods.

“Certain establishments operating from private addresses” is primarily intended to exempt childminders, but also covers other establishments where caring services are being provided in the home environment. This ‘exemption’ is not intended to cover home caterers.

The regulations will also allow for an exempted food business to be rated at the request of the food business operator on the grounds that the operator considers consumers perceive their establishment to be a food business. This provides a safeguard to the operator where they consider that a lack of a food hygiene rating is prejudicial to trade. If the establishment opting in is one exempted on the basis that it operates from a private address, it should be considered as ‘sensitive’ and information should not be published by the FSA.

“Sensitive establishments” for example Armed Forces, Police and Crown establishments are, like other food business establishments, subject to the requirements of food hygiene legislation and inspected in accordance with the *Food Law Code of Practice*. They also fall within the defined scope of the Bill. Under the FSA’s voluntary scheme food authorities have discretion whether or not to rate the establishment having regard to the “inherent security sensitivities”. If the operator requests it, a food hygiene rating and sticker

may still be issued but no information on these establishments will be published by the FSA unless specifically requested by the operator. The regulations will allow for a similar exemption.

6. Prescribing the form in which a written appeal against a food hygiene rating must be made (clause 5(4) – Negative resolution).

Policy Intentions - To ensure fairness to businesses, an operator has the right to appeal to the food authority against a food hygiene rating that has been produced. This will allow the operator to dispute the food hygiene rating given in respect of their food business establishment if they consider that it does not reflect the hygiene standards that were found at the time of the inspection and/or that the rating criteria were not applied correctly by the food authority when producing the food hygiene rating. Clause 5(4) allows the Welsh Ministers to specify in regulations the form in which a written appeal against a food hygiene rating must be made.

Clause 5 requires any appeal to be made in writing, in a prescribed form, within the period of 21 days beginning with the date that notification of the rating is received by the operator. It is intended that the prescribed form set out in the regulations will replicate, as far as is practicable, the standard template form used under the FSA's voluntary scheme. The current form is available on the FSA's website (food.gov.uk/ratings) for operators to use to appeal the food hygiene rating.

The Welsh Ministers intend that the regulations will specify that the prescribed form shall contain:

- Business details including operator/proprietor, business name, address, telephone and email address.
- Inspection details including date of inspection, food hygiene rating given and date notified of rating;
- An explanation by the operator of why they do not agree that the food hygiene rating given under provision of the rating criteria produced by the FSA;
- An authorising signature, printed name and job title of the person signing the form; and
- The date the form is signed.

7. Prescribing other information to be sent to the operator of an establishment when a food authority notifies the establishment of its decision to change a food hygiene rating following:

- **An appeal (clause 5(8)(d) - Negative resolution); or**
- **A food hygiene re-rating inspection (clause 11(9)(d) – Negative resolution).**

Policy Intentions - These provisions allow regulations to specify the information that must accompany the notification letter and sticker sent to the operator of a food business establishment following either a successful appeal or a re-rating inspection.

The regulations will require a food authority to send to the operator of an establishment following an appeal (clause 5(8)(d)) additional information relating to the following matters:

- What action is needed in relation to each of the rating criteria that were used to produce the food hygiene rating in order to improve the level of legal compliance in those cases where the top rating has not been achieved.
- An indication as to when the food hygiene rating will be published.
- How the rating should be displayed.
- Contact details (name, telephone number) for the “inspecting officer” and the Lead Officer for Food.
- Information about the “right to reply”.
- Information about re-rating inspections, including the obligation on the food authority to require payment of reasonable costs (Clause 12(3)).
- How to obtain prescribed forms for requesting a re-visit, and for submitting a reply under the “right to reply”.
- A statement to the effect that the previous food hygiene rating sticker ceases to be valid and an instruction to remove it from display and to destroy it.

The regulations will require a food authority to send to the operator of an establishment following a food hygiene re-rating inspection (Clause 11(9)(d)) additional information relating to the following matters:-

- What action is needed in relation to each of the rating criteria provisions that were used to produce the food hygiene rating in order to improve the level of legal compliance in those cases where the top rating has not been achieved.
- An indication as to when the food hygiene rating will be published.
- How the rating should be displayed.
- The appeals process and the deadline by which an appeal must be made.
- Contact details (name, telephone number) for the “inspecting officer” and the Lead Officer for Food.
- Information about the “right to reply”.
- Information about re-rating inspections, including the obligation on the food authority to require payment of reasonable costs (Clause 12 (3)).
- How to obtain prescribed forms for lodging an appeal, for requesting a re-visit, and for submitting a reply under the “right to reply”.

- A statement to the effect that the previous food hygiene rating sticker ceases to be valid and an instruction to remove it from display and to destroy it.

8. Prescribing further information that must be provided to the FSA when a food authority informs the FSA of the food hygiene rating of a food business establishment (clause 6(2) – Negative resolution).

Policy Intentions - Clause 6(1) requires a food authority to inform the FSA of the food hygiene ratings that it has awarded to food business establishments in its area. Clause 6(3) requires that the FSA publish the food hygiene ratings on their website within 28 days of receipt. This clause provides the Welsh Ministers with the flexibility to prescribe what information food authorities must provide the FSA and the form in which it must be provided.

The Welsh Ministers do not intend to use the powers to prescribe for further information under clause 6(2) at this time.

9. Prescribing the proper location and manner in which a food hygiene rating sticker must be displayed by a food business establishment (clause 7(3) – Negative resolution) and making different provision for different types of establishment (clause 7(4) – Negative resolution).

Policy Intentions - Under the FSA's voluntary scheme establishments are encouraged to display their rating sticker in the window or on the door in a prominent position so that it is clearly visible to the public. Regulations under clause 7(3) and (4) will prescribe the location where the sticker must be displayed so that customers can see it easily. They will also cover different types of establishment, for example market stalls that have no door or window or establishments with multiple entrances. The regulations prescribing the proper location and manner for displaying the sticker will therefore contain the following elements:

- (a) The sticker will be displayed in a prominent position at the establishment where it is clearly visible to members of the public. This will be defined to include the following:
- At or near a customer entrance to the establishment for customers; and in a place where the sticker is capable of being read by customers before they enter the establishment when it is open for business.
 - If the establishment is one where food is provided to customers but customers are not permitted or invited to enter the establishment or the establishment (e.g. a mobile catering van) is incapable (for all practical purposes) of being entered by customers, the sticker must be displayed at a place at the establishment where it is capable of being read by customers.

- If the provision of food to customers is carried on at an establishment and the place at which the food is provided ("the outlet") forms part of larger premises at which other activities are carried out, then the sticker may, with the agreement of the food authority, be displayed at the entrance to the outlet (if there is one) or at a place where it is capable of being easily read by customers.
- If an establishment has more than one entrance for customers, the sticker must be displayed at the entrance which is most frequently used by customers. As presently drafted, the Bill contemplates that only one sticker should be provided per establishment but for those with multiple entrances, it would be desirable for additional stickers to be provided at the discretion of the food authority if requested by the operator.

The regulations will also prescribe the manner in which the sticker should be displayed. This will be:

- (a) on a window that forms part of the entrance; or
- (b) on an exterior window that is adjacent to the entrance; or inside the establishment or outlet but capable of being read through such a window; or
- (c) If there is no such window, at some other place at or near the entrance; where there is no suitable glass surface, such as at a market stall, the sticker should be affixed to a wall or other surface readily visible to the customer. The Brand Standard currently recommends that the sticker is affixed to a transparent surface before affixing that on a wall or other surface. If this practice was followed in the regulations it may make verification of the sticker difficult without it being removed for inspection. For the purpose of the regulations it would be desirable for both the front and back of the sticker to be simultaneously visible. This would require the production of two stickers i.e. one front image and one rear image with adhesive qualities on the rear of both.

In addition to the circumstances outlined above the regulations will allow for a sticker to be displayed in a location and manner approved by the relevant food authority. Whilst the sticker would still be required to be displayed in a prominent position where it is clearly visible to members of the public, it would give flexibility when considering difficult display situations and aid business compliance.

10. Prescribing the form in which the operator of a food business establishment must make a request for a further inspection for the purpose of obtaining a re-rating (clause 11(2) - Negative resolution).

Policy Intentions - Clause 11 provides operators with a right to request a re-rating inspection of their establishment. The operator could request the inspection if they have undertaken work which they think may affect their food hygiene rating. This will give the operator an incentive to improve the hygiene at their establishment and if appropriate, to be given a new rating, without

having to wait until the next planned food hygiene inspection. This clause enables the Welsh Ministers to specify the manner in which a request for re-rating must be made. This helps the operator and the food authority by ensuring all the conditions attached to the making of a re-rating request are met when making an application.

Whilst clause 11 does not require the request for a re-rating inspection to be in writing, the regulations will do so. It is the policy intention that the request must be made in writing (including by email) and outline the case for a re-rating, i.e. indicate the actions that have been taken by the operator to rectify the non-compliance(s) identified at the last rating inspection of the establishment and, where appropriate, include supporting evidence. The supporting case should refer to those actions that the food authority informed the operator would need to be made in order to improve the level of legal compliance.

A standard template form is available for the FSA's voluntary scheme on their website (food.gov.uk/ratings) for operators to use. It is intended that the prescribed form set out in the regulations will replicate, as far as is practicable, the standard template form used under the FSA's voluntary scheme.

The prescribed form will contain:

- A statement covering the conditions applicable to re-rating (clause 11(4)(a-e).
- Business details.
- Inspection details including date of inspection and rating given;
- Action taken including remedial action taken by the food business operator. Reference will be made to the issues identified in the inspection report (having regard to each of the rating criteria provisions that were used to produce the food hygiene rating).
- A requirement for supplementary evidence e.g. photographs, invoices, copies of relevant HACCP (Hazard Analysis, Critical Control Points) documentation etc.
- A authorising signature on behalf of the food business.
- Name and job title of the person signing the form.
- Date of signature.
- A statement concerning the obligation on the food authority to require payment of reasonable costs of the re-rating (clause 11(5)).

11. Prescribing information that a food authority must send to the operator of a new food business establishment after it is either registered under Article 6 of Regulation (EC) No 852/2004 or approved under Article 4 of Regulation (EC) 853/2004 (Clause 14(1) – Negative resolution).

Policy Intention - Clause 14 requires that when a food authority registers or approves a food business establishment, it must send information about the

food hygiene rating scheme to the operator within 14 days. Details of the information to be sent by the food authority will be prescribed in regulations and will include details of how the scheme operates and where to obtain further advice or information.

The prescribed information will contain:

- An explanation of the different food hygiene ratings (0-5);.
- An explanation of the requirement to display the food hygiene rating sticker, including the location.
- An explanation of how ratings are calculated and a description of what levels of achievement are required for each rating.
- An explanation of who rates the business and when that will be done (i.e. at the first rating inspection).
- An explanation that the business will be notified of its food hygiene rating, before it is published and an outline of the safeguards in place to ensure that businesses are treated fairly (appeals, requested re-inspections/re-visits and 'right to reply').
- Details of where the business may obtain further advice.

12. Prescribing a different amount for the penalty or the discounted penalty for fixed penalty notices from the amounts specified in paragraphs 1 and 2 respectively of the Schedule to the Bill (Schedule, paragraph 3 – Negative resolution).

Policy Intention – Paragraph 1 of the Schedule provides that a fixed penalty notice (FPN) under section 9 (offence not to properly display food hygiene rating sticker etc) will be £200 to be paid in 28 days, with a discounted penalty of £150 if the FPN is paid within 14 days. Regulations under the Bill may amend the amount of the penalty or the discounted penalty.

The Welsh Ministers do not intend to use the powers to amend the penalty or discounted penalty amounts under paragraph 3 of the Schedule at this time.